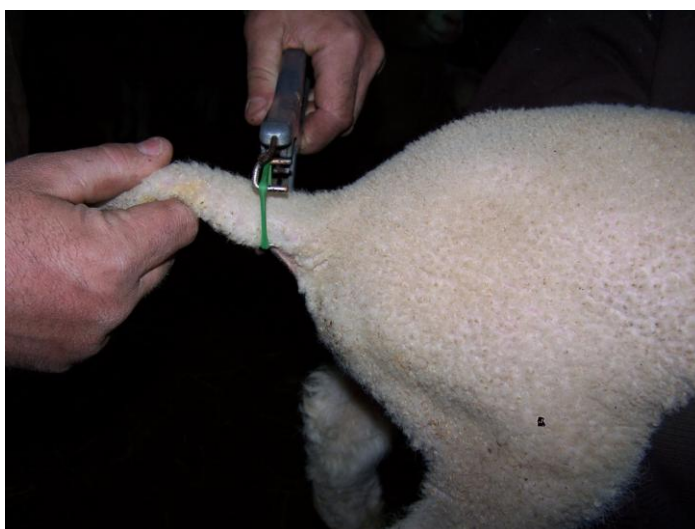

Det Veterinære Sundhedsråds Årsberetning 2008

Kolofon

Det Veterinære Sundhedsråd Årsberetning 2008

Denne årsberetning er udarbejdet af Det Veterinære Sundhedsråd.

Ansvarshavende for redaktionen; Kristine Hjorth Jensen og Lissi V. Karlsen

Fotograf(er): Billede 1: Halekupering ved brug af elastrator.

Venligst udlånt af Melanie Barkley og Penn State Extension.

Picture one is courtesy of Melanie Barkley and Penn State Extension.

Billede 2: Mislykket behandling af brok med elestratorring.

Venligst udlånt af Paolo Pollicino, DVM, PhD.

Picture two is courtesy of Paolo Pollicino, DVM, PhD.

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Mørkhøj Bygade 19

2860 Søborg

Tlf.: 7227 6500

Fax: 7227 6501

E-mail: fvst@fvst.dk

Websted: <http://www.fvst.dk>

Indholdsfortegnelse

1. Det Veterinære Sundhedsråd.....	4
1.1 Rådets virksomhed.....	4
1.2 Sager i Rådet i 2008.....	6
2. Kastration og halekupering af lam og gedekid.....	7
3. Afgørelser i tidligere refererede sager	8
4. Handelssager.....	19
5. Ansvarssager.....	23
5.1 Ansvarssager vedrørende heste.....	23
5.2 Ansvarssager vedrørende svin	27
5.3 Ansvarssager vedrørende andre dyr	31
6. Dyreværnssager	39
6.1 Dyreværnssager vedrørende heste	39
6.2 Dyreværnssager vedrørende kvæg	46
6.3 Dyreværnssager vedrørende svin.....	56
6.4 Dyreværnssager vedrørende hunde og katte.....	76
6.5 Dyreværnssager vedrørende får og geder.....	83
6.6 Dyreværnssager vedrørende andre dyr.....	85
6.7 Dyreværnssager vedrørende blandede besætninger	91
7. Sager vedrørende dyrlægers virksomhed	95
8. Høringer	101
9. Andre sager.....	110
10. Rådets generelle udtalelser	119
11. Fødevarestyrelsens sager	127
11.1 Fødevarestyrelsens sager vedrørende heste.....	127
11.2 Fødevarestyrelsens sager vedrørende kvæg.	129
11.3 Fødevarestyrelsens sager vedrørende svin	138
11.4 Fødevarestyrelsens sager vedrørende hunde og katte	144
11.5 Fødevarestyrelsens sager vedrørende får og geder	149
12. Register	151

1. Det Veterinære Sundhedsråd

1.1 Rådets virksomhed

Det Veterinære Sundhedsråd er oprettet ved kongelig resolution af 8. juni 1851. Rådets opgaver og beføjelser er fastlagt i lov om dyrlægegerning m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af den 9. juni 2004.

Det Veterinære Sundhedsråd består af 5 medlemmer. Rådet nedsættes af ministeren. Ministeren skal ved sammensætningen af Rådet så vidt muligt sikre, at der blandt Rådets medlemmer er personer med indsigt i de faglige discipliner, der er af særlig betydning for løsning af de opgaver, der er henlagt til Rådet. Ministeren udpeger blandt Rådets medlemmer en formand og en næstformand.

Det Veterinære Sundhedsråd afgiver veterinærfaglige udtalelser i sager, der forelægges Rådet af ministeren. Ministeren kan fastsætte regler om, hvilke myndigheder der over for Rådet kan fremsætte begæring om en udtalelse fra Rådet, og i hvilke sager dette kan ske.

Rådet skal på begæring af de i før nævnte myndigheder inden for disses ressort afgive udtalelser om særlige spørgsmål af principiell karakter vedrørende forhold af veterinær betydning.

Rådet kan indhente udtalelser hos særligt sagkyndige eller anmode sådanne sagkyndige om at deltage i sagens behandling eller i behandlingen af det forelagte spørgsmål, når behandlingen af en for Rådet forelagt sag eller et forelagt spørgsmål forudsætter en sagkundskab, som Rådets medlemmer ikke i tilstrækkeligt omfang er i besiddelse af.

[Lov om dyrlæger](#), LOV nr. 433 af 09/06/2004.

[Bekendtgørelse om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarestyrelsen](#), BEK nr. 120 af 28/02/2005.

Medlemmer for året 2008:

Formand: Dyrlæge Eiliv Svalastoga, dr. med. vet., ph.d., professor i kirurgi og billeddiagnostik.

Næstformand: Dyrlæge Susanne Nautrup Olsen, klinikchef, ph.d., dip. ECEIM,

Øvrige medlemmer:

Dyrlæge Carl Kortbæk Svendsen, ph.d., fagdyrlæge i sygdomme hos hunde og katte.

Dyrlæge Svend Kargo Jensen, fagdyrlæge i svineproduktion og svinesygdomme.

Dyrlæge Asger Lundorff Jensen, institutleder, professor, dr. med. vet, ph.d., Dipl. ECVCP, Dipl. ECVIM-Ca, MPL.

Sekretariatet:

Faglig sekretær: Dyrlæge Lissi Vestergaard Karlsen

Adresse:

Mørkhøj Bygade 19

2860 Søborg

Tlf.: 72 27 69 75

Præparater og andet materiale bør inden fremsendelse af sagen til Det Veterinære Sundhedsråd have været sendt til undersøgelse, således at obduktionsattest medfølger sagen. Præparatet sendes efter aftale med professor Henrik Elvang på tlf.: 35 33 31 00 eller elvang@life.ku.dk til:

Københavns Universitet

Det Biovidenskabelige Fakultet for Fødevarer, Veterinærmedicin og Naturressourcer

Institut for Veterinær Patobiologi

Büløvej 17

1870 Frederiksberg C

Det bør fremgå af det indsendte, at man bl.a. ønsker en vurdering af lidelsens karakter og alder.

1.2 Sager i Rådet i 2008

Rådet har i beretningsåret 2008 behandlet 1 handelssag, 7 ansvarssager, 50 dyreværnsager, 4 sager vedrørende dyrlægers virksomhed, 20 høringer og 6 generelle udtalelser og 9 andre sager. I alt 97 sager, hvoraf de sager, hvor der foreligger endelig afgørelse, er med i denne årsberetning.

Handels-, ansvars- og dyreværnsager fordeler sig efter dyreart således:

	HANDELSSAGER	ANSVARSSAGER	DYREVÆRNSSAGER	IALT
HESTE	1	5	4	10
KVÆG			9	9
SVIN		1	17	18
HUNDE OG KATTE			9	9
FÅR OG GEDER			5	5
ANDRE DYR		1	4	5
BLANDEDE BE- SÆTNINGER			2	2
I ALT	1	7	50	58

Fra 2008 vil sager hvor der ikke forelå en endelig afgørelse i året for årsberetningen fremover blive refereret i et selvstændigt kapitel.

2. Kastration og halekupering af lam og gedekid.

Rådet er tidligere blevet hørt vedrørende bekendtgørelse nr. 324 af d. 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr, hvoraf det fremgår, at kastration af lam og gedekid kan foretages af producenten ved anvendelse af klemning og elastrator i kombination, hvis: 1) det sker inden for dyrets første 4 leveuger og 2) såfremt en dyrlæge forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret. Det fremgår endvidere, at lam kan halekuperes ved anvendelse af elastrator, såfremt det sker indenfor dyrets 2.-7. levedøgn.

Rådet skal med baggrund i den nuværende viden anføre følgende:

- Amputation med elastrator kan potentielt inducere smerter, som udover smerten ved selve afsnøringen af blodforsyningen inkluderer langvarige inflammatoriske og neuropatiske smerter, hvoraf visse ikke kan lindres med almindeligt tilgængelige lægemidler.
- Anvendelse af elastrator virker ved induktion af iskæmisk nekrose, som alt andet lige indebærer risiko for infektion og yderligere induktion af inflammatorisk og neuropatisk smerte.
- Halekupering af lam med elastrator, jf. § 3, er længerevarende smertevoldende for dyret.
- Kastration af lam og gedekid med klemning og elastrator, jf. § 8, er længerevarende smertevoldende. Den påbudte anlæggelse af lokalbedøvelse, jf. § 8, pkt. 2, med de sædvanligt anvendte midler til lokalbedøvelse vil virkningsmæssigt være begrænset til ca. en times varighed og således ikke være tilstrækkelig til at dække den væsentligt længerevarende smerteperiode.

Rådet har ved tidligere lejligheder, senest den 1. oktober 2010, anført, at Rådet finder, at bekendtgørelse om halekupering og kastration af dyr ikke er tidssvarende og bør revideres.

Rådet finder, at anvendelse af elastrator ikke er en acceptabel og dyreværns-mæssig forsvarlig metode til brug ved kastration og halekupering. Rådet finder ligeledes, at anvendelse af elastrator ikke er en acceptabel og dyreværns-mæssig forsvarlig metode til brug for behandling af brok og halebid ved grise, hvilket Rådet aktuelt har udtalt sig om i 2 sager forelagt Rådet i 2010.

Januar 2011 Frederiksberg

Det Veterinære Sundhedsråd

3. Afgørelser i tidligere refererede sager

2003-20-09-00045 Side 350 i Årsberetningen 2003.

Udbrud af Newcastle Disease (ND) i Danmark, hvor sygdommen spredte sig fra besætning A til andre via salg herunder besætning B.

Fødevarestyrelsen anså undersøgelsen af laboratoriets rolle i forbindelse med udbruddet af Newcastle disease i 2002 for afsluttet.

På baggrund af de erfaringer det tidligere udbrud havde givet, blev der indført ændringer som skulle sikre en bedre deltagelse af en dyrlæge ved mistanker om alvorlige smitsomme fjerkræsygdomme, samt basis for at skabe et bedre overblik over sundhedstilstanden blandt det danske fjerkræ.

0634-36.01 Side 137 i Årsberetningen 2001.

Hundeejer havde efterladt flere hunde uden aftale med andre om at passe dem, samt manglende pasning og behandling af en syg hund.

Påtale blev opgivet, da tiltalte var afgået ved døden.

0611-15.02 Side 25 i Årsberetningen 2002.

Erstatningskrav mod dyrlæge, som ved en handelsundersøgelse ikke opdagede, at hesten havde en stor ledmus.

Tiltalte blev frifundet for det krav, som sagsøger havde rejst mod tiltalte.

Inden 14 dage skulle tiltalte i sagsomkostninger til sagsøger betale 1.900 kr.

2005-20-03-00047 Side 17 i Årsberetningen 2005.

Køb af hest, hvor hesten havde spat i venstre glideled. Lidelsen var indføjet i købskontrakten. Sagsøgte (køber) skulle betale inden 14 dage til sagsøgerne (sælger) 15.000 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 30. juli 2004.

Inden samme frist skulle sagsøgte betale i sagsomkostninger til sagsøgerne 90.680 kr.

Sagsøgerne blev frifundet for det af sagsøgte rejste krav.

Adciterede (dyrlæge) blev frifundet for det af adcitanten (sagsøgte/køber) rejste krav.

Inden 14 dage skulle adcitanten til adciterede i sagsomkostninger betale 81.823,42 kr. Dette beløb blev forudsat betalt af retshjælpsforsikringselskabet Topdanmark. Subsidiært betalede sagsomkostningsbeløbet helt eller delvist af statskassen.

2005-20-051-00035 Side 67 i Årsberetningen 2005.

To heste havde opholdt sig i udendørs indhegning under kritisable forhold. Den ene hest var halt, og den anden havde forvoksede hove.

Tiltalte blev idømt en bøde på 2.000 kr.

Bøden bortfaldt, da sagen ikke var afgjort inden for rimelig tid, og da dette ikke kunne bebrejdes tiltalte, jf. straffeloven § 82 nr. 13 og § 83.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger, dog betalte statskassen efter omstændighederne salæret til den beskikkede forsvarer.

2005-20-053-00224 Side 257 i Årsberetningen 2005.

Kritisable forhold i sobesætning.

Tiltalte blev straffet med fængsel i 14 dage.

Straffen skulle ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholdt følgende betingelser:

1) Tiltalte måtte ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 2 år fra endelig dom.

Tiltalte blev frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr i produktionsmæssigt øjemed i 3 år.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2005-20-054-00053 Side 268 i Årsberetningen 2005.

Spørgsmål vedr. hundes pasning i forbindelse med en sag mod et større hundehold.

Tiltalte skulle betale en bøde på 3.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 6 dage.

Tiltalte skulle endvidere lovliggøre forholdene på ejendommen. Såfremt forholdene ikke var lovliggjort inden den 1. februar 2008, skulle tiltalte betale en månedlig tvangsbøde på 1.000 kr., der forfaldt til betaling hver den 1. i måneden, første gang den 1. februar 2008.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2005-20-07-00022 Siden 343 i Årsberetningen 2005.

3 forskellige dyrlæger tilså en hest med dages mellemrum og 2. dyrlæge stillede diagnosen ”senestyltefod”. Den 3. dyrlæge opererede hesten. Hesten blev til sidst aflivet.

Sagsøger (ejer) ophævede sagen.

2005-20-09-00062 Side 387 i Årsberetningen 2005.

Kat opereret for et brækket forben og herefter aflivet, da der var udsigt til kronisk smerte eller funktionsnedsættelse af benet. Ejeren havde før operationen pointeret, at katten ikke skulle behandles, hvis der var udsigt til kronisk smerte eller funktionsnedsættelse af benet.

Kontrolafdeling fandt, at tiltalte ikke havde udvist omhu og samvittighedsfuldhed i udøvelse af tiltaltes dyrlægegerning ved ikke at informere A om risikoen ved isættelse af marvsøm, ved ikke at have fulgt op på den manglende tilbagemelding fra leverandøren af marvsømmet samt ved ikke at have holdt A informeret om forløbet.

2005-20-293-00318 Side 412 i Årsberetning 2005.

Transport af springhalt gris, der under transporten ikke var adskilt fra de andre grise.

Tiltalte (besætningsejer) vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

2006-20-03-00059 Side 13 i Årsberetning 2006.

Den nye ejer ville hæve handel vedr. en hest grundet forandringer i venstre forbens hovseneben. Efter handlen havde dyrlægen fundet forandringer såvel på egne optagelser, som på de, der var optaget i forbindelse med handelen.

Sagsøgte (dyrlæge) blev frifundet.

Inden 14 dage skulle sagsøgeren til sagsøgte betale sagens omkostninger med 40.000kr.

2006-20-03-00060 nyt j.nr. 2009-20-03-00001 Side 16 i Årsberetning 2006.

Handel af hest med skade på gaffelbåndet på venstre bagben og en lettere seneskade på det diagonale ben, højre forben. Køber ønskede at hæve handlen.

Det Veterinære Sundhedsråd modtog i ankesagen supplerende spørgsmål fra advokat dateret 17. marts 2009.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 3:

Hvad forstår Det Veterinære Sundhedsråd ved spiren til gaffelbåndsbetændelse, og kan spiren dokumenterbart tilbagedateres mere end 1–2 døgn?

Svar ad spørgsmål 3:

Det er tænkeligt, at den desorganisering af senefibre, som kan iagttages på ultralydsbillederne, begyndte i et begrænset område/involverende kun få fibre. Hvis dette er tilfældet så er det muligt at disse initiale forandringer er mindre end opløsningen i det billeddannende system og hvilket medfører, at de i praksis ikke kan ses på ultralyd.

Tiden fra ikke erkendelige til erkendelige forandringer vil være afhængig af mange forhold og det er forventeligt, at denne proces vil overstige 1 – 2 dage.

Spørgsmål 4:

Kan de i ekspertvurderingen til Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af 23. januar 2007 beskrevne fund forekomme ved klinisk normale heste og således være uden betydning?

Svar ad spørgsmål 4:

Ja, udseende af ligamentet er variabelt, jf. Det Veterinære Sundhedsråds svar til spørgsmål 1 og 2 af d. 23. januar 2007.

Denne variabilitet kan ses mellem individer af samme race og mellem forskellige racer. Hvis de ultrasonografiske fund således, som de er beskrevet i relation til spørgsmål 1 og 2 af 23. januar 2007, blev set hos en klinisk normal hest og kunne genfindes på samme sted på det modstående ben, kunne dette repræsentere en normal variation. Et sådant udseende må dog karakteriseres som et ekstremt eksempel på normal variation.

Spørgsmål 5:

Kan fundet/fundene, jf. spørgsmål 4, være et artefakt/artefakter?

Svar ad spørgsmål 5:

Billederne viser ingen artefakt. Det er en integreret del af ultralydsundersøgelsen at afklare om usædvanlige fund er reelle eller artefakter. Resultatet af en ultralydsundersøgelse udtrykker den undersøgende dyrlæges vurdering. Denne vurdering er typisk baseret på resultatet af den samlede undersøgelse, som i sin natur er interaktiv og søgende og kræver, at undersøgeren umiddelbart må tage stilling, da undersøgelsen er ”real time”. Still-billeder som de, der er medsendt i denne sag, tjener til at understøtte den undersøgende dyrlæges opfattelse. Det Veterinære Sundhedsråd forudsætter, at billederne er repræsentative for undersøgelsens fund.

Spørgsmål 6:

Kan det på baggrund af et scanningsbillede i længdesnit, som i nærværende sag, faglig forsvarligt diagnosticeres gaffelbåndsbetændelse, eller kan det beskrevne scanningsfund være et artefakt?

Svar ad spørgsmål 6:

Se svar ad spørgsmål 5.

Spørgsmål 7:

Kan diagnosen gaffelbåndsbetændelse med sikkerhed stilles på baggrund af de (ekspert) vurderede scanningsbilleder, og følgende samtidige kliniske fund, jf. Redegørelse i henhold til ”retsplejelovens § 218a, stk.3” side 8, 1 afsnit f.o.: - - -. Den var halt med benet udad i volten og havde lidt nedsat gennemtrængning (støttehalt). Den havde en lidt forsinket fremføring. - - -?

Svar ad spørgsmål 7:

Gaffelbåndsbetændelse er en vanskelig lidelse at diagnosticere. Maksimal sikkerhed vil opnås, hvis der er lokaliseret smerte/kliniske symptomer relateret til det område af ligamentet. Det kan kræve positive billeddiagnosticerede fund i ligamentet med samtidig fravær af signifikante forandringer ikke relateret til gaffelbåndsbetændelse, underliggende knoglevæv, led eller andre bløddelsvæv i regionen, hvor gaffelbåndet er. Den diagnostiske sikkerhed vil være en funktion af de ressourcer/modaliteter, der anvendes for at fastslå diagnosen.

Spørgsmål 8:

Hvad er den faglige erfaring bag den engelsksprogede ekspertvurdering vedlagt Det Veterinære Sundhedsråds svar af 23. januar 2007?

Svar ad spørgsmål 8:

Ekspertens dokumenterede kvalifikationer er MVB, DVR, Ph.D, DipECVDI, MRCVS.

Spørgsmål 9:

Med baggrund i de kliniske undersøgelser 21. december 2004, 2. februar 2005 og 14. februar 2005, hvor der ikke er gjort kliniske fund på venstre bagben, hestens stævnedeltagelse 30. januar 2005 samt de i bilag 1, attest af 20/3 2005 fra dyrlæge A, beskrevne fund, og de ultrasonografiske, vurderede billeder, bedes det vurderet om det er overvejende sandsynligt, at hesten havde en subklinisk gaffelbåndsbetændelse 2. februar 2005, eller om det er overvejende sandsynligt, at hesten har pådraget sig skaden i perioden herefter og til den 3. marts 2005?

Svar ad spørgsmål 9:

På de billeddata, der er tilvejebragt, er det ikke muligt med sikkerhed at bestemme, hvornår skaden opstod i perioden fra den 21. december 2004 til den 14. februar 2005. Endvidere er det heller ikke muligt at differentiere mellem de to scenarier, som er foreslået i spørgsmålet om: skaden er opstået før d. 2. februar eller om skaden er opstået mellem 2. februar og 3. marts 2005.

Men da hesten var symptomfri den 2. februar og havde erkendelige kliniske symptomer den 3. marts, er det ganske sandsynligt, hvis etiologien (årsagen) var traumatisk, at denne startede i perioden fra 2. februar til 3. marts. Hvis den primære underliggende etiologi (årsag) er degenerativ, kan sygdomskimen have været tilstede før 2. februar 2005.

Afgørelse:

Mod udlevering af hesten skulle sagsøgte/appellanten (sælger) til indstævnte/sagsøger (køber) betale 653.528,70 kr. med tillæg af procesrente af 380.000 kr. fra den 13. april 2005, af 213.975,76 kr. fra den 7. august 2008 og af 59.552,94 kr. fra den 9. december 2009.

Sagsøgte/appellanten skulle betale sagens omkostninger for begge retter til sagsøger/indstævnte med 177.513,76 kr.

Dommen skulle opfyldes inden 14 dage.

Sagsomkostningerne blev forrentet efter rentelovens § 8 a.

2006-20-04-00043 Side 20 i Årsberetning 2006.

En hest blev kastreret hos ejeren og der opstod efterfølgende komplikation i forbindelse hermed, idet hesten fik en sædstrengfistel. Hesten blev hospitaliseret herfor 3 gange. Ved hospitaliseringen 3. gang faldt hesten død om efter intravenøs injektion med sulfa/TMP præparat. Sagsøger (køber) ophævede sagen.

2006-20-04-00047 Side 21 i Årsberetning 2006.

En hest blev kastreret liggende i et ridehus. Der opstod efterfølgende komplikationer. Hesten havde tarmfremfald på størrelse med en håndbold samt misfarvning som følge af cirkulationsforstyrrelse. Hesten blev kastet og tarmprolapset reponeret. Dagen efter blev hesten aflivet, idet tarmene gik i stå og hesten gik i shock.

Sagsøgte (dyrehospital) blev tilpligtet inden 14 dage til sagsøger (ejer) at betale 75.000 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg til betalingen skete samt sagens omkostninger med 51.475 kr.

2006-20-04-00044 Side 34 i Årsberetning 2006.

25 ud af 55 kalve døde. Forinden var de blevet undersøgt af 3 forskellige dyrlæger fra samme praksis. Dyrlæge A stillede diagnosen broncho-pneumoni og behandlede med antibiotika. Senere genudleveredes antibiotika pr. telefon af dyrlæge B. En tredje dyrlæge stillede diagnosen lungeormsinfektion.

Parterne indgik udenretligt forlig.

Sagen blev forliget således, at sagsøgte (gårdejer) til sagsøger (dyrlæger I/S) skulle betale 29.276,90 kr. inden 14 dage med tillæg af procesrente fra 24. august 2005 og til betalingen skete.

Samtidig betalte sagsøger til sagsøgte kr. 88.585,50 inden 14 dage med tillæg af procesrente fra 21. september 2005 og til betalingen skete.

Det blev overladt til retten at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

Landsretten fastslog:

Sagsøger skulle inden 14 dage i sagsomkostninger for byretten til sagsøgte betale 10.000 kr., der forrentes efter rentelovens § 8 a.

2006-20-051-00052 Side 42 i Årsberetning 2006.

I et hestehold bestående af en pony, en unghest og en hoppe blev der konstateret dyreværns-mæssigt kritisable forhold.

Det blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1 besluttet at opgive påtale mod sigtede. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på tiltaltes økonomiske forhold, samt at sagen ikke var blevet fremmet tilstrækkeligt hurtigt, hvorfor forholdet var af ringe strafværdighed.

2006-20-053-00244 Side 144 i Årsberetning 2006.

Ved læsning af en gris var denne faldet af vognladet. Grisen var ved ankomsten til slagteriet lammet i bagparten og var ikke adskilt fra de andre grise under transporten. Grisen havde fået flere skader.

Tiltalte (chauffør) skulle betale en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 8 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2006-20-054-00070 Side 181 i Årsberetning 2006.

En mand (tiltalte) skød en kat med luftgevær, mens katten befandt sig i hans have. Han var irriteret over, at andres katte færdedes inde på hans grund. Katten blev efterfølgende bragt til dyrlæge og opereret, men blev senere aflivet pga. komplikationer af sine kvæstelser.

Tiltalte straffedes med en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 8 dage.

2006-20-056-00050 Side 211 i Årsberetning 2006.

Test af skælshampoo på akvariefisk. 12 fisk døde.

Byretten:

Den for tiltalte (journalist) forskyldte straf bortfaldt.

Statskassen skulle betale sagens omkostninger.

Landsretten:

Tiltalte blev frifundet.

2007-20-03-00061 Side 18 i Årsberetningen 2007.

En pony blev handlet. køberen ønskede at hæve handlen, da hesten kort efter købet var urent gående og da den efter genoptræning forsat var urent gående.

Sagsøger (køber) hævede sagen.

Det fremgik af sagen, at der efter anmodning fra de sagsøgte havde været afholdt syn og skøn ved synsmand dyrlæge A, samt at der efter anmodning fra sagsøger har været stillet spørgsmål til Det Veterinære Sundhedsråd.

Da sagsøger efter sagens udfald havde tabt sagen, skulle sagsøger i sagsomkostninger til sagsøgte betale 58.787,50 kr. og til sagsøgte Dyrehospital betale 40.000 kr., jf. retsplejelovens § 312.

2007-20-051-00059 Side 38 i Årsberetningen 2007.

Ejeren af 3 heste anmeldes for misrøgt, idet specielt den ene hest var stærkt afmagret.

Tiltalte blev straffet med en bøde på 6.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-051-00061 Side 40 i Årsberetningen 2007.

Ved politiets besøg hos en hestehandler konstateredes generelt uhygiejniske forhold med bunker af muggent brød i staldarealet, gødning og urin på gangene. Dagen efter konstaterede Fødevarekontrollens dyrlæge, at de fleste af de ca. 16 heste var i passende foderstand, med undtagelse af nogle af de unge heste, der ikke var fodret efter deres behov. En grå pony fremstod i alt for dårlig foderstand og en brun plag med dårligt bagben tilrådedes tilset af dyrlæge.

Tiltalte blev straffet med en bøde på 12.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 14 dag.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-052-00185 Side 66 i Årsberetningen 2007.

En besætning med kreaturer indeholdt flere magre dyr, der endvidere manglede en del af hårlaget samt manglede mulighed for tørt og rent leje, hvilket medførte massive gødningskager på bagpart, hale, lemmer og bug. En del af kreaturerne led af mangelfuld klovsbeskæring og enkelte havde følger efter opbinding i stramme grimer.

Tiltalte blev straffet med fængsel i 14 dage samt en bøde på 10.000 kr.

Straffen skulle ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholdt følgende betingelser:

- 1) Tiltalte måtte ikke begå noget strafbart i 1 år fra endelig dom.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 10 dage.

Tiltalte blev frakendt retten til at eje, bruge, passe eller i det hele taget beskæftige sig med produktionsdyr i 3 år fra endelig dom.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-052-00196 Side 77 i Årsberetningen 2007.

I en malkekvægsbesætning var dyrene gødningsindsmurte og generelt opstaldet under utilstrækkelige forhold, med manglende strøelse i båse, manglende udmugning i bokse og manglende bevægelsesfrihed. Kalvene var opstaldet under kummerlige vilkår, de stod på så store gødningsmætter at loftshøjden begrænsede dem i at stå oprejst eller resulterede i at der kunne trædes ud over forværket. Mange køer trængte til klovsbeskæring. 2 køer lå ovenpå hinanden i grebningen, den ene blev beskrevet som syg, helst liggende.

Tiltalte fik forelagt et bødeforelæg på 7.500 kr.

2007-20-052-00199 Side 87 i Årsberetningen 2007.

Sagen vedrørte transport af 3 køer.

Tiltalte A straffedes med bøde på 8.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger; dog betalte statskassen endeligt halvdelen af salæret til den beskikkede forsvarer.

Tiltalte B, vognmand, påtalen blev opgivet.

2007-20-053-00298 Side 135 i Årsberetningen 2007.

På en slagtegang fandtes slagtekroppen af en so at være sæde for skuldarsår. Det vurderedes, at skuldarsåret var grad 4.

Der blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 besluttet at opgive påtale mod sigtede, da videre forfølgning ikke kunne ventes at føres til straf.

2007-20-053-00305 og 2008-20-053-00318 Side 137 i Årsberetningen 2007.

Sagen drejede sig om 3 forhold. På slagtegangen fandtes en so, der havde skuldarsår på både højre og venstre side af grad 3.

En so fra samme leverandør blev leveret til slagting, hvor der på venstre side blev konstateret et skuldarsår af grad 4.

Den samme leverandør leverede 6 grise, hvor der ved kødkontrollen blev påvist tydelige slagmærker på ryggene.

Der blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 besluttet at opgive påtale mod sigtede, da videre forfølgning ikke kunne ventes at føre til straf.

Afgørelsen blev truffet i lyset af afgørelser fra Vestre Landsret, det blev vurderet, at der ikke kunne føres det til domfældelse fornødne bevis i sagen, idet der ikke – ud over det konstaterede skuldarsår – fandtes beviser for, at tiltalte havde handlet ansvarspådragende ved ikke at have konstateret beskaffenheden af skuldarsåret eller ved ikke at have iværksat de relevante foranstaltninger overfor det konstaterede skuldarsår.

2007-20-053-00302 Side 150 i Årsberetningen 2007.

Ved en større svineproducent blev der overalt fundet magre, utrivelige og ubehandlede syge grise. Ingen var taget fra i aflastnings- eller sygestier. Desuden blev der fundet bunker af døde/aflivede svin. To grise blev aflivet og der blev givet en række pålæg i 2 omgange.

Tiltalte blev straffet med fængsel i 14 dage.

Straffen skulle ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholdt følgende betingelse:

- 1) Tiltalte måtte ikke begå noget strafbart i 1 år fra endelig dom.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-053-00313 Side 165 i Årsberetningen 2007.

I 4 tilfælde konstaterede embedsdyrlæger på et slagteri ved den kødkontrolmæssige undersøgelse, at flere svin i flere transporter udført af den samme chauffør havde adskillige blodudtrædninger under huden - angiveligt som efter slag med et drivredskab.

Tiltalte A (vognmandsfirma) fik forelagt et bødeforelæg på 20.000 kr.

Tiltalte B (chauffør) fik forelagt et bødeforelæg på 20.000 kr.

2007-20-053-00297 Side 168 i Årsberetningen 2007.

Ved det levende syn på et slagteri konstaterede veterinærkontrollen, at grisen meget nødtigt støttede på venstre forben. Ved den kødkontrolmæssige bedømmelse fandtes et gammelt, ikke korrekt ophelet brud med tydelig bindevævs- og knoglenydannelse i venstre skulder og skulderled.

Tiltalte A (besætningsejer) blev frifundet.

Tiltalte B (chauffør) blev frifundet.

Det offentlige skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-053-00311 Side 172 i Årsberetningen 2007.

Et overvægtigt slagtesvin på ca. 160 kg blev transporteret til slagteri. Ved det levende syn var svinet tydeligt gangbesværet på højre bagben, vægrede sig ved at gå og lagde sig ved given lejlighed. Ved den patoanatomiske undersøgelse konstateredes kroniske ledbetændelser i haseleddene og i kodeleddene med bindevævsnydannelser omkring leddene.

Tiltalte blev straffet med bøde på 10.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-053-00312 Side 173 i Årsberetningen 2007.

En gris med et alvorligt tilfælde af auriculær elephantiasis i venstre øre på over 4 kg blev leveret til slagteriet, hvor embedsdyrlægen konstaterede, at øret slog imod øjet, således at venstre øje konstant holdtes lukket.

Tiltalte skulle betale en bøde på 7.500 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-054-00100 Side 179 i Årsberetningen 2007.

7 hunde blev undersøgt af dyrlæge på dyreinternatet. Hundene havde bidskader i form af knækkede tænder, hudskader af forskellig sværhedsgrad og blodører. Flere hunde var halte på grund af bidskader og andet. Hundene var alle aggressive i varierende grad. Hundene var alle i passende foderstand.

Tiltalte blev dømt til behandling på psykiatrisk afdeling. Tiltalte skulle underlægges tilsyn af Kriminalforsorgen i samarbejde med afdelingen under udskrivning, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kunne træffe bestemmelse om indlæggelse.

Der blev ikke fastsat længstetid for foranstaltningen.

Tiltalte blev frakendt retten til at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr for bestandigt.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-054-00099 Side 194 i Årsberetningen 2007.

Sigtede slyngede hunden mod en betonvæg. Efterfølgende tog sigtede hunden ud på et areal, hvor den blev bundet og efterladt uden opsyn i ca. 15-20 minutter. Hunden blev efterladt liggende, da den ikke kunne sidde eller stå. Hunden fandtes efter ca. 20 minutter liggende livløs. Dyrlægeobduktion samme dag havde som konklusion, at hunden var død af shock som følge af indre blødninger.

Tiltalte fik en samlet dom for flere lovovertrædelser, herunder overtrædelser af dyreværnsloven, straffeloven, bekendtgørelse om euforiserende stoffer og færdselsloven.

Tiltalte blev straffet med fængsel i 4 måneder.

Tiltalte skulle betale en bøde på 4.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 8 dage.

Tiltalte blev frakendt retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil det kræves kørekort, i 1 år fra endelig dom.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

Tiltalte blev frakendt retten til at eje bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr i 3 år fra endelig dom.

Tiltalte skulle endvidere inden 14 dage betale 4.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 11. marts 2008 til A (hundens ejer).

2007-20-054-00090 Side 203 i Årsberetningen 2007.

En katteejer blev anmeldt, fordi 12 af kattene var meget udmagrede, dehydrerede, med diarré, lungebetændelse og øjenbetændelse.

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

2007-20-056-00055 Side 221 i Årsberetningen 2007.

Ved kontrol af en dyretransport var to æselføl afmagrede uden fedtlag på kroppen og med stærkt nedsat muskelfylde i lår, skuldre og ryg samt med tydeligt følbare og fremstående knogler.

Tiltalte (hestehandler) skulle betale en bøde på 7.500 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2007-20-057-00047 Side 242 i Årsberetningen 2007.

En landmand blev anmeldt for ikke at have ordentlige forhold hos sine dyr.

Tiltalte fik forelagt et bødeforelæg på 6.000 kr.

2007-20-07-00031 Side 249 i Årsberetningen 2007.

Rådet har tidligere afgivet en udtalelse i denne sag, hvor ejeren af en ko klagede over at 3-4 dyrlæger havde været indblandet, og hvor koen endte med at afgå ved døden. Denne sag omhandlede spørgsmål til Rådet fra Fødevarestyrelsen vedrørende chefdyrlægens forpligtelse i forhold til dyrlægelovens §§ 8 og 9.

Fødevarestyrelsen fandt på baggrund af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse, at tiltalte ikke handlede i strid med Dyrlægelovens § 8 eller § 9.

Fødevarestyrelsen betragtede herefter sagen som afsluttet.

2007-20-07-00035 Side 250 i Årsberetningen 2007.

I forbindelse med behandling af en klientklagesag var der fremkommet oplysninger omkring tilsyn med en kennel.

Fødevareregionen foretog intet yderligere i sagen.

2006-20-293-00530 Side 275 i Årsberetningen 2007.

Grisen var ved ankomsten til slagteriet støttehalt og var ikke adskilt fra de andre grise under transporten.

Tiltalte A (besætningsansvarlig) vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

Det blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 besluttet at opgive påtale mod tiltalte B (chauffør), da videre forfølgning ikke kunne ventes at føres til straf.

2007-20-293-00939 Side 177 i Årsberetningen 2007.

En landmand blev anmeldt for forhold dels vedrørende mangelfuld håndtering af syge dyr dels vedrørende manglende og mangelfuldt indrettede sygestier i sine to svinebesætninger. Ved

kontrolbesøget blev tre grise aflivet i sobesætningen, og to grise blev aflivet i slagtesvinestalden.

Tiltalte skulle betale en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 8 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

4. Handelssager

2008-20-03-00062

Skrivelse af 15. april 2008 fra sagsøgtes advokat.

A købte 28. august 2006 en hest. Hesten var før købet den 24. august 2006 blevet undersøgt af dyrlæge X. Det fremgik af dyrlægeerklæringen, at hestens sundhedstilstand ikke var uden anmærkninger, og at disse antog ikke at påvirke den påtænkte anvendelse af hesten.

Efterfølgende blev hesten halt og undersøgt af dyrlæge X den 15. november 2006 samt efterfølgende røntgenundersøgt den 17. november 2006. Ved undersøgelsen konstateredes såvel forbens- som bagbenshalthed. Med baggrund i den kliniske undersøgelse og fund på røntgenbillederne konkluderede dyrlæge X, at: "de på hesten beskrevne røntgenologiske forandringer, sammenholdt med de kliniske fund, gjorde hesten for stedse uanvendelig til ridebrug. Fundene, både på bagben og forben, havde været tilstede før handelstidspunktet. Hesten havde været behæftet med skjulte fejl på handelstidspunktet, og handelen burde gå tilbage."

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Det bedes oplyst, hvorvidt bemærkningerne i rubrik 7 "mangler muskler på overlinien" og muskelfattigt kryds" i handelsundersøgelse af 24. august 2006 (bilag 8) burde have givet anledning til nærmere undersøgelser eller bemærkninger fra undersøgende dyrlæge, herunder røntgenundersøgelser.

Svar ad 1:

Rådet skal indledningsvis bemærke, at det er meget vanskeligt at læse bemærkningerne i handelsattesten i sagens bilag 8: Ikke blot for så vidt angår rubrik 7, men for alle de rubrikker, hvor dyrlægen havde bemærkninger, det vil sige 2, 5, 7, 11 og 13.

Hvis en dyrlæge ved en handelsundersøgelse finder manglende muskelfylde på overlinie og muskelfattigt kryds, behøver dette i sig selv ikke at føre til andet, end at han registrerer forholdene som led i den samlede undersøgelse af hesten.

Da forandringerne i dyrlægens erklæring af 24. august 2006 er karakteriserede som forhold, der ikke forventes at ville påvirke hestens fremtidige brug, må de synlige forandringer på hesten have været lavgradige og symmetriske, en tilstand som træning og management kan håndtere.

Det er åbenbart, at det er vigtigt ved en handelsundersøgelse, at dyrlægen informerer ejeren om signifikansen af de fund, der er gjort ved undersøgelsen.

Der er intet i det, Rådet kan læse i sundhedsundersøgelsen dateret 24. august 2006, som indikerer, at en røntgenundersøgelse skulle være påkrævet. Hesten udviste ingen kliniske symptomer, hverken ved longering, ved mønstring eller efter bøjepøver. Rådet er opmærksom på, at nogle forsikringsselskaber for at tegne forsikring kræver, at heste over en vis værdi skal røntgenundersøges.

Spørgsmål A:

Er der sikker sammenhæng mellem de på dagen for den kliniske handelsundersøgelse gjorde iagttagelser og tilførsler i rubrik 7 i handelsundersøgelsen, bilag 8, og de 17. november 2006 konstaterede røntgenforandringer i hestens ben?

Svar ad A:

Der er ingen sikker sammenhæng mellem de på dagen for den kliniske handelsundersøgelse gjorde iagttagelser og tilføjelser i rubrik 7 i handelsundersøgelsen af 24. august 2006, bilag 8, og de den 17. november 2006 konstaterede røntgenforandringer i hestens ben.

I øvrigt er Det Veterinære Sundhedsråd ikke enig i dyrlægens beskrivelse af de røntgenbilleder, der er optaget af hesten hos Dyrehospital X den 17. oktober 2006, som fremgår af sagens bilag 2.

Rådet finder, at der med sikkerhed kan konstateres forandringer omkring hestens haseled i form af nydannelser på venstre bagben (på pibeknoglen øverst, såkaldt Adams spat, der oftest ikke giver anledning til symptomer) og tilsvarende forandringer på højre bagben, hvor der også kan iagttages en lille nydannelse på fodledsknoglen ovenfor pibeknoglen.

Flere af de øvrige optagelser er meget skrå og skæve og enkelte også rystede. Det Veterinære Sundhedsråd kan ikke erkende patologiske forhold på disse optagelser.

Vedrørende signifikansen af de radiologiske fund, sagens bilag 2, specielt konklusionen, finder Det Veterinære Sundhedsråd ikke, at der er ført et sandsynlighedsbevis for, at halvheds-årsagen er at finde i omtalte led. Yderligere er det ikke fagligt korrekt, at denne type forandringer med sikkerhed kan tilbagedateres før handelstidspunktet, idet denne type forandringer i knoglerne ikke med sikkerhed kan tilbagedateres mere end 6 uger.

Spørgsmål B:

Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, bedes det oplyst, konkret hvad den klinisk handelsundersøgende dyrlæge burde have gjort udover som sket, at tilføre sine iagttagelser til rubrik 7 i handelsundersøgelsen, bilag 8, og konkludere som sket på side 1 i undersøgelsesformularen?

Svar ad B:

Bortfalder.

Afgørelse:

Sagsøgte, X A/S under konkurs, blev dømt til at friholde sagsøgeren for ethvert beløb inkl. renter og omkostninger, som sagsøger måtte blive tilpligtet at betale i hovedsagen samt sagens omkostninger med 2.860,00 kr.

2008-20-051-00067 nyt j.nr. 2009-20-051-00001

Skrivelse af 15. september 2008 fra sagsøgers advokat.

En hest blev handlet den 10. december. Den 6. december s.å. havde hesten gennemgået en handelsundersøgelse, hvor der var fundet flere ting, der gav anledning til bemærkning. Det fremgik bl.a., at hesten havde spontane enkle tørre hoste ved undersøgelsen, og respirationen var thoracoabdominal. Den nye ejer opstaldede hesten i en løsdriftsstald med åben adgang til fold. Den 13. december 2006 tilkaldtes dyrlæge A. For dette besøg forelå ingen journal, men af fakturaen fremgik det, at hesten var blevet behandlet for hoste med sulfapulver, Norodine-pasta samt injektion med FMP. Den 6. februar 2007 blev hesten undersøgt på et dyrehospital

af dyrlæge B. Af dyrlæge B's attest fremgik det, at hesten ved den kliniske undersøgelse var i god foderstand. Hesten hostede spontant med adskillige dybe host. Vejrtrækningen var udpræget abdominal med tydelig brug af bugmuskulaturen. Ved auskultation fandtes tydelig ru og forstærket vejrtrækning over lungefeltet i begge sider. Puls 48 pr/min og respiration 24 pr/min, temp. 37,5 °C. Der kunne ved lukning af næseborene fremprovokeres serier af dybe tørre host. Hesten var tør i næseborene, og der var ingen mærkbart forstørrede lymfeknuder. Der blev stillet diagnosen bronchitis med yderligere sandsynlighedsdiagnose RAO (Recurrent Airway Obstruction). Køberen af hesten ønskede handlen hævet. Sælger ville ikke lade købet gå tilbage, idet hesten ikke havde været syg, som det blev oplyst af køber, hos hende.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Kan det fastslås, om hesten på handelstidspunktet den 10. december 2006 led af en sygdom og i bekræftende fald hvilken?

Svar ad 1:

Det fremgår af den kliniske undersøgelse foretaget den 6. december 2006 at hesten havde enkelte spontane tørre host, at respirationstypen var thoracoabdominal samt at der ingen anmærkninger var ved auskultation af begge lungefelter og luftrør i hvile. Det fremgår af attest udstedt den 16. februar 2007 af dyrlæge B, at det blev oplyst til ham, at hesten, efter den blev leveret den 10. december 2006, fortsat hostede og at dyrlæge A fra Dyreklinik blev tilkaldt. Det fremgår af faktura udstedt af Dyrekliniken den 15. december 2006, at hesten blev behandlet den 13. december 2006 for hoste med sulfapulver, Norodinepasta samt injektion med FMP. Der er for det pågældende besøg ikke forelagt en journal med de for det pågældende besøg kliniske fund og den stillede diagnose.

Rådet finder på det foreliggende grundlag at hesten på handelstidspunktet havde symptomet hoste. Rådet kan ikke på det foreliggende grundlag udtale sig om lidelsens karakter.

Spørgsmål 2:

Såfremt der efter Rådets opfattelse forelå en lidelse på handelstidspunktet, bedes Rådet beskrive, hvad de påregnelige følger kunne være?

Svar ad 2:

Udgår.

Spørgsmål A:

Kunne lidelsen angivet i svar til spørgsmål 1 være diagnosticeret den 10. december 2006, når det henses til pkt. 10 i bilag 2?

Svar ad A:

Det fremgår af handelsattesten udstedt den 6. december 2006 af dyrlæge C, at der spontant hørtes enkelte tørre host, men at der iøvrigt ingen anmærkninger var ved auskultation i hvile af begge lungefelter samt luftrør, samt at hesten havde en thoracoabdominal respiration. Endvidere fremgår det af attesten, at hestens sundhedstilstand ikke var uden anmærkninger og at yderligere undersøgelser var nødvendige for konklusion. Af attest udstedt den 16. februar 2007 af dyrlæge B, fremgår det, at det er blevet oplyst til ham, at hesten, efter den blev leveret den 10. december 2006, fortsat hostede.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet det ikke usandsynligt at der ved yderligere undersøgelser kunne have været stillet en diagnose den 10. december 2006.

Spørgsmål B:

Såfremt spørgsmål A besvares bekræftende bedes Rådet angive, hvilken undersøgelse der skulle til for at diagnosticere lidelsen samt eventuelle omkostninger herved?

Svar ad B:

Idet der ikke forefindes en journal med de kliniske fund fra Dyreklinikens besøg den 13. december skal Rådet vedrørende muligheder for videre undersøgelser, der kan foretages på en hest med symptomet hoste, henvise til almindeligt lærebogsmateriale.

Spørgsmål C:

I forlængelse af spørgsmål 2 bedes Rådet oplyse, hvorledes hestens fremtid, herunder eventuel sandsynlighed for helbredelse, havde set ud, såfremt behandling af lidelsen var påbegyndt 10. december?

Svar ad C:

Udgår.

Afgørelse:

Sagsøger hævede sagen efter rettens tilkendegivelse og det blev overladt til retten at fastsætte sagens omkostninger.

Sagsøger skulle, inden 14 dage, til sagsøgte betale sagens omkostninger med 22.500 kr.

5. Ansvarssager

5.1 Ansvarssager vedrørende heste

2008-20-04-00053 nyt j.nr. 2009-20-04-00005

Skrivelse af 28. maj 2008 fra retten i Kolding.

Den 26. november 2003 blev det opdaget i forbindelse med et rutinebesøg af dyrlægen, at hesten havde tåreflåd og var lyssky. Den 1. december blev dyrlæge tilkaldt, idet symptomerne var tiltaget, og hesten blev behandlet med øjendråber. Den 5. december var der fortsat symptomer, og øjet fluorescein farves, og der konstateredes et corneasår, der blev behandlet med øjendråber og opstaldning i mørke. Flere gange i det kommende år blev hesten tilset grundet samme symptomer (hævelse, lysskyhed, øjenflåd), og hesten blev behandlet med øjendråber og et par gange med steroidinjektion i øverste øjenlåg. Ejer oplyste at have spurgt til hestens fremtid og at have fået oplyst i april 2004, at lidelsen ingen betydning havde for hestens fremtid. Da hesten blev solgt efteråret 2004 oplyste sælgers dyrlæge – ifølge sælger – at hesten ikke ville få problemer, men som yderligere sikkerhed for sælger, ønskede sælger, at køber ved handelsundersøgelsen fik undersøgt hestens øjne. Dette blev gjort uden anmærkninger, hvorefter hesten blev handlet. Sælgers dyrlæge havde i journalen noteret, at sælger blev opfordret til at få lavet en prognosevurdering af en øjenspecialist – en oplysning sælger betvivlede var blevet givet. Købers dyrlæger rejste ca. 6 uger efter handlen mistanken om Equine Recurrent Uveitis (ERU), hesten blev behandlet gennem en længere periode, og 12. april 2005 bekræftede den udmeldte syns- og skønsmand diagnosen ERU.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Kan det på baggrund af journalen og yderligere oplysninger i henhold til bilag konstateres, på hvilket tidspunkt hesten får lidelsen uveitis på højre øje, idet der anmodes redegjort for, hvorledes en sådan lidelse kan opstå?

Svar ad 1:

Efter en gennemgang af sagens bilag finder Rådet, at diagnosen uveitis refereres af sælger som værende sagt af købers dyrlæge i november 2004. I april 2005 beskrives og diagnosticeres uveitis, jf. syns- og skønsmandens udtalelse af 25. april 2005.

I perioden før november 2004 beskrives i de vedlagte journaludskrifter varierende uspecifikke unilateralt optrædende symptomer hos hesten: ”øjenbetændelse” (1.12.2003); ”øjenbetændelse”; ”...mindre ulcus i cornea” (5.12.2003); ”tlf tåreflåd og hævelse i regionen”; let øjenflåd og hævelse” (23.1.2004); ”Øjenlidelse”; ”begyndende reaktion som sidst” (19.3.2004); ”Øjenlidelse” ”Efter periode med ro, nu irritation af øje igen. Steroiddepot i øvre øjenlåg ilagt 2 gange med ca. 14 dg mellem for at give øjet ro” (26.4.2004); samt ”Øjenlidelse” (26.7.2004) og ”Øjenlidelse”; ”Efter periode uden gener nu begyndende symptomer” (17.9.2004). ”Tlf: Hesten skal handles! X oplyst om at der ikke på noget tidspunkt er foretaget en prognosevurdering af øjet, hvorfor jeg vil anbefale at øjet undersøges grundigt af f. eks øjenspecialist A – for at undgå overraskelser og tvister ved handlen – både for X og køber. Attest udfærdiget – journal kan rekvireres af den øjenundersøgende dyrlæge.” (22.9.2004). Af brev dateret 22.9.2004 fremgår ”Hoppen blev i december 2003 behandlet for

et mindre corneasår på højre øje – årsagen ukendt. I januar blev en sekundær infektion i konjunktiva behandlet lokalt. Efterfølgende har hoppen fået 3 behandlinger i foråret og sommeren 2004, hvor der er deponeret steroid i øjenlåget.”

Traume, systemiske infektioner med bakterier, vira eller parasitter kan alle være den udløsende årsag til den immunmedierede reaktion der forårsager uveitis (betændelsesreaktion i øjets karførende lag) hos hest. Når en hest to gange indenfor to år har haft uveitis anses det for Equine Recurrent Uveitis (ERU, kendt som Måneblindhed grundet den periodevise optræden af symptomer) den hyppigste årsag til blindhed hos hest. Heste med ERU viser i de akutte uveitis episoder symptomer som tåreflåd, lysskyhed og blepharospasme (krampe i øjets lukkemuskel) og der vil indledningsvis kunne ses hornhindeødem, konjunktivitis (betændelsesreaktion i øjets slimhinde) samt et varierende antal øvrige betændelsesreaktioner, for hvilke der henvises til lærebøger i ophthalmologi.

Overordnet er der en slet prognose for at hesten beholder sit fulde syn og hestens ejer bør orienteres om den slette prognose med mulighed for blindhed. Behandlingen, der ofte kan strække sig over uger/måneder er ikke helbredende, men sigter på at kontrollere sygdommen, det vil sige prøve at bevare hestens syn længst muligt, smertestille hesten samt på at forebygge/minimere nye udbrud. Dette forsøges ved anti-inflammatoriske midler (NSAID), antibiotika samt lokal behandling med eksempelvis steroider og atropin, det sidste for at hindre sammenvoksninger af øjets strukturer. Behandlingen med steroider forudsætter at tilstedeværelsen af eksempelvis et corneasår er udelukket. Andre kontrollerende behandlinger som vitrectomy (fjernelse af corpus vitreum/glaslegemet) angives i dag fra udlandet.

En hest kan have uveitis en gang i sit liv, andre gentagne gange, hvorved øjet ødelægges og hesten bliver blind på det/de pågældende øjne.

Rådet kan på det foreliggende grundlag udtale at lidelsen (=ERU) diagnosticeres med sikkerhed 25. april 2005, hvorfor den har været til stede før denne dato. Rådet finder ikke at journalmaterialet i perioden 1.12.2003 – 25. april 2005 er af så beskrivende en art, at det er muligt at afkræfte at hesten havde uveitis på handelstidspunktet.

Spørgsmål 2:

Kan den behandling, som hesten har fået, forårsage lidelsen, idet der ved besvarelsen bør angives sandsynligheden herfor?

Svar ad 2:

Af journal udskriften fremgår følgende behandling:

1.12.2003: Ethacillin 300.000 ie. Fucithalamic 1% øjendråber.

5.12.2003: Domosedan. Torbugesic.Medicin m.m. Fucithalamic 1% øjendråber.

23.1.2004: Fucithalamic 1% øjendråber.

19.3.2004: Fucithalamic 1% øjendråber.

26.4.2004: Depo-Medrol 40 mg/ml. Fucithalamic 1% øjendråber.

26.7.2004: Depo-Medrol 40 mg/ml.

17.9.2004: Depo-Medrol 40 mg/ml.

Rådet anser det ikke for sandsynligt, at den i perioden 1.12.2003 – 17.9.2004 udførte behandling har forårsaget lidelsen, idet Rådet dog vil understrege at der ikke foreligger forskningsresultater der understøtter dette.

Spørgsmål 3:

Burde der have været foretaget yderligere undersøgelser af øjet med henblik på fastsættelse af en diagnose inden Depo-Medrol-behandling i øjet?

Svar ad 3:

Behandlingen med Depo-Medrol påbegyndes 26.4.2004, hvor hesten for 5. gang indenfor 5 måneder tilses grundet en unilateral øjenlidelse. Af journalen fremgår: ”Efter periode med ro, nu irritation af øje igen. Steroiddepot i øvre øjenlåg ilagt 2 gange med ca. 14 dg mellem for at give øjet ro”.

Rådet finder, at en sygehistorie med gentagne tilfælde af unilateralt optrædende øjensmerter (tåreflåd, lysskyhed og blinken) samt rødme af slimhinden bør foranledige mistanke om ERU samt at der bør foretages tilstrækkelige undersøgelser med henblik på fastlæggelse af en diagnose, inden fortsat behandling iværksættes.

Spørgsmål 4:

Såfremt spørgsmål 3 besvares bekræftende forespørges, hvilke undersøgelser der burde være foretaget, og hvad konklusionen af sådanne undersøgelser kunne have været?

Svar ad 4:

Rådet finder at følgende undersøgelser, hvoraf flere kræver henvisning til specialist, med fordel kunne have været udført:

Inspektion og palpation af øjet/dets ydre strukturer med fokus på symmetri, øjenstørrelse, pupilstørrelse, bevægelse, flåd og blepharospasme; en vurdering af hestens adfærd, dvs. en vurdering af hestens synsevne; test af reflekser (trusselsrefleks, palpebral refleks, cornea-refleks og pupilrefleks); fluorescein farvning; intra-okeulær trykmåling, oftalmologisk undersøgelse (forreste øjenkammer, iris, hornhinde og linse); ultralydsscanning.

Rådet kan ikke med nogen grad af sandsynlighed udtale sig om, hvad konklusionen af undersøgelserne ville have været 26. april 2004.

Spørgsmål 5:

Har behandlingen med Depo-Medrol haft en effekt på lidelsen og i bekræftende fald, hvad har denne effekt således været?

Svar ad 5:

Rådet kan på det foreliggende grundlag ikke med nogen grad af sandsynlighed besvare spørgsmålet.

Spørgsmål 6:

Kunne lidelsen, ud fra den behandling hesten har fået herfor, være helbredt?

Svar ad 6:

Nej, ERU kan med den nuværende viden ikke helbredes.

Spørgsmål 7:

Burde der af journalen fremgå yderligere oplysninger om lidelsens betydning evt. hvilken virkning behandlingen på sigt kunne medføre?

Svar ad 7:

Rådet finder at en journal blandt andet bør indeholde en prognose for patientens helbredelse/forslag til yderligere undersøgelser.

Spørgsmål 8:

Burde der have været foretaget en prognosevurdering og i bekræftende fald anmodes rådet nærmere redegøre for en sådan prognose, vurdering og betydning heraf?

Svar ad 8:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 9:

Hvad ville adækvat behandling af lidelsen have været, og kunne en sådan behandling have medført, at lidelsen var helbredt?

Svar ad 9:

Se svar ad 1.

Afgørelse:

Sagen blev procederet, og herefter tilkendegav retten, at sagsøger (sælger) ikke ville få medhold i påstanden, idet erstatningsbetingelserne ikke var opfyldt.

Herefter hævdede sagsøgerne sagen, og retten traf afgørelse om sagens omkostninger.

Retten Bestemte, at sagsøger inden 14 dage skulle betale 30.000 kr. i sagsomkostninger til sagsøgte (dyrlæge).

5.2 Ansvarssager vedrørende svin

2008-20-04-00052

Skrivelse af 5. februar 2008 fra advokaterne.

Parterne i en civil sag mellem en ejer af en sobesætning som sagsøger og en besætningsdyrlæge som sagsøgte anmodede Rådet om besvarelse af et spørgetema, efter at der havde været en stigning i antallet af døde søer i sagsøgers besætning i et kvartal. Søerne var angiveligt døde med blodig afføring, og dyrlægen havde stillet sandsynlighedsdiagnosen Akut Lawsonia.

Rådet udtalte:

Rådet skal indledningsvis bemærke, at Rådet efter modtagelse af spørgetemaet i denne sag såvel den 12. februar 2008 som den 29. februar 2008 ved henvendelse til sagsøgers advokat har udbedt sig fremsendelse af sagens akter, for at Rådet kunne have relevante oplysninger at lægge til grund for besvarelsen.

Rådet modtog efter disse to anmodninger den 6. marts 2008 udelukkende følgende yderligere materiale i sagen:

Kopi af besøgsrapport, medicinregistrering-besætningsopgørelse, medicin-registreringsliste, behandlingsvejledning samt ordineringer fra 2 besætningsbesøg foretaget af besætningsdyrlægen henholdsvis den 3. august 2004 og den 2. september 2004.

Af anmodningen om besvarelse af spørgetema fremgår, at Rådet bedes besvare spørgetemaet på grundlag af følgende oplysninger:

På sagsøgers ejendom var der i 2004 følgende dødelighed blandt søerne.

<i>I 1. kvartal 2004</i>	<i>14 stk.</i>
<i>I 2. kvartal</i>	<i>21 stk.</i>
<i>I 3. kvartal</i>	<i>35 stk.</i>
<i>I 4. kvartal</i>	<i>14 stk.</i>

Der er ikke i materialet vedrørende besøget den 3. august 2004 beskrevet noget om Lawsonia eller problemer med døde søer i rapportens konklusion og der ses ikke ordineret eller anvendt Tylan til søer, ligesom der ikke er beskrevet nogen handlingsplan for et sådant problem. Der er ej heller, som antydnet i spørgetemaet, registreret noget forbrug af Tylan til søerne. Lawsonia er nævnt med 1 ord under punkt 5 under problemer.

I det tilsendte materiale vedrørende besøget den 2. september 2004 anføres i besøgsrapportens konklusion at "Akut Lawsonia udbrud er overstået pt" og af Medicinregistrerings-besætningsopgørelsen fremgår vedr. Tylan, at der er anvendt 900 gram til ungsvinene af en startbeholdning, der angives som 3400 gram. Der er ej heller her, som antydnet i spørgetemaet, registreret noget forbrug af Tylan til søerne.

Ud fra disse for Rådet forelagte yderst sparsomme og ikke samstemmende oplysninger vedrørende et anført problem med døde søer, har Rådet ikke haft grundlag for en efter Rådets mening fyldestgørende besvarelse af spørgetemaet.

Spørgsmål 1:

Det er under sagen oplyst, at den sagsøgte dyrlæge var på ordinært besøg den 3. august 2004, og at besætningssejeren havde konstateret øget dødelighed blandt søerne, og at der fra de døde søer var blodig afføring.

Hvilke undersøgelser burde besætningsdyrlægen foretage for at konstatere hvilken sygdom, der var tale om.

Svar ad 1:

Hvis en dyrlæge præsenteres for et sygdomsproblem, der ikke umiddelbart ud fra det kliniske billede fremstår med en veldefineret og entydig klinik, bør han gennem undersøgelser søge at fremskaffe en diagnose. I dette tilfælde kunne sådanne undersøgelser være obduktion af døde søer og evt. indsendelse af relevant materiale til undersøgelse på et laboratorium, der undersøger materiale fra svinebesætninger for verificering af den stillede sandsynlighedsdiagnose.

Spørgsmål 2:

Såfremt det lægges til grund, at søerne var angrebet af lawsonia, bedes oplyst hvilken mængde Tylan besætningsdyrlægen burde ordinere til søerne, med de i spørgsmål 1 nævnte symptomer.

Svar ad 2:

Bakterien *Lawsonia intracellularis*, der forårsager sygdommen Regional Tarmbetændelse hos svin, er normalt følsom for tylosin, der er det aktive stof i Tylan opløseligt pulver. Rådet har ikke oplysninger om søernes vægt, men kan oplyse, at dosis af Tylan opløseligt pulver til svin angives at være 5 -10 mg tylosin pr. kg legemsvægt opløst i drikkevandet i 3-6 dage. Da Tylan opløseligt pulver indeholder 83 % aktivt tylosin svarer dette til 1,2 - 2,4 gram opløseligt pulver pr. 200 kg legemsvægt.

Spørgsmål 3:

Er det sandsynligt, at den øgede dødelighed i tredje kvartal i 2004 (35 døde søer i forhold til 14 i følgende kvartal og 21 i foregående kvartal) kan skyldes angreb af *Lawsonia*.

Svar ad 3:

Rådet finder ikke i det tilsendte materiale oplysninger, der kan danne grundlag for en besvarelse af dette spørgsmål.

Spørgsmål 4:

Var det under hensyn til de i sagen foreliggende oplysninger dyrlægefagligt korrekt af dyrlæge A, at han under hensyn til den nyligt skete foderændring til frisk vinterbyg hos sagsøger, primo august, ordinerede foderændring til ½ gammel hvede og ½ nyt byg tilsat K og E vitaminer til foder og vand.

Må det antages, at den af dyrlæge A 3. august 2004 stillede sandsynlighedsdiagnose akut *Lawsonia* var korrekt?

Svar ad 4:

Rådet finder ikke i det tilsendte materiale oplysninger, der kan danne grundlag for en besvarelse vedrørende disse forhold.

Spørgsmål 5:

Var det under hensyn til, at sagsøger fortsat oplevede dødelighed blandt søerne, dyrlægefagligt korrekt af dyrlæge A, såfremt han anbefalede at bruge 1 gram Tylan pr. so pr. dag tilsat via vandet.

Svar ad 5:

Rådet finder ikke i det tilsendte materiale oplysninger, der kan danne grundlag for en besvarelse af dette spørgsmål.

Spørgsmål 6:

Såfremt spørgsmål 5 besvares benægtende, bedes det oplyst, om det må antages at have medført en afgørende ændret effekt, hvis doseringen var anbefalet til 1,2 gram pr. so pr dag.

Svar ad 6:

Se Svar ad 2 og 5.

Spørgsmål 7:

Er det under hensyn til de i sagen foreliggende oplysninger Det Veterinære Sundhedsråds opfattelse, at dyrlæge A i forløbet ikke har handlet dyrlægefagligt korrekt, og i givet fald på hvilke tidspunkter.

Svar ad 7:

Rådet finder ikke i det tilsendte materiale oplysninger, der kan danne grundlag for en besvarelse af dette spørgsmål.

Spørgsmål 8:

Kan Det Veterinære Sundhedsråd fastslå årsagen til, at Lawsonia-udbruddet ophørte.

Kan et Lawsonia-udbrud ophøre af sig selv uden antibiotisk behandling,

A-hos søer

B-hos polte

Svar ad 8:

Rådet kan ikke fastslå årsagen til, at det påståede Lawsonia-udbrud ophørte.

Regional tarmbetændelse forårsaget af Lawsonia Intercellularis optræder oftest som en kronisk lidelse hos fravænnede grise, men kan også optræde som en akut sygdom hos større grise, polte eller søer, som ikke tidligere har været inficeret med bakterien.

Under en infektion med Lawsonia intracellularis dannes der normalt en vis immunitet imod sygdommen og sygdommen kan således ophøre af sig selv uden indgriben.

Er der tale om akut Regional Tarmbetændelse bør der gives antibiotisk behandling til klinisk syge dyr hurtigst muligt, da sygdommen er forbundet med voldsomt ubehag og smerte hos svinene og flere dyr kan dø af deres lidelse, inden de når at danne antistoffer mod bakterien.

Spørgsmål 9:

Kan det på nuværende tidspunkt objektivt fastslås, hvad de i indledningen til sagsøgers spørgetema oplistede døde søer er døde af?

Svar ad 9:

Nej.

Spørgsmål 10:

Giver sagen i øvrigt Det Veterinære Sundhedsråd anledning til bemærkninger.

Svar ad 10:

Rådet skal her gentage, at det ikke i denne sag har været muligt at få nogen form for grundlag for en fyldestgørende besvarelse af de fremsendte spørgsmål. Dette finder Rådet uforståeligt og betragter det som spild af såvel Rådets som domstolenes tid og resurser.

Afgørelse:

Sagsøgte blev frifundet.

Sagsøger skulle inden 14 dage betale sagsomkostninger til sagsøgte med 25.000 kr.

5.3 Ansvarssager vedrørende andre dyr

2008-20-04-00055

Skrivelse af 15. september 2008 fra sagsøgers advokat.

Sagen omfattede to handelssager, der dog blev ført sammen for retten. Den ene sagsøger A købte hos sagsøgte i alt 1900 + 400 minktæver, som efter afhentning i februar 2006 blev ”flushet” mhp. parring. Ved fødselssæsonens afslutning viste det sig, at 420 af de indkøbte 1900 tæver var uparrede medens 110 af de 400 tæver var uparrede, og 211 fik ingen hvalpe – altså goldprocenter på hhv. 30,5 og 52,7 %. Efter sagsøgers opfattelse skyldtes den eksorbitante goldprocent omstændigheder under dyrenes opvækst, samt at dyrene derfor var mangelfulde ved leveringen. Den anden sagsøger B købte på kontrakt den 9. og 14. februar hos sagsøgte 1600 parrede minktæver, som skulle afhentes til købers farm i Norge mellem den 10. og 16. april 2006. Ved en kontakt til sagsøgte den 20. marts forklarede sagsøgte, at parringen angiveligt pga. usædvanlig streng frost ikke var afsluttet til tiden. Sagsøgte mente, at afhentningen skulle vente til den 20. eller 22. april. Imidlertid afhentede sagsøger B dyrene den 14. april 2006, hvor sorteringen af tæverne ikke var fuldført, hvorfor sagsøgte protesterede. Allerede den 17. april begyndte tæverne at få hvalpe, og den 20. april havde 60 % af de tæver, der fik hvalpe, født. Ved et besøg i farmen den 19. maj 2006 blev det konstateret, at en stor del af tæverne ikke fik hvalpe, hvorfor sagsøger B påstod, at de ikke var parrede eller i hvert fald ikke drægtige.

Rådet udtalte:

Sagsøgers advokats spørgetema:

Spørgsmål 1:

Foreligger der officielle statistikker over goldprocenten hos minktæver i danske minkbesætninger, og er denne statistik i givet fald repræsentativ for samtlige minkavlere i Danmark.

Svar ad 1:

Dansk Pelsdyravlerforening indhenter hvert år oplysninger om hvalperesultat og goldprocenter opgjort pr. 1. juli fra avlerne for de forskellige farvetyper, landsdele og fodercentraler. I 2006 er opgørelsen baseret på 91,5% af de danske avlstæver (Dansk Pelsdyravl, September 2006).

Spørgsmål 2:

Dækker goldprocenten både minktæver, der ikke lader sig parre og minktæver, der ikke får levendefødte hvalpe.

Svar ad 2:

Goldprocenten (og hvalperesultatet) beregnes på basis af parrede tæver. Tæver, som ikke er blevet parret, indgår således ikke i beregningsgrundlaget.

Spørgsmål 3:

Er det på baggrund af eventuelt foreliggende statistikker muligt at fastslå niveauet for goldprocenten hos minktæver hos danske avlere, og på hvilket niveau befinder procenten sig i givet fald.

Svar ad 3:

Med henvisning til svar ad 1 var goldprocenterne opgjort på landsbasis og for samtlige farvetyper følgende: 2006: 9,4%; 2005: 8,8%; 2004: 8,8%; 2003: 8,6% og 2002: 8,3% (Dansk Pelsdyravl, September 2006).

Spørgsmål 4:

Er der større forskel på goldprocenten hos de enkelte typer mink, og er goldprocenten afhængig af den enkelte avlers regionsmæssige placering, og af valget af foderleverandør.

Svar ad 4:

Svaret opdeles her efter farvetyper, landsdele (landsdelsforeninger under Dansk Pelsdyravlforening) og fodercentraler, idet der henvises til svaret ad 2 vedrørende opgørelse af goldprocent og hvalperesultat:

Farvetyper (Dansk Pelsdyravl, September 2006)

Typer	2002		2003		2004		2005		2006	
	Hvalpe	Gold %	Hvalpe	Gold %	Hvalpe	Gold %	Hvalpe	Gold %	Hvalpe	Gold %
Black	4,87	10,2	4,85	9,8	4,92	10,3	4,92	10,7	4,80	11,5
Brown/ -glow	5,68	6,7	5,59	7,4	5,69	7,6	5,78	7,3	5,69	8,1
Mahogany	5,44	7,4	5,44	8,0	5,51	8,3	5,57	8,3	5,53	8,7
Pastel	5,00	9,1	4,86	11,1	4,94	10,1	4,9	11,7	5,04	10,6
Pearl	5,24	9,4	5,24	9,0	5,28	9,8	5,24	10,3	5,16	10,4
Silverblue	5,33	9,0	5,28	8,8	5,39	9,1	5,41	9,4	5,35	9,9
Safir	4,48	13,5	4,57	13,5	4,52	14,4	4,53	15,0	4,48	14,7
Hvide	5,03	10,0	4,90	9,5	5,00	9,9	4,97	10,0	4,98	10,3
Violet	-	-	-	-	4,27	16,5	4,10	19,5	4,31	15,5
Blue Iris	-	-	-	-	4,37	13,6	4,12	12,1	4,06	8,23
Jaguar	-	-	-	-	4,8	12,2	4,86	11,4	4,87	11,8
Div. Cross	-	-	-	-	5,31	9,4	5,52	8,8	5,38	8,9
Andre mink	5,39	11,7	4,96	10,1	5,20	8,5	4,80	11,6	5,2	13,4
Total mink	5,35	8,3	5,29	8,6	5,40	8,8	5,45	8,8	5,36	9,4

Landsdele (Dansk Pelsdyravl, September 2006)

	Hvalpe					Gold%				
	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6

<i>Sjælland/Bornholm</i>	5,3	5,40	5,48	5,35	5,15	8,4	8,5	8,5	9,6	11,1
<i>Nordjylland</i>	5,2	5,25	5,23	5,44	5,37	9,0	8,5	9,4	8,5	9,0
<i>Midtjylland</i>	5,1	5,17	5,26	5,21	5,16	8,2	8,9	9,4	9,9	10,3
<i>Fyn/Sydjylland</i>	5,8	5,46	5,75	5,80	5,66	7,8	8,5	7,6	7,6	8,2

Fodercentraler (Dansk Pelsdyravl, September 2006)

Nr.	Fodercentral	2005		2006	
		Hvalpe	Gold%	Hvalpe	Gold%
101	<i>Sjællands Pelsdyrfoder</i>	5,33	9,7	5,08	11,7
107	<i>Bornholms Minkfoderfabrik</i>	5,45	9,2	5,63	7,54
207	<i>Nordjysk Minkfoder</i>	5,22	7,0	5,04	10,3
213	<i>Fodercentralen Limfjorden</i>	5,50	8,7	5,51	8,7
214	<i>Fodercentralen Vendsyssel</i>	5,43	8,3	5,51	8,7
215	<i>Minkfodercentralen "Vildsund"</i>	5,34	9,0	5,15	9,6
301	<i>Bording Minkfodercentral</i>	5,29	9,5	5,03	11,1
302	<i>Minkfodercentralen Lemvig</i>	5,21	8,8	5,10	10,2
303	<i>Holstebro Fodercentral</i>	5,08	10,9	5,17	10,8
304	<i>Hvide Sande Minkfodercentral</i>	5,57	9,2	5,23	9,7
310	<i>Hvalpsund og Omegns Fodercentral</i>	5,35	9,3	5,19	9,8
312	<i>Minkfodercentralen Tværmosen</i>	5,24	9,6	5,40	9,3
401	<i>Sole Minkfoder</i>	5,76	7,6	5,69	8,8
406	<i>Sydvestjysk Pelsdyrfoder</i>	5,77	7,6	5,55	8,0

Spørgsmål 5:

Kan der ud fra forsøg og forskning fastlægges konkrete årsager til manglende brunst og drægtighed hos mink, og i givet fald bedes disse årsager nærmere beskrevet.

Svar ad 5:

Minkens reproduktion er sæsonbestemt og afhængig af lysintensitet samt karakteriseret ved dels, at ægløsning finder sted som følge af parringen og dels ved, at minken har forsinket implantation, hvilket betyder, at fasthæftningen af de befrugtede æg i livmoderen først finder sted et varierende antal dage efter befrugtning. Minktæven kan parres en til tre gange i brunstperioden, hvor to parringer er det, der tilstræbes i praksis. Ved parring to gange med 8 dages mellemrum opnår tæven to ægløsninger i brunstperioden, og hvis den parres med to forskellige hanner, vil der kunne være hvalpe fra begge parringer i det kuld, som fødes.

Den væsentligste årsag til nedsat parringsresultat vil være brug af kunstigt lys i perioden fra udvalg af avlsdyr i november og til parringssæsonen i marts det efterfølgende år. Herved kan brunsttidspunkt for tæverne påvirkes i en sådan grad, at drægtighedsprocenten reduceres markant ved parring i vanlig parringsperiode.

For første års tæver vil to parringer (henholdsvis dag 1 og dag 9), hvor første parring ønskes tidligt i parringsperioden, have en positiv effekt på det opnåede resultat sammenlignet med ældre tæver, som kan parres senere (henholdsvis dag 1 og dag 2), idet det samtidig kan anbefales, at to parringer typisk finder sted for 80 – 90% af tæverne.

Spørgsmål 6:

Har tidspunktet for separering af minktæver indflydelse på brunst og drægtighed.

Svar ad 6:

Ja.

Separering skal finde sted, når sortering og udvalg af avlsdyr har fundet sted, hvilket også fremgår af Bekendtgørelse om beskyttelse af pelsdyr (Bekendtgørelse nr. 1734 af 22. december 2006), hvor det anføres i § 22, at det kun er i forbindelse med parring, at avlsdyr må sættes sammen i par.

Her henvises i øvrigt til svar ad 7, idet individuelle hensyn til dyrenes huld/fedningsgrad kun kan tilgodeses, når dyrene er indhuset enkeltvis.

Spørgsmål 7:

Har fodringstidspunkter og konkrete forhold omkring fodring indflydelse herpå?

Svar ad 7:

Rådet forstår, at spørgsmålet er knyttet til indflydelsen på brunst og drægtighed.

Såfremt der med fodringstidspunkter menes tidspunkt for den daglige fodring, er dette uden betydning. I fortsættelse af svar ad 6 vil der i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer fra december ske en markant reduktion i foderets energiindhold fra 190 – 200 kcal/100 gram foder til ca. 125 kcal/100 gram foder, som er det typiske energiindhold i vinterfoder. Formålet er at tilgodese dyrenes årsrytme med hensyn til fedningsgrad, som reguleres ved brug af en mere energifattig foderblanding i vinterperioden, hvorved forstås perioden fra 1. december til 1. april (Bekendtgørelse nr. 1734 af 22. december 2006, §12, stk. 3). Herved opnås et moderat vægttab frem til ”flushing” (se svar ad 10) og parring i marts.

Foderstyring er endvidere meget væsentlig i frostperioder, hvor dyrene har et større energi-behov, med henblik på at undgå, at dyrene får et uønsket stort vægttab. Dette forhindres dels ved at øge fodermængden dels ved enten at trykke foderet ned gennem netmaskerne/fodre i burene eller mere rationelt ved at fodre mindst to gange dagligt, sådan at dyrene kan nå at æde foderet, inden det fryser.

Spørgsmål 8:

Kan de vigtigste årsager til manglende brunst og drægtighed fastslås?

Svar ad 8:

For første års tæver er det vist, at et stort vægttab i vinterperioden og en deraf følgende negativ energibalance har en negativ indflydelse på reproduktionsresultatet sandsynligvis begrundet i, at det er i denne periode, at livmoderen øger både vægt og størrelse. I øvrigt henvises til svar ad 5.

Det er endvidere kendt, at effekten af vægtforandring for ældre tæver i samme periode har mindre betydning.

Generelt er det endvidere kendt, at lysforholdene kan være af betydning. Især kan brug af kunstigt lys i hallerne i vinterperioden, afhængig af lysstyrke og varighed, medføre et dårligere resultat i den efterfølgende parringsperiode begrundet i, at forholdet mellem lys og mørke (timer/døgn) er den styrende faktor i relation til brunstperiodens indtræden (påvirkning af det ”biologiske ur”).

Spørgsmål 9:

Er der forskel på de enkelte minktypers brunst og drægtighed?

Svar ad 9:

Af svar ad 4 fremgår, at der forskel mellem farvetyper med hensyn til både goldprocent og kuldstørrelse.

Spørgsmål 10:

Begrebet ”flushing” bedes beskrevet, herunder dettes betydning for brunst og drægtighed.

Svar ad 10:

Princippet ”flushing” består i, at tæverne i en kortere periode fodres restriktivt (80% af forudgående foderration) efterfulgt af ad libitum fodring fra 4 – 5 dage før parringerne påbegyndes. Herved sikres, at tæverne er i positiv energi- og næringsstofbalance på parringstidspunktet. Den reproduktionsmæssige effekt opnås gennem en påvirkning af de hormonelle niveauer, som dels medfører dannelsen af et øget antal follikler (æg) og dels ved en hurtigere udvikling af de befrugtede æg, hvorved overlevelsesraten øges. Dette giver sig udslag i en positiv påvirkning af kuldstørrelsen ved fødsel og dette mest udtalt for førsteårs tæver. Desuden er effekten størst for tæver, som har haft et stort vægttab i vinterperioden med deraf følgende negativ energi- og næringsstofbalance.

Spørgsmål 11:

Hvor længe er en minktæve drægtig?

Svar ad 11:

Fra implantation af det befrugtede æg i livmoderen og til fødsel går der 31 dage. Hvis der menes antal dage fra parring til fødsel vil dette typisk variere fra ca. 40 til ca. 50 dage, idet der tilstræbes to parringer, 1+9 eller 1+1. Den første model giver den laveste goldprocent og den bedste kuldstørrelse hos førsteårs tæver, medens man hos andetårs tæver kan benytte begge modeller med samme resultat.

Parringsperioden indledes typisk d. 5. – 6. marts og om ønsket, kan første parring hos andetårs tæver udsættes til d. 16. – 17. marts. Parringerne afsluttes typisk d. 20. – 21 marts.

Supplerende skal det oplyses, at drægtighedsperiodens længde er angivet til 50 dage i Vejledning nr. 145 af 21. december 2006, samt at transport ikke må finde sted i den sidste 1/10 af drægtigheden svarende til 5 dage (Vejledning om Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v.).

Spørgsmål 12:

Har det betydning for abortrisikoen, hvornår en parret tæve flyttes efter parring, og i givet fald bedes det nærmere beskrevet, om og hvornår en tæve efter parring kan flyttes til andet bur eller anden farm.

Svar ad 12:

Der foreligger ingen undersøgelser i relation til dette spørgsmål. Erfaringsmæssigt siger man, at parrede tæver ikke skal flyttes før implantation af befrugtede æg i livmoderen har fundet sted, men det kan samtidig oplyses, at der i en række forsknings- og forsøgmæssige sammenhænge fanges tæver til vejning og blodprøvetagning på forskellige tidspunkter i drægtighedsperioden, uden at der er iagttaget aborter i disse sammenhænge.

Spørgsmål 13:

Såfremt en parret tæve aborterer, bedes det oplyst, om og i givet fald hvornår i drægtighedsperioden, der vil være synlige tegn på aborten, ligesom disse tegn bedes beskrevet.

Svar ad 13:

Der vil som regel ikke umiddelbart være synlige makroskopiske tegn på en abort, idet tæven æder de aborterede fosterdannelsesprodukter. Kun efter aflivning vil det være muligt på basis af placentale ar (moderkage ar) i livmoderen at afgøre, om tæven har været drægtig.

Spørgsmål 14:

Er der forskel på førstegangs og ældre tævers evne til at komme i brunst, og er der forskel på disses evne til at få hvalpe?

Svar ad 14:

Af en ældre undersøgelse omfattende 1500 tæver fremgår det, at parring ved første introduktion til han ses for ca. 80% af førsteårs tæverne og for ca. 86% for ældre tæver. Ved afprøvningsdagen igen fandtes 90-100% for ældre tæver og kun en lidt lavere andel for førsteårs tæver (Elofson et al., 1989).

Af samme undersøgelse fremgår, at andetårs tæver har en lidt lavere goldprocent samt et større antal hvalpe fødsler.

Det bør her erindres, at goldprocent og kuldstørrelse ved fødsel for andetårs tæver altid er påvirket af, at de udgør en selekteret gruppe, idet førsteårs tæver, som ikke føder hvalpe eller som føder små kuld bliver sorteret fra, og dermed indgår de ikke som andetårs tæver det følgende år.

Spørgsmål 15:

Det bedes oplyst, om der i den danske minkbranche findes normtal eller statistik, der belyser den gennemsnitlige omkostning ved produktion af et minkskind fra parring til pelsning. Såfremt det er muligt bedes omkostningen opdelt på foder, pasning, husleje, medicin, pelsning m.v.

Svar ad 15:

Rådet skal anføre at Rådet kun har kompetence til at udtale sig om forhold af veterinærfaglig karakter. En vurdering af de samlede økonomiske omkostninger samt en opdeling af disse på foder, pasning, husleje m.v. ved produktion af minkskind, ligger uden for Rådets kompetence.

Sagsøgtes advokats spørgetema:

Spørgsmål A:

I tilslutning til spørgsmål 1 i sagsøgernes spørgetema, ønskes det oplyst, om de efterlyste statistikker bygger på objektive og sammenlignelige data indsamlet og opgjort på samme tidspunkt efter fødslen.

Svar ad A:

Se svar ad 1.

Spørgsmål B:

I tilknytning til spørgsmål 3, ønskes det oplyst, hvilken spredning der er på de foreliggende statistikker på goldprocenter.

Svar ad B:

Rådet er ikke bekendt med, at der foreligger materiale, som belyser det stillede spørgsmål.

Spørgsmål C:

I tilknytning til spørgsmål 12 ønskes det oplyst, om der findes regler for flytning af parrede mink med hensyn til transporttidspunkt- og form.

Svar ad C:

Det fremgår af Vejledning nr. 145 af 21. december 2006, at transport ikke må finde sted i den sidste 1/10 af drægtigheden svarende til 5 dage (Vejledning om Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m .v.).

Det kan samtidig oplyses, at det er almindelig praksis ikke at flytte parrede tæver før implantation har fundet sted, hvilket indebærer at transport typisk finder sted efter d. 10.-12. april.

Spørgsmål D:

I tilknytning til spørgsmål 13 ønskes det oplyst, hvorvidt det er muligt – f.eks. ved laboratorieundersøgelser – at konstatere, om en mink har været drægtig og i hvor lang tid efter drægtigheden en abortering kan konstateres.

Svar ad D:

Tidligere drægtighed kan jf. svar ad 13 påvises på aflivede mink ved konstateringen af de omtalte placentale ar (moderkage ar) i livmoderen. Disse kan påvises frem til pelsningstidspunktet samme år svarende til ca. 6 mdr. efter en abort.

Spørgsmål E:

Det ønskes oplyst, om det ved handel med mink er sædvanligt at handle drægtige mink eller parrede mink.

Svar ad E:

Rådet skal anføre, at Rådet kun har kompetence til at udtale sig om forhold af veterinærfaglig karakter. En vurdering af handelssædvaner ved salg af drægtige mink eller parrede mink ligger uden for Rådets kompetence.

Spørgsmål F:

Er det sædvanligt ved handel med parrede mink at give særlige garantier fra sælger på drægtighed.

Svar ad F:

Se svar ad E

Spørgsmål G:

I bekræftende fald bedes det oplyst, hvorledes sælger sikrer sig grundlaget herfor.

Svar ad G:

Se svar ad E

Spørgsmål H:

Det ønskes oplyst, om der ved salg af saneringsdyr i branchen stilles særlige krav med hensyn til kvalitet og med hensyn til goldprocent og hvalperesultat og særlige krav med hensyn til forudgående pasning og håndtering.

Svar ad H:

Se svar ad E

Afgørelse:

Sagsøgte skulle inden 14 dage til sagsøger A betale 200.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 17. oktober 2007 til betalingen skete samt sagsomkostninger 31.000 kr.

Sagsøgte skulle inden 14 dage til sagsøger B betale 326.100 kr. med tillæg af procesrente fra den 17. oktober 2007 til betalingen skete samt i sagsomkostninger 60.000 kr.

Sagsomkostninger skulle forrentes efter rentelovens § 8a.

6. Dyreværnsager

6.1 Dyreværnsager vedrørende heste

2008-20-051-00063

Skrivelse af 8. januar 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi.

En ikke registreret beslagsmed var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven sfa., af en den 28. oktober 2006 beskoet hest efterfølgende udviklede en hovbyld på højre forben. Hesten blev den 31. oktober undersøgt af en dyrlæge, der konstaterede hesten stiv i ryg og øm for palpation over lænd og kryds. Hesten var synligt halt på højre forben. Den 27. november blev hesten henvist til at få fjernet skoene hos en smed. Dagen efter blev der konstateret udtømning af pus via sømhuller på indersiden af hoven.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Hvordan skal beskæring og beskning af en hest foretages, så den er dyrevelfærdsmæssig forsvarlig?

Svar ad 1:

Der henvises til lærebøger om emnet.

Spørgsmål 2:

Kan det ud fra det vedlagte billedmateriale vurderes, om de sko der anvendes i den konkrete sag, var for små?

Svar ad 2:

Ud fra de vedlagte billeder er det ikke muligt at vurdere, om skoen i den konkrete sag var for lille.

Spørgsmål 3:

Hvis ja, hvilken betydning har det for hesten, om der er anvendt for små sko?

Svar ad 3:

Udgår.

Spørgsmål 4:

Hvis en nyskoet hest bliver springhalt, bør skoen da fjernes?

I den forbindelse bedes det, om muligt, oplyst, om det er sædvanligt, at en hest bliver sømstukket eller sømtrykket under en beskning, og hvorvidt mistanke om, at en hest er sømstukket eller sømtrykket bør medføre, at skoen fjernes?

Svar ad 4:

Sømstik og sømtryk som følge af beskning er ikke sædvanligt, men forekommer med en vis hyppighed. Ved sømstik vil hesten sædvanligvis i løbet af få dage (3-4 dage og undertiden op til 7-8 dage), udvise halthed. En dyrlæge, der bliver tilkaldt til en hest, der for nylig er blevet beslået, bør i alle tilfælde have mistanke om, at den kan være sømstukket.

Spørgsmål 5:

Hvis det lægges til grund, at hesten havde en ”problemhov”, som var skæv og ikke vokser meget i den ene side, er det da dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt at sko den pågældende hest?

Svar ad 5:

Ved beslag af enhver hest skal der tages hensyn til flere faktorer herunder benstilling, hovens form, slid og hestens anvendelse. Undertiden anvendes afhængigt af ovennævnte faktorer endvidere sygebeslag i modsætning til normalbeslag.

Spørgsmål 7:

Hvis det lægges til grund, at hesten blev sømstukket i forbindelse med skoningen, må det da antages at dette var årsag til udviklingen af en hovbyld på hestens højre forhov?

Svar ad 7:

Hvis det lægges til grund at hesten blev sømstukket, finder Rådet det overvejende sandsynligt, at sømstik har medført udviklingen af en hovbyld i højre forhov.

Spørgsmål 8:

Hvis det lægges til grund, at hesten blev sømstukket eller sømtrykket i forbindelse med skoningen, indebærer dette da en uforsvarlig, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr?

Svar ad 8:

Sømstik kan jf. svar ad 4 opstå med en vis hyppighed, idet der ved beslag af heste består en risiko for sømstik og sømtryk. Rådet finder ikke, at alene et sømstik eller sømtryk ved udførelsen af beslag af en hest indebærer en uforsvarlig behandling af hesten.

Spørgsmål 9:

Giver sagen i øvrigt anledning til yderligere bemærkninger?

Svar ad 9:

Nej.

Afgørelse:

Der blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 besluttet at opgive påtale, da videre forfølgning ikke kunne ventes at føres til straf.

2008-20-051-00066 nyt j.nr. 2009-20-051-00009

Skrivelse af 11. juni 2008 fra Sydsjælland og Lolland-Falster Politi

En landbetjent bemærkede, at en hest på en fold stod og løftede venstre forben. Der havde tidligere været en dyreværns sag på stedet, hvor ejeren var blevet dømt for overtrædelse af dyreværnsloven. Hesten, en ældre hest på 32 år, havde svært ved at støtte på især venstre forben og venstre bagben. Ledene var hævet op, og det var tydeligt, at hesten havde smerter ved at støtte på benene, hvilket resulterede i, at den lagde det meste af sin vægt på højre for- og bagben, mens den holdt balancen ved periodevis at støtte med venstre bagben. Der blev tilkaldt en dyrlæge, som konkluderede, at hesten havde svær slidgigt med begyndende nedbrydning af ledbåndene, og at det var groft uforsvarligt, samt at hesten skulle aflives. Hesten blev aflivet med det samme. Ejeren, en 17 årig pige, oplyste, at hesten havde været halt 1 måned tidligere, hvor det havde været diskuteret, om hesten skulle aflives. Hun mente ikke,

at hesten var så syg, at den burde aflives og fandt ikke, at dyrlægens undersøgelse kunne understøtte dette.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Hvad er slidgigt?

Svar ad 1:

Slidgigt, artrose, er en progredierende lidelse, som kendetegnes ved betændelseslignende tilstande i og omkring leddet. Over tid ses øget bruskslitage, nydannelse af benvæv samt omfattende formændring og deformation af leddet. For yderligere information skal der henvises til almindelige lærebøger på området

Spørgsmål 2:

Hvordan vil en slidgigt på en hest forløbe fra starten til det stadie, hvor det ikke længere vil være dyreværnmæssigt forsvarligt at lade den leve.

Svar ad 2:

Der henvises til svar ad 1. Det er ikke muligt at opstille en generel oversigt for, hvornår det ikke er dyreværnmæssigt forsvarligt at lade heste med slidgigt leve. Denne vurdering bør foretages ud fra det enkelte individ.

Spørgsmål 3:

Hvor længe har denne hest gået med lidelsen.

Svar ad 3:

Der findes ikke en veterinærfaglig objektiv klinisk beskrivelse i sagsakterne, som kan danne grundlag for at Rådet kan besvare spørgsmålet.

Spørgsmål 4:

Var det korrekt af dyrlægen, at aflive hesten?

Svar ad 4:

Det fremgår af sagens akter samt vedlagte foto, at hesten, en ældre hest på 32 år, havde svært ved at støtte på især venstre forben og venstre bagben. Ledene var hævet op og det var tydeligt, at hesten havde smerter ved at støtte på benene, hvilket resulterede i, at den lagde det meste af sin vægt på højre for- og bagben, mens den holdt balancen ved periodevis at støtte med venstre bagben. Af dyrlægens attest fremgår det, at hesten stod stærkt lidende springhalt på venstre forben og stærkt halt på venstre bagben. Hesten kunne ikke støtte på venstre forben, uden at benet vrakkede om i kodeleddet. Begge ben var meget hævede i kodeleddene og nedefter mod hovene. Dyrlægen vurderede, at forandringerne skyldtes kronisk osteoartrose.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at det var korrekt at lade hesten aflive.

Spørgsmål 5:

Blev hesten udsat for uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling eller var der tale om mishandling?

Svar ad 5:

Sigtede fremfører, at hesten var rask om morgenen. Hvis det kan sandsynliggøres, at hestens tilstand er opstået inden sigtedes tilsyn samme morgen, er det Rådets opfattelse, at hesten som minimum har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2. Rådet kan ikke ud fra det forelagte nærmere vurdere graden af uforsvarlighed, som blandt andet hænger sammen med, hvor længe hesten har haft den tilstand, som blev konstateret på aflivningstidspunktet.

Spørgsmål 6:

Giver det Det Veterinære Sundhedsråd anledning til bemærkninger?

Svar ad 6:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 1.000 kr.

2008-20-051-00068 nyt j.nr. 2009-20-051-00004

Skrivelse af 13. august 2008 fra Østjyllands Politi.

En 3 årig hingst, der blev transporteret levende til slagting, kunne ikke støtte på venstre forben, der var låst fast i en 90 graders vinkel i forhold til piben, således at forbenet fra koden og ned pegede ind under hesten. Hesten kunne kun med besvær støtte på højre forben og støttede kun med ydersiden af hoven. Hesten stod med understillede bagben formodentlig for at holde balancen. Hesten bevægede sig fremad ved at hoppe forsigtigt på 3 ben. Der var svind af venstre skulders muskulatur. Ejeren af hesten, der også havde transporteret hesten, oplyste, at hesten ikke var skadet, da han foretog transporten, og at den uden problemer selv var gået op og ned af transporten. Han oplyste, at den ikke havde haft fastlåsning af forbenet, da han afleverede den. Han ønskede sagen forelagt for retten.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Vedr. hestens ophold i besætningen:

Har hesten i besætningen været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt men eller væsentlig ulempe eller mangel på omsorgsfuld behandling.

Svar ad 1:

Politiet har ladet det nedfrosne præparat obducere på Sektion for Veterinær Patologi, KU/LIFE. Det indsendte materiale bestod af 2 forben fra en hest afskåret ved forknæene. Ved undersøgelse af den nederste (distale) del (tåen) af venstre forben fandtes tåen fra kodeleddet og ned at være vinklet ind mod midterlinien af hesten. Benet kunne ikke rettes ud, der var kun let bevægelighed mod medialsiden (indvendige side) (få cm) og ingen bevægelighed væk fra hestens midterlinie. Benet kunne heller ikke bøjes eller strækkes i normal retning. I en længde på 12,5 cm ned over kodeleddet var leddet hævet og målte i største omkreds 41,2 cm, hvilket var 10 cm mere end omkredsen af højre forbens normalt udseende kodeled. Ved

gennemsavning af tåens knogler i midterlinien fandtes kodeleddets kollaterale ligamenter (ledbånd) at være overrevet. Der fandtes en afsprængningsfraktur langs det meste af den bagerste rand af den proximale tåknogle, (kodebenet/os compedale) - mest tydeligt på ydersiden. Der var op til 8 mm periostale nydannelser lige under frakturen. Ledvæsken var let blodtilblandet og der var løst fibrin i leddet. Ledfladerne i kronleddet var eroderet og ulcereret flere steder og der var dannet reparatorisk væv ligesom ledfladen på kodesenebenene var delvis destrueret og der var reparatorisk væv på op til 8 mm. Omkring leddet var ledkapslen og underhuden fortykket af reparatorisk væv (granulationsvæv og bindevæv) i op til 3 cm i tykkelse. I ledkapslen fandtes en pladeformet knogledannelse, 2 cm lang, 1 cm bred og 0,5 cm tyk. Medialt i ledkapslen fandtes en lomme med en blodansamling. Venstre hov var lang og deformeret og på oversiden kunne hoven ses at bue opad med tendens til udvikling af snabelsko. Der var ingen erkendelig stråle og der var sprækker i sålehornet. Der var gjort forsøg på beskæring af hoven hele vejen rundt. Sålens horn var meget fortykket og sprækkerne i hornlaget dybe.

Højre forben virkede upåfaldende ved palpation og gennemsyn. Omkredsen omkring kodeleddet var 31,2 cm. Ved gennemsavning af kodeleddet fandtes en erosion af ledfladen på kodebenet uden synlig reaktion i synovialmembranen i kodeleddet. Resten af leddet var upåfaldende. Højre hov var skæv og drejede ind mod hestens midterlinie og den udvendige (laterale) hornvægs nederste del var bøjet om og fortsatte ned under sålen. Hoven var lang og deformeret. Hornet var ujævnt og på oversiden kunne man se, at hoven buede opad og ind mod hestens midterlinie tenderende til snabelsko. Hovens længde var i det laterale (udvendige) dragthjørne 12,9 cm, og hovens tålængde var på oversiden (dorsalfladen) 10,8 cm. Sålen var deform. Der var gjort forsøg på beskæring af hovens indvendige (mediale) rand. Ved gennemsavning af benet fandtes sålens horn uregelmæssig og fortykket.

Forandringerne i venstre kodeled tyder på en alvorlig forstuvning med overrivning af ledbånd og afsprængningsfraktur samt dislokation af tåens knogler. Som respons på dette har hesten udviklet en sekundær kronisk ulcererende (sårdannende) arthrose med pannusdannelse og kraftig periartikulær bindevævsvævsdannelse med udtalt ledstivhed til følge (ankylose-ring). På mængden af det reparatoriske væv vurderes forandringerne i venstre kodeled til at have en alder på flere måneder.

Det vurderes endvidere på baggrund af hovenes forvoksethed, at hesten har haft forvoksede hove i mere end et år.

Det fremgår af dyrlægens anmeldelse af 5. december 2007, at hingsten, der blev transporteret levende til slagtning, ikke kunne støtte på venstre forben, der var låst fast i en 90 graders vinkel i forhold til piben, således at forbenet fra koden og ned pegede ind under hesten. Hesten kunne kun med besvær støtte på højre forben og støttede kun med ydersiden af hoven. Hesten stod med understillede bagben formodentlig for at holde balancen. Hesten bevægede sig fremad ved at hoppe forsigtigt på 3 ben. Der var svind af venstre skuldres muskulatur.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at hesten straks skaden var sket burde have været tilset af en dyrlæge og behandlet eller aflivet. De påviste læsioner har medført tydelig og let erkendelig halthed, således som det også fremgår af anmeldelsen. Hesten var på grund af de beskrevne lidelser ikke egnet til transport og burde således ikke have været transporteret levende til slagtning. Under sygdomsforløbet i besætningen samt under læsning og transport har den været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe og er ikke blevet behandlet omsorgsfuldt og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, ad-

færdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Rådet vil karakterisere det beskrevne som groft uforsvarlig behandling af dyr .

Spørgsmål 2:

I bekræftende fald forespørges, at der for noget forhold har været tale om uforsvarlig eller groft uforsvarlig behandling eller mishandling.

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Vedr. transport af hesten:

Var hesten egnet eller delvis egnet til transport eller helt uegnet til transport.

Svar ad 3:

Lægges svar ad 1 til grund finder Rådet ikke, at hesten var transportegnet. Se endvidere svar ad 1.

Spørgsmål 4:

Hvis delvis egnet til transport spørges om transporten burde have foregået under særlige foranstaltninger.

Svar ad 4:

Udgår.

Spørgsmål 5:

Der spørges yderligere om hesten ved den konkrete transport var udsat for smerte, lidelse, angst, varigt mén eller mangel på omsorgsfuld behandling.

Svar ad 5:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 6:

I bekræftende fald forespørges, om der for noget forholds vedkommende har været tale om uforsvarlig eller groft uforsvarlig behandling eller mishandling.

Svar ad 6:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 7:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger.

Svar ad 7:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte skulle betale en bøde på 10.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

6.2 Dyreværnssager vedrørende kvæg

2008-20-052-00206

Skrivelse af 24. april 2008 fra Nordjyllands Politi

Ved modtagelsen på et levekvægsmarked konstaterede embedsdyrlægen, at 4 køer var transporteret med friske ikke afhelede sår efter afhorning 3 dage tidligere, og heraf havde 2 af køerne kælvet henholdsvis 10 og 8 dage forinden.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Er der en veterinærfaglig eller almindelig anerkendt definition på, hvornår et sår kan betragtes som ”fuldstændigt helet”?

Svar ad 1:

Et sår betragtes som fuldstændigt afhelet, når det fremstår med intakt hud og arvæv, som ved palpation føles glat og med kontinuitet.

Spørgsmål 2:

Er det muligt umiddelbart og visuelt at konstatere og skelne mellem, hvorvidt et sår er fuldstændigt helet eller er under opheling?

Svar ad 2:

Af embedsdyrlægens anmeldelse af den 22. maj 2007 samt af det ledsagende billedmateriale fremgår, at de fire omhandlede køer tydeligt fremstod med status efter afhorning, hvor hornstøjlen var afsavet tæt ved hornbasis, hvorved der var fremkommet 3-4 cm brede åbninger til bihuler. Hornbasis og overgang til omgivende hud bestod af sår dækket af friske brandskorper. Rådet skal udtale, at de omhandlede sår fremstod umiddelbart tydelige samt ikke ophede.

Spørgsmål 3:

Der ønskes en udtalelse over, hvorvidt transportegnetheden af transportøren alene kan vurderes på afhelingen af de brandsårsskorper, der opstår efter afhorning og brænding, eller om andre forhold spiller ind?

Svar ad 3:

Rådet udtalte, at en bedømmelse af transportegnethed udover en generel vurdering af et dyr (foderstand, sundhed og fysisk stand, herunder evner til at gå, stå, rejse og lægge sig) også omfatter en vurdering af status for afheling af sår opstået efter afhorning med efterfølgende brænding af fremkomne sår.

Rådet skal endvidere anføre, ”at kvæg anses ikke for transport egnet, 14 dage efter kælvning”, jf. § 18 i bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport.

Spørgsmål 4:

Det bedes endvidere oplyst, hvorvidt transportøren kan skønne, at et dyr er transportegnet, såfremt brandsårsskorpen synes at være afhelede og tørre?

Svar ad 4:

Rådet udtalte, at et sår efter afhorning ikke er afhelet, når der fortsat er åben forbindelse til bihuler, og når den tilbageværende hornstump og den omgivende hud er dækket af sår med en brandsårsskorpe, uanset denne forekommer tør.

Afgørelse:

Tiltalte A (chauffør) skulle betale en bøde på 3.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 6 dage.

Tiltalte A skulle betale sagens omkostninger, dog alene salær vedrørende egen forsvarer.

Tiltalte B (vognmand) blev frifundet.

2008-20-052-00208

Skrivelse af 30. juni 2008 fra Sydsjælland og Lolland-Falster Politi

Under Rigspolitiets vejkontrol med dyretransporter konstaterede en deltagende dyrlæge fra Fødevarestyrelsens Dyrevelfærdsrejsehold, at fire kreaturer, der var afmagrede og halte var transporteret sammen med andre kreaturer, samt at en tyr opbundet i en rebgrime stod sammen med 3 andre løse kreaturer med store horn.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Hvor længe har kreaturerne A, B, C og D befundet sig i den oplyste tilstand.

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af d. 13. marts 2008 samt af det ledsagende billedmateriale og videoklip, at der ved vejkontrol med dyretransporter d. 4. februar 2008 vedrørende følgende kreaturer blev konstateret:

SDM ko, A var mager med fremstående hofte-, sæde-, skulder- og ribben og desuden kunne torn- og tværtappe tydeligt ses. Der var muskelsvind af især bagpartens muskulatur. Koen gik med skrævende bagben på en slingrende og usikker måde og det virkede som om, at koen kunne falde når som helst. Under gang sank koen ned i bagparten. Rådet vurderer, at koens tilstand har udviklet sig over mindst flere uger. Rådet finder, at koens slingrende og usikre gang var begrundet i smerte og almen svækkelse. Det fremgår af koens tilstand, at koen ikke var egnet til transport og således ikke burde have været transporteret levende. Rådet finder, at koens tilstand har medført smerte, lidelse og væsentlig ulempe.

SDM ko, B var afmagret med fremstående knogler og tydelige torn- og tværtappe, hofte-hjørner, sædeben, ribben og skulderknogler. Der var fremskredet muskelsvind, og koen havde indfaldne øjne som tegn på afmagring og væskemangel. Koen virkede udmattet og havde en vandig, sprøjtende diarre. Rådet vurderer, at koens tilstand har udviklet sig over mindst flere uger. Rådet finder, at koens tilstand har medført smerte, lidelse og ulempe allerede før transporten. Det fremgår af koens tilstand, at koen ikke var egnet til transport.

SDM ko, C havde store hævelser ud for indersiden af begge haseled. Den haltede på venstre bagben, og når den stod stille, prøvede den at aflaste bagbenene skiftevis som tegn på smerter.

Rådet finder på baggrund af oplysningerne alene det ikke muligt, med sikkerhed at angive i hvor lang tid, hævelserne på hasernes indersider har bestået, men finder uanset dette, at koen allerede før transporten havde smerter og ulempe, hvorfor den ikke var egnet til transport.

SDM ko, D var let mager og haltede i middel grad på højre bagben. Så vidt det var muligt at se på grund af mæg, havde den klovbandager på alle fire ben. Rådet finder det ikke muligt på baggrund af oplysningerne alene med sikkerhed at angive i hvor lang tid, koen har haft klovskader, der har nødvendiggjort klovbandager. Koens lette afmagrethed kan afhængigt af årsager udvikles over kortere eller længere tid. Rådet finder, at koen før transporten havde smerter og ulempe som følge af det beskrevne, hvorfor den ikke var egnet til transport.

Spørgsmål 2:

Har kreaturerne haft smerter og/eller ulempe under tilstanden inden transporten.

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Var kreaturerne transportegnede.

Svar ad 3:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 4:

Skulle kreaturerne have været aflivet inden transporten.

Svar ad 4:

Rådet finder, at dyrene burde have været tilset af en dyrlæge med henblik på behandling eller aflivning.

Spørgsmål 5:

Har kreaturerne generelt været påvirket af tilstanden inden transporten.

Svar ad 5:

Ja.

Spørgsmål 6:

Har kreaturerne inden transporten været udsat for en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling, eller er der tale om mishandling af kreaturerne.

Svar ad 6:

Rådet finder, at dyrenes situation for længst burde have været afhjulpet, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved at få dem tilset af en dyrlæge og behandlet eller ved at aflive dem. Rådet finder, at dyrene som minimum har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 7:

Har kreaturerne under transporten været påvirket af tilstanden.

Svar ad 7:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 8:

Har kreaturerne haft smerter og/eller ulempe under transporten.

Svar ad 8:

Ja.

Spørgsmål 9:

Har kreaturerne under transporten været udsat for en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling, eller er der tale om mishandling af kreaturerne.

Svar ad 9:

Jf. svar ad 1 finder Rådet, at kreaturerne under transporten har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1 og § 2.

Spørgsmål 10:

Er SDM-tyr, A, under transporten udsat for en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling, eller er der tale om mishandling.

Svar ad 10:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af d. 13. marts 2008 samt af det ledsagende billedmateriale, at der ved vejkontrol med dyretransporter d. 4. februar 2008 vedrørende SDM-tyr, A blev konstateret, at denne under transporten var opbundet med en rebgrime sammen med 3 løse kreaturer med store horn. Rådet finder, at tyren under den beskrevne transport har været udsat for en betydelig risiko for at blive udsat for en grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom tyren under transporten ikke har været behandlet omsorgsfuldt og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1 og § 2.

Spørgsmål 11:

Giver sagen ellers Rådet anledning til bemærkninger.

Svar ad 11:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte A (transportfirma) skulle betale en bøde på 25.000 kr.

Tiltalte B (chauffør) skulle betale en bøde på 10.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 10 dage.

Tiltalte C (ejer) skulle betale en bøde på 25.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 20 dage.

De tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-052-00210

Skrivelse af 6. november 2008 fra Nordjyllands Politi

En malkeko fik primo januar 2008 af den praktiserende dyrlæge diagnosticeret en ca. knytnævestor kæbesvamp, der blev behandlet. Behandlingen havde effekt, men senere fik koen et nyt opbrud og blev dårligere samt fungerede ikke som malkeko. Efter ejerens drøftelse med den praktiserende dyrlæge blev man enige om, at koen skulle slagtes. Den praktiserende dyrlæge undersøgte ikke koen i forbindelse med drøftelsen. Koen blev ca. 5 mdr. efter den første diagnose og behandling transporteret til slagting adskilt fra de øvrige kreaturer i bilen. Ved kødkontrollen konstateredes, at venstre kæbegren bestod af en manglekamret byld med tynde, sprøde benrammer og helt fyldt op med gult pus. Kødkroppen var mager og bleg og tarme var slappe og ødematøse.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Har koen ud fra de foreliggende oplysninger hos landmanden frem til leveringen og i forbindelse med leveringen været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af d. 11. september 2008, at koen d. 11. juni 2008 blev leveret til slagteriet med et grotesk forstørret venstre kæbeparti. Underkæben (mandiblen) var i venstre side ca. 30 x 20 cm og 5-6 gang fortykket i forhold til den normale højre side. Koen virkede lidt forpint og ængstelig, den var mager og gik forsigtigt, men udviste opmærksomhed på sine omgivelser. Koen var under transporten adskilt fra de øvrige kreaturer i bilen. Ved undersøgelsen efter slagtingen fandtes venstre kæbegren at bestå af en manglekamret byld med meget tynde, sprøde benkanter /-rammer og helt fyldt op med gult pus. Kæbeknoglen var så sprød, at den let knækkede ved manipulation/tryk med hårde genstande. Koen havde ikke normal bevægelighed i kæbeleddet. Slagtekroppen var mager og bleg og tarmene var slappe og ødematøse (væskedrivende). Koen blev total kasseret til konsum.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at koen i besætningen igennem måneder har været lidende af en kronisk betændelse i venstre underkæbeparti. Uanset, at der ikke foreligger en nærmere beskrivelse af koens tilstand i besætningen, er det Rådets vurdering, at koen på et langt tidligere tidspunkt skulle have været nærmere undersøgt og behandlet yderligere for sin lidelse, sendt til slagting eller aflivet. Koen har i besætningen igennem længere tid været udsat for en betydelig grad af lidelse, smerte, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom den ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder passet under hensyntagen til dens fysi-

ologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet finder, at koen ved i måneder at være lidende af en alvorlig kronisk betændelse i venstre underkæbeparti, har været udsat for groft uforvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1 og § 2.

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 2:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte (landmand) vedtog en udenretlig bøde på 10.000 kr.

2008-20-052-00205

Skrivelse af 20. februar 2008 fra Nordjyllands Politi

Fødevarestyrelsens Velfærdsrejsehold deltog sammen med Medicinrejseholdet i et kontrolbesøg i en stor malkekvægsbesætning. Under besøget blev det konstateret, at mange køer med diverse lidelser (klovlidelser, betændelser i og omkring haseled, større bylder eller afmagrede) opholdt sig i løsdriftsstaldene uden at have været undersøgt eller behandlet for deres lidelser. I en sygeboks opholdt sig 3 køer, hvoraf den ene var døende og ude af stand til at røre sig, medens den anden var stærkt bevægelseshæmmet og kun kunne gå få skridt inden bagparten skred ud til siden. Desuden blev en utrivelig kalv fundet med kraftig respirationsbesvær og purulent flåd fra begge næsebor.

Ved et opfølgende kontrolbesøg fra Fødevareregionen konstateredes en smertepåvirket ko, der ikke kunne tage støtte på et bagben pga. en infektion i benet. Ejeren var allerede tiltalt i en verserende sag vedrørende transport af en ko fra besætningen til slagteri.

Rådet udtalte:

Vedrørende spørgsmål fremsat i politiets skrivelse af den 20. februar 2008:

Spørgsmål 1:

Der anmodes om en nærmere præcisering af, hvorvidt der med ejerens behandling af ko A, som var opstaldet på den nævnte ejendom, er tale om uforvarlig behandling, grovere uforvarlig behandling eller mishandling?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af den 21. januar 2008, at denne under et opfølgende kontrolbesøg sammen med politiet i besætningen den 10. december 2007 konstaterede en ko (A), der lå i en syge-/kælvningsboks med en infektion i højre bagben. Koen var smertepåvirket og kunne ikke tage støtte på benet, og dens almentilstand var dårlig, idet den bl.a. var mager. Ifølge ejeren var koen behandlet med antibiotika ca. 14 dage før. Der forelå ikke optegnet dokumentation for denne behandling. Rådet forstår således, at koens lidelse ikke har været undersøgt, diagnosticeret eller behandlet af en dyrlæge.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske,

adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at koen igennem længere tid (dage - uger) ved ikke at være blevet behandlet for en infektion i højre bagben har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom den ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rådet finder, at koen i det beskrevne forløb har været udsat for uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Vedrørende spørgsmål fremsat i politiets skrivelse af den 16. april 2008:

Spørgsmål 2:

Det kan lægges til grund, at Fødevarestyrelsens dyrlæger under kontrolbesøget observerede mindst 32 køer med smertevoldende lidelser herunder alvorlige haltheder, betændelsestilstande i lemmer og klovspalten, deforme og forvoksede klove og ryglidelser, hvor besætningsejeren ikke har foranlediget at dyret enten aflives eller, at der er konsulteret en dyrlæge. Samtlige disse dyr med undtagelse af de tre køer, der blev observeret i sygeboksen i den nye malkestald på ejendommen, var alle opstaldet på et hårdt betonunderlag uden adgang til et passende rum med tør og bekvem strøelse.

På denne baggrund anmodes om en udtalelse om, hvorvidt forholdene vedrørende de 32 køer har indebåret en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af de enkelte køer. Ved udtalelsen bedes øremærkenummeret for de enkelte køer angivet.

Hvis Rådet vurderer, at der blandt de 32 køer er køer, der er blevet behandlet groft uforsvarligt, anmodes om en specificeret begrundelse herfor.

Svar ad 2:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af den 28. marts 2007, at denne sammen med flere kolleger under deltagelse i et kontrolbesøg i en større kvægbesætning konstaterede, at en del dyr var lidende af diverse lidelser. Under kontrolbesøget blev der optaget fotos samt videoklip af flere af de i sagen omhandlede kreaturer. Disse indgår på en CD i sagens akter. Heraf er hos mindst 32 køer i to malkestalde kort beskrevet benlidelser med varierende grader af haltheder (let halthed, tydeligt støttehalthed, springhalthed) som følge af betændelser i og omkring haseled, klov- og klovspaltelidelser samt forvoksede klove, afmagrede dyr med tydeligt synlige ryg-, hofte- og skulderknogler og ribben samt en ko med byld ved kæben. En 4½ måned gammel kalv havde stærkt besværet respiration og stod med fremstrakt hals og åben mund samt tydelig purulent næseflåd fra begge næsebor.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at de beskrevne køer og kalven ved ikke at have været behandlet for de beskrevne lidelser – herunder undersøgt og diagnosticeret af en dyrlæge, samt ved ikke at have været adskilt fra øvrige kreaturer i særligt indrettede sygebokse, har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rådet vurderer, at dyrene har været udsat for uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2 samt Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr (§ 5).

Endvidere fremgår det af samme erklæring, at der i sygeboks i den nye malkestald opholdt sig 3 køer, hvoraf en ko i god foderstand var moderat støttehalt på højre forben. Ifølge ejeren var koen behandlet imod yverbetændelse dagen forinden, hvilket dog ikke fremgik af optegnelser over behandlinger og medicinanvendelse.

En ko (B) blev fundet ved bevidsthed, men liggende fladt på siden i sygeboksen tilsyneladende for afkræftet til at røre sig. Koen havde let temperaturforhøjelse og led af kraftig væskemangel. Dens lemmer og ørerne var kolde. Fodermesteren var klar over, at koen var meget syg og mente, at den var ved at dø. Han oplyste, at koen ikke var blevet tilset af en dyrlæge, og at den ikke havde fået nogen form for behandling. Endnu en ko (C) lå ned i sygeboksen. Den rejste sig med besvær, da embedsdyrlægen gik ind i boksen. Koen var mager og med et strittende hårlag. På højre side havde den en stor byld ud for ribbenene, og den var tydeligt halt samt slæbte på bagbenene. Den kunne kun bevæge sig nogle få skridt, før bagparten gav efter, og dens bagpart væltede ud til højre. Fodermesteren oplyste, at koen havde været dårligt gående siden jul, men at den var blevet meget bedre. Han håbede endvidere på, at den snart kunne sendes til slagtning. Koen havde fået en behandling med et smertestillende middel til injektion. I henhold til optegnelser over medicinanvendelse var koen behandlet den 17. januar 2007 mod en ryglidelse.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at den døende ko (B) tidligere burde være udfriet fra dens ubehjælpelige situation enten ved tilkaldelse af en dyrlæge eller ved rettidig aflivning. Rådet finder ligeledes, at den stærkt bevægelseshæmmede ko (C) igennem lang tid har været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Begge køer har ikke været behandlet omsorgsfuldt, herunder passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere de beskrevne forhold som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2 samt Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr (§ 5).

Spørgsmål 3:

Giver spørgsmålene Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 3:

Det er Rådets vurdering efter gennemgang af sagsakterne, at syge og tilskadekomne dyr i besætningen generelt i en meget ringe grad får en passende behandling for deres lidelser, idet de i mange tilfælde ikke i tide bliver behandlet eller tilset af en dyrlæge. Syge dyr bliver heller ikke isoleret i passende rum med tør og bekvem strøelse ligesom syge dyr, der ikke hurtigt kommer sig af deres sygdom, ikke i fornødent omfang bliver aflivet, jf. bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr samt dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 45.000 kr.

2008-20-052-00211 nyt j.nr. 2009-20-052-00008

Skrivelse af 1. juni 2008 fra Sydsjælland og Lolland-Falster Politi

En kælvende kvie, hvor kalvens hoved og det ene forben var udenfor skedeåbningen, blev fundet søndag morgen den 2. marts 2008 liggende fladt på siden med hovedet nedad udenfor i et mudret underlag. Kvien blev med to stropper rundt om brystkassen trukket op på græsunderlag med træk af en traktor. Ejeren fik kalvens underslåede forben trukket frem, hvorefter kalven forsøgte forløst ved træk af ejerparret. Da dette ikke lykkedes, anlagdes en strop rundt om kalvens brystkasse og kalven forløstes med træk fra traktor. En tilkaldt praktiserende dyrlæge konstaterede, at kvien ikke responderede på stimuli og var på vej i shock med blege slimhinder. Der var multiple udrivninger i skeden, halen var slap og der følte krepitation i lænden som tegn på brud. Kvien blev aflivet i henhold til dyreværnslovens § 1.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Er der tale om en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling eller er der tale om mishandling af dyret?

Svar ad 1:

Det fremgår af sagens akter, herunder den praktiserende dyrlæges attest af d. 11. april 2008 samt af det ledsagende billedmateriale, at en kælvende kvie d. 2. marts 2008 blev fundet liggende fladt på siden med hovedet nedad i et mudret underlag. Efter kvien blev trukket op på græsunderlag, blev den forløst for en død kalv ved at en strop fastgjort til en traktor trak i kalven. Af den praktiserende dyrlæges attest fremgår det endvidere, at denne efterfølgende konstaterede, at kvien ikke responderede på diverse stimuli og at den ikke kunne røre sig og var døende. Dens slimhinder var blege og den var på vej i shock. I fødselsvejen fandtes multiple udrivninger i skeden og halen var slap. Ved manipulation af lænden fandtes krepitation som symptom på knoglebrud. På baggrund af kvies almene tilstand blev den aflivet.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Det er forbudt ved forløsning af dyr at anvende kraftmaskiner og hestetræk til udtrækning af fosteret.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at den kælvende kvie ved at have ligget i hjælpeløs stilling og i udmattet tilstand på et mudret underlag har været udsat for en betydelig smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom den ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, samt at det areal, hvorpå kvien har opholdt sig, var ikke indrettet på en sådan måde, der tilgodeså kvies behov, herunder en sikring af, at dyret havde den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile, ligesom kvien

ikke var sikret passende mod vejr og vind i overensstemmelse med dens behov. Rådet vil karakterisere dette som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1, § 2 og § 3, stk. 1.

Rådet finder endvidere, at kvien ved at blive forløst med træk af en traktor har været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom den ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere dette forhold som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf., dyreværnslovens § 1, § 2 samt § 3, pkt.5 i lov nr. 335 af 8. juli 1983 om værn for dyr, jf. § 32, stk. 2 i dyreværnsloven.

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 2:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

6.3 Dyreværnssager vedrørende svin

2008-20-053-00322

Skrivelse af 1. juli 2008 fra Sydsjælland og Lolland-Falster Politi

I anledning af tidligere overtrædelser af dyreværnsloven foretog politiet den 26. april 2007 et kontrolbesøg i 2 svinebesætninger med samme ejer sammen med en embedsdyrlæge. Under besøget fandtes på begge gårde flere uacceptable og kritisable forhold, der gav anledning til flere pålæg. Der blev efterfølgende foretaget et kontrolbesøg den 3. maj 2007 og 11. maj 2007, hvor der var rettet op på flere af forholdene fra den 26. april 2007, men der kunne konstateres nye forhold og der var stadig problemer med manglende isolering af syge dyr og manglende rode – og beskæftigelsesmateriale.

Rådet udtalte:

Forhold 3

På baggrund af den stedfundne efterforskning er det anklagemyndighedens opfattelse, at det kan lægges til grund, at der den 26. april 2007 hos sigtede, blev fundet følgende forhold (se hertil den vedlagte sagsmappe til forhold 3):

Spørgsmål 1:

En so (A), der lå med pattegrise i farestalden, havde et sår på højre skulder. Såråbningen i huden var 8-9 cm. i diameter. Arvæv, støtte- og bindevæv kunne erkendes ved inspektion og palpation. Soen havde vanskeligt ved at være i farebøjlerne, og hun havde besvær med at rejse sig. Hun lå på den bare beton uden aflastning. Soen er fotograferet (fotomappens nr. 1-4).

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at en so (A), der lå med pattegrise i farestalden, havde et sår på højre skulder. Såråbningen i huden var 8-9 cm i diameter. Arvæv, støtte- og bindevæv kunne erkendes ved inspektion og palpation. Soen havde vanskeligt ved at være i farebøjlerne, og hun havde besvær med at rejse sig. Hun lå på den bare beton uden aflastning. Lægges dyrlægens kliniske beskrivelse af såret til grund, finder Rådet, at soen har haft et skuldarsår af grad 3.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at soen, ved at være opstaldet under de givne forhold og ved ikke for længst at være sat i behandling for de beskrevne læsioner, hvilket burde have været sket ved, at soen bl.a. blev sat i syge-/aflastningssti, har været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men samt væsentlig ulempe.

Rådet anser udvikling af kroniske skuldarsår hos søer for en tilstand, der kan forebygges eller afhjælpes tidligt i forløbet ved tilstrækkelig opmærksomhed og rettidig indgriben fra staldpersonalets side. Skuldarsår kan herved undgås eller afheles ved, at søerne får et blødere underlag at ligge på, inden tilstanden udvikler sig til et forhold, som det ses her. Soens si-

tuation burde således for længst have været opdaget og afhjulpet. Påsmøring af fed salve som beskrevet er utilstrækkelig behandling.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at soen under sygdomsforløbet, samt ved at være opstaldet under de beskrevne forhold, har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 2:

I farestalden var der en anden so (B) med skuldarsår på højre skulder. Sårskorpen var 4-5 cm i diameter, med væskeudsivning flere steder fra vævet omkring (1-2 cm fra sårskorpen). Ved palpation sad huden fast til underliggende væv (adhærencer). Der var ingen aflastning. Soen ses på foto nr. 5.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 2:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i farestalden var en anden so (B) med skuldarsår på højre skulder. Sårskorpen var 4-5 cm i diameter med væskeudsivning flere steder fra vævet omkring (1-2 cm fra sårskorpen). Ved palpation sad huden fast til underliggende væv (adhærencer). Der var ingen aflastning. Lægges dyrlægens kliniske beskrivelse af såret til grund, finder Rådet, at soen har haft et skuldarsår af grad 3.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at soen for længst burde have været sat i behandling for de beskrevne læsioner samt være sat i en syge-/aflastningssti. Rådet skal udtale, at soen har været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men samt væsentlig ulempe.

Rådet anser udvikling af kroniske skuldarsår hos søer for en tilstand, der kan forebygges eller afhjælpes tidligt i forløbet ved tilstrækkelig opmærksomhed og rettidig indgriben fra staldpersonalets side. Skuldarsår kan herved undgås eller afheles ved, at søerne får et blødere underlag at ligge på, inden tilstanden udvikler sig til et forhold, som det ses her. Soens situation burde således for længst have været opdaget og afhjulpet. Påsmøring af fed salve som beskrevet er utilstrækkelig behandling.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at soen under sygdomsforløbet har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 3:

I farestalden var en so (C) med et tryksår på ydersiden af højre bagfod (ankelsår). Såret var ca. 8 cm i diameter med en hudåbning på 4-5 cm, der omkransede en væske- og pusansamling. Soen viste kraftig smertereaktion ved palpation af såråbningen, og hun udviste tegn på smerter ved belastning af benet. Der var ikke blødt underlag. Soen ses under foto nr. 6-7.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 3:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i farestalden var en so (C) med et tryksår på ydersiden af højre bagfod (ankelsår). Såret var ca. 8 cm i diameter med en hudåbning på 4-5 cm, der omkransede en væske- og pusansamling. Soen viste kraftig smertereaktion ved palpation af såråbningen, og hun udviste tegn på smerter ved belastning af benet. Der var ikke blødt underlag.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at soen for længst burde have været sat i behandling for de beskrevne læsioner samt indsat i syge-/aflastningssti eller have være aflivet. Under sygdomsforløbet i besætningen har den været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at soen under sygdomsforløbet har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 4:

I farestalden var tillige en so (D), der stod med infektion i venstre baghas. Hævelsen var 15-20 cm i diameter og var meget øm for palpation og med fast struktur, hvorfra der kunne udpresses vandagtig/pusagtig væske (5-10 ml). Soen var springhalt på venstre bagben. Den var placeret i farestalden inden for de seneste dage. Der var ikke sørget for blødt underlag. Soen havde ikke faret endnu. Foto nr. 8 og 9.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 4:

Lægges de i spørgsmål 4 angivne fakta til grund, finder Rådet, at soen for længst burde have været sat i behandling for de beskrevne læsioner samt indsat i syge-/aflastningssti eller have været aflivet. Under sygdomsforløbet i besætningen har den været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at soen under sygdomsforløbet har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 5:

I den mellemliggende farestald stod cirka 10 søer, der skulle sendes til slagtning. Blandt disse var to tynde, sygeligt udseende søer. Den ene so havde tydeligt besvær med at komme op at stå. Søerne havde kastet (aborteret) i sidste uge og var placeret i farebokse for at komme sig. Se foto 11 og 12.

Kan dette forhold – herunder at søerne var placeret i farestald og ikke i sygesti – indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller eventuelt mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 5:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i den mellemliggende farestald stod cirka 10 søer, der skulle sendes til slagtning. Blandt disse var to tynde, sy-

geligt udseende søer. Den ene so havde tydeligt besvær med at komme op at stå. Søerne havde kastet (aborteret) i ugen forinden og var placeret i farebokse for at komme sig.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at søerne for længst burde have været undersøgt af en dyrlæge for deres lidelser og behandlet, samt at de burde være sat i syge-/aflastningssti eller aflivet. Under sygdomsforløbet i besætningen har de været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse og angst samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at søerne under sygdomsforløbet har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 6:

I poltestalden var der en polt med en hævelse på et forben. Den rejste sig ikke spontant, men ved opdrivning var den springhalt på venstre bagben. I samme stald var en anden polt støttehalt på højre forben.

Kan dette forhold - herunder at søerne var placeret i farestald og ikke i sygesti - indebære en uforsvarlig behandling, en grovere uforsvarlig behandling eller eventuelt mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 6:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i poltestalden var en polt med en hævelse på et forben. Den rejste sig ikke spontant, men ved opdrivning var den springhalt på venstre bagben. I samme stald var en anden polt støttehalt på højre forben.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at de to polte for længst burde have været sat i behandling for de beskrevne læsioner samt indsat i syge-/aflastningssti eller aflivet. Under sygdomsforløbet i besætningen har de været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse og angst samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at de to polte under sygdomsforløbet, hvor de ikke har været behandlet omsorgsfuldt og veterinærfagligt sufficient samt indsat i særligt indrettet syge- eller aflastningssti, har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 7:

Giver spørgsmål 1-6 i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 7:

Nej.

Forhold 4

På baggrund af den stedfundne efterforskning er det anklagemyndighedens opfattelse, at det kan lægges til grund, at der den 27. april 2007 hos sigtet, blev fundet følgende forhold (se sagsomslaget til forhold 4):

Spørgsmål 8:

I et staldafsnit (stald 9) gik 4 hold svin af slagtesvinstørrelse (70 kg). I den 2. sti lå et svin med et stærkt hævet højre forben/skulderparti. Dyret kunne ikke rejse sig ved egen hjælp. Assisteret kom dyret på benene, men kunne ikke stå uden hjælp. Den støttede ikke på højre forben, og der konstateredes en mindre hævelse på venstre bagben. Der var striber i huden efter spalterne, hvor den lå. Den var ikke i lige så god foderstand som de andre dyr i stien. Der var ikke adgang til rode- og beskæftigelsesmateriale i dette staldafsnit. Dyrene havde permanent adgang til tørfoder og vand. Foto 1 viser stien med slagtesvin. Svinet med hævet højre forben ses på foto 2.

Kan dette forhold - herunder at svinet med bl.a. hævet højre forben ikke var i sygesti - indebære en uforsvarlig behandling, en grovere uforsvarlig behandling eller eventuelt mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 8:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i et staldafsnit (stald 9) gik 4 hold svin af slagtesvinstørrelse (70 kg). I den anden sti lå et svin med et stærkt hævet højre forben/skulderparti. Dyret kunne ikke rejse sig ved egen hjælp. Assisteret kom dyret på benene, men kunne ikke stå uden hjælp. Det støttede ikke på højre forben, og der konstateredes en mindre hævelse på venstre bagben. Der var striber i huden efter spalterne, hvor det lå. Det var ikke i lige så god foderstand som de andre dyr i stien. Der var ikke adgang til rode- og beskæftigelsesmateriale i dette staldafsnit. Dyrene havde permanent adgang til tørfoder og vand. Anmeldende dyrlæge vurderede, at svinet havde været svært støttehalt eller springhelt på højre forben i flere dage

Lægges dette til grund, finder Rådet, at svinet for længst burde have været hjulpet, hvilket ud fra det beskrevne bedst ville være sket ved, at det blev aflivet. Under sygdomsforløbet har det været udsat for høj grad af smerte, lidelse og angst samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at svinet ved ikke at være blevet behandlet har været udsat for groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Rådet finder, at grisene, som ikke har haft adgang til rode- og beskæftigelsesmateriale, har været udsat for væsentlig ulempe, og at de ikke er passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Lægges dette til grund, finder Rådet, at grisene herved har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 9:

I det næste staldafsnit (stald 8) gik 8 hold smågrise. I det ene hold sås halebid hos ca. halvdelen af dyrene, hvor nogle af dyrene manglede over halvdelen af halen (af det af halen, der var tilbage efter kupering). Nogle af halesårene var friske, mens andre var med skorpe. Se foto 3 og 4. Det ses på billederne, at der ikke var strøelse på underlaget.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 9:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i et staldafsnit (stald 8) gik 8 hold smågrise. I det ene hold sås halebid hos ca. halvdelen af dyrene, hvor nogle af dyrene manglede over halvdelen af halen (af det af halen, der var tilbage efter kupering). Nogle af halesårene var friske, mens andre var med skorpe.

På baggrund af de givne oplysninger alene finder Rådet det ikke muligt at udtale sig om det beskrevne forhold. Halebid er en almindelig lidelse, der betinger, at besætningsejer og den for pasningen ansvarlige griber ind med passende foranstaltninger og behandlinger, når lidelsen opstår.

Spørgsmål 10:

I en stald (nr. 6) var der flere hold af fedesvin bestående af svin med diverse fejl, så de ikke har kunnet sælges videre. I en sti gik ca. 12 svin (50-60 kg). Et af dyrene kunne ikke støtte på venstre forben, hvorpå der var en stor hævelse omkring albuen. Dyret var i øvrigt upåvirket. Se foto 5 og 6.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 10:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i en stald (nr. 6) var flere hold af fedesvin bestående af svin med diverse fejl, så de ikke har kunnet sælges videre. I en sti gik ca. 12 svin (50-60 kg). Et af dyrene kunne ikke støtte på venstre forben, hvorpå der var en stor hævelse omkring albuen. Dyret var i øvrigt upåvirket.

Rådet finder, at dyret der ikke kunne støtte på venstre forben, og hvorpå der var en stor hævelse omkring albuen, og som i øvrigt var upåvirket, burde have været hjulpet, hvilket ud fra det beskrevne bedst ville være sket ved enten at sætte det i syge-/aflastningssti og behandle, eller ved at det blev aflivet. I besætningen har det været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse og angst samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at grisen i besætningen under sygdomsforløbet har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 11:

I en anden sti i stald nr. 6 med ca. samme antal dyr var der to svin med navlebrok på 30-40 cm i diameter. Den ene havde slidt hul i huden på broksækken i et areal på størrelse med en håndflade (12 gange 12 cm). Dyrene havde ikke adgang til rode- og beskæftigelsesmateriale. Der var ikke tørt leje noget sted i stierne, idet det faste gulv var smurt ind i afføring og urin – hvilket dyrene således også var. Foto 7 viser et svin med brok, hvor huden er slidt itu.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 11:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 27. april 2007, at der i en sti i stald nr. 6 med ca. samme antal dyr var to svin med navlebrok på 30-40 cm i diameter. Det ene havde slidt hul i huden på broksækken i et areal på størrelse med en håndflade (12 gange 12 cm). Dyrene havde ikke adgang til rode- og beskæftigelsesmateriale. Der var ikke tørt leje noget sted i stierne, idet det faste gulv var smurt ind i afføring og urin – hvilket dyrene således også var.

Rådet skal anføre, at grise med store brok kræver ekstra opmærksomhed og påpasselighed fra staldpersonalets side ved det daglige tilsyn af det enkelte dyr. Grise, hvor broklidelsen medfører dårligt almenbefindende, væksthæmning eller tydelig bevægelseshæmning, skal aflives straks. Såfremt det vurderes, at et stort brok hos en gris ikke er af en sådan karakter, at dyret skal aflives/slagtes straks, skal dyret anbringes i sygesti med et tykt lag strøelse, da det er stærkt udsat for stifællers bid, tråd, puf og stød, ligesom der er stor risiko for sårdannelse på broksækken.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at de to grise, ved at være opstaldet under de givne forhold, har været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at de to grise med navlebrok har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Rådet finder, at grisene, som ikke har haft adgang til rode- og beskæftigelsesmateriale, har været udsat for væsentlig ulempe, og at de ikke er passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Lægges dette til grund, finder Rådet, at grisene herved har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Der skal henvises til Rådets udtalelse af 2. december 2008 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok.

Spørgsmål 12:

Giver spørgsmål 8-11 i øvrigt anledning til bemærkninger.

Svar ad 12:

Nej.

Forhold 5

På baggrund af den stedfundne efterforskning er det endelig anklagemyndighedens opfattelse, at det kan lægges til grund, at der den 3. maj 2007 hos sigtet, blev fundet følgende forhold (se sagsomslag til forhold 5):

Spørgsmål 13:

Blandt raske grise i stierne gik der en gris (a) på ca. 20 kg. med infektion i begge forben (se foto 1). Albuerne var hævede og i området uden om hævelsen var der opbrud med væskende sår. Nederst i venstre forben var bøjesenerne ikke funktionsdygtige, så grisen gik på koden.

Der gik endvidere en gris på ca. 20 kg. (b), som var springhalt på højre forben (se foto 2). Den var mærket, som om den havde været i behandling.

Kan dette forhold indebære en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller eventuelt mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 13:

Det fremgår af embedsdyrlægens skrivelse af den 7. maj 2007, at der blandt raske grise i stierne gik en gris (a) på ca. 20 kg med infektion i begge forben (se foto 1). Albuerne var hævede, og i området uden om hævelsen var der opbrud med væskende sår. Nederst i venstre forben var bøjesenerne ikke funktionsdygtige, så grisen gik på koden.

Lægges dette til grund, finder Rådet, at grisens tilstand for længst burde være afhjulpet hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved, at den var blevet aflivet. Under sygdomsforløbet i besætningen har den været udsat for høj grad af smerte, lidelse, varigt men, angst samt væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at grisen under sygdomsforløbet har været udsat for groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Det fremgår endvidere at en gris på ca. 20 kg som var springhalt på højre forben og var mærket, som om den havde været i behandling, ligeledes ikke var sat i syge- eller aflastningssti. Lægges dette til grund, finder Rådet, at grisen herved har været udsat for betydelig smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe.

Rådet finder, at grisen har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 14:

Giver spørgsmål 13 i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 14:

Nej.

Spørgsmål 15:

Giver sagen som helhed i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 15:

Det er Rådets vurdering efter gennemgang af sagsakterne, at syge og tilskadekomne dyr i besætningen generelt i meget ringe grad får en passende behandling for deres lidelser, idet de i mange tilfælde ikke i tide bliver behandlet eller tilset af en dyrlæge. Endvidere bliver syge dyr ikke isoleret i egnede rum med en passende mængde tør strøelse, jf. bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr samt dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3.

Rådet finder ud fra en veterinærfaglig vurdering, at de mange tilfælde af uforsvarlige og groft uforsvarlige forhold i besætningerne samlet set medfører, at besætningerne har været udsat for en behandling, som Rådet vil karakterisere som groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Afgørelse:

Tiltalte blev straffet med fængsel i 14 dage.

Straffen skulle ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholdt følgende betingelser:

- 1) Tiltalte måtte ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 2 år fra endelig dom.

Tiltalte blev frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr i produktionsmæssigt øjemed i 3 år.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-053-00329

Skrivelse af 12. september 2008 fra Østjyllands Politi

Ved et velfærdskontrolbesøg i en svinebesætning blev der konstateret flere kritisable forhold. Besætningen var ca. 2 år tidligere kontrolleret ved et lignende besøg, hvorunder der blev konstateret lignende forhold, hvilket dengang blev indskærpet at skulle rettes. Dagen efter det i sagen omhandlede kontrolbesøg anmodede besætningsejeren en praktiserende svinefagdyrlæge om at aflægge besøg mhp. dennes vurdering af de påviste forhold. Flere af disse blev bekræftet og andre diskuteret.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Indebærer opbevaring af højdrægtige søer i enkeltbokse af en størrelse, der indebærer, at søerne har stort besvær med at rejse og lægge sig samt hvile, jf. beskrivelsen i anmeldelse af 6. november 2006, efter Fødevarestyrelsens vurdering en uforsvarlig behandling af dyr eller eventuelt en mishandling eller grovere uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1 og § 28, stk. 1?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af den 6. november 2006 samt af det ledsagende billedmateriale, at der ved et dyrevelfærdskontrolbesøg i svinebesætningen den 14. september 2006 blev konstateret, at flere store søer (A, B, C, D og E) ikke havde bevægelsesfrihed i enkeltdyrsboksene, hvor de var opstaldet. Søerne var nødsaget til at ligge med hoveder på kanten af krybber og med kroppe og lemmer presset ind imod og ud mellem inventardelene. Hos en af søerne var huden under halen gennembrudt af slid imod inventaret og andre områder omkring halen havde hudafskrabninger. Søerne var ikke tildelt halm eller lignende.

Af den praktiserende svinedyrlæges besøgsrapport af den 15. september 2006 fremgår, at denne ved et besøg den 15. september 2006 bekræftede, at der i flere bokse i drægtighedsstalden var opstaldet så store søer, at disse havde vanskeligt ved at hvile, rejse og lægge sig. Søerne var så store, at de havde vanskeligt ved at ligge frit på siden uden at risikere trykninger fra skillevægge, ligesom boksene var for korte til de samme søer.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile.

Lægges ovennævnte til grund, skal Rådet udtale, at de omhandlede søer ved at være opstaldet i for små enkeltdyrsbokse har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De rum og arealer, hvor de har været holdt, har ikke været indrettet på en sådan måde, at det har tilgodeset dyrenes behov, herunder sikret, at de havde den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile.

Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk.1.

Spørgsmål 2:

Indebærer opbevaringen af flere syge og tilskadekomne svin, som ikke er sat i syge – og aflastningsstier, herunder blandt andre 3 søer med skuldersår, jf. beskrivelsen i anmeldelse af 6. november 2006, efter Fødevarestyrelsens vurdering en uforsvarlig behandling af dyr eller eventuelt en mishandling eller grovere uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1 og § 28, stk. 1?

Svar ad 2:

Af embedsdyrlægens anmeldelse fremgår, at en afmagret so F med arvævsknuder efter afhelede skuldersår, hvorom det blev oplyst, at den havde haft nyrebækkenbetændelse, hvilede med bagparten på metalgitteret, som var den for svag til at stå uden støtte. So G, der i farestien var aflastet med gummimåtte, havde et skuldersår på højre skulder, der var omgivet af en hård hævelse og med røde sårrande. So H, der ligeledes var opstaldet på en gummimåtte, havde på højre skulder et skuldersår, med et ømt, rødt og betændt omgivende hudområde, hvorfra der flød gulligt pus. So I var opstaldet i en faresti forsynet med gummimåtte og var endvidere forsynet med en vest med skulderpuder, der dækkede sår på begge skuldre. På højre skulder var der et sår på 6 cm i diameter, der indadtil var begrænset af en brømme af arvæv på ca. 1,5 cm og centralt konstateredes ved sondering med en finger, at skulderknoglen var blotlagt. Den praktiserende dyrlæge har bekræftet dette i sin rapport. I en separat sti uden blødt underlag eller med halm eller spåner var opstaldet en polt, der var støttehalt på venstre bagben. Andre 3 halte svin gik sammen med raske svin, og en fravæningsgris var indsat i en isolationssti uden blødt underlag.

Rådet kan alene på baggrund af de til sagen givne oplysninger ikke udtale sig om, hvorvidt de i besætningen foretagne aflastninger af de omhandlede søer og svin har været tilstrækkelige.

Lægges embedsdyrlægens anmeldelse til grund, skal Rådet dog udtale, at mindst én so I havde et skuldersår med blotlagt skulderbladsknogle. Dennes situation burde for længst

ved de daglige tilsyn have været erkendt og afhjulpet, hvilket ud fra det foreliggende bedst burde være sket ved rettidig indgriben, hvorunder soen var blevet tilbudt et blødere underlag og en passende behandling, således, at tilstanden ikke udviklede sig til et forhold af dyreværnsmæssig betænkelig karakter. Under sygdomsforløbet i besætningen har soen været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe og er ikke passet omsorgsfuldt.

Rådet finder, at soen har været udsat for groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1 og 3.

Spørgsmål 3:

Indebærer opbevaringen af pattegrise i farestier, hvor grisene fra ca. 2 ugers alderen ikke alle kan hvile på fast gulv samtidig, jf. beskrivelsen i anmeldelse af 6. november 2006, efter Fødevarestyrelsens vurdering en uforsvarlig behandling af dyr eller eventuelt en grovere uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1 og § 28, stk. 1?

Svar ad 3:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse, at i farestier kunne pattegrise fra ca. 2 ugers alder ikke alle finde hvile på fast gulv samtidigt, hvilket bekræftedes af den praktiserende dyrlæge. Rådet skal udtale, at pattegrisene, ved ikke at kunne finde hvile samtidigt på fast underlag, har været opstaldet i rum og arealer, der ikke fuldt og helt har været indrettet på en sådan måde, der har tilgodeset dyrenes behov, herunder sikret, at de havde den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 4:

Indebærer opbevaringen af orner uden rode – og beskæftigelsesmateriale, jf. beskrivelsen i anmeldelse af 6. november 2006, efter Fødevarestyrelsens vurdering en uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1 og § 28, stk. 1?

Svar ad 4:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse, at orner ikke var tildelt rode- og beskæftigelsesmateriale, der tilgodeså deres naturlige behov. Rådet skal udtale, at orner, der har været opbevaret i stier uden rode- og beskæftigelsesmateriale, har været udsat for en betydelig grad af væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De rum og arealer, hvor dyrene har været holdt, har ikke været indrettet på en sådan måde, at dyrenes behov har været tilgodeset. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Spørgsmål 5:

Såfremt dyrlæge A's beskrivelse af skuldersårene på so H og so G lægges til grund – er opbevaringen af disse, jf. beskrivelsen i anmeldelse af 6. november 2006, efter Fødevarestyrelsens vurdering en uforsvarlig behandling af dyr eller eventuelt en mishandling eller grovere uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1 og § 28, stk. 1?

Svar ad 5:

Se svar ad 2.

Spørgsmål 6:

Giver sagen i øvrigt Fødevarestyrelsen anledning til bemærkninger?

Svar ad 6:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte fik forelagt et bødeforelæg på 15.000 kr.

2008-20-053-00331

Skrivelse af 15. juli 2008 fra Sydøstjyllands Politi

I en slagtesvinebesætning fordelt på 2 ejendomme med hhv. ca. 1000 grise og ca. 1200 grise konstaterede politiet sammen med embedsdyrlæger efter anmeldelse fra besætningens praktiserende dyrlæge mange døde grise og mange syge grise. Nogle grise var døde indenfor dage, medens andre rådne eller indtørrede mumieagtige havde været døde igennem længere tid. Der var tegn på ådselødning på flere grise. Foderanlæggene og vandforsyningen var ikke funktionsdygtige, og mange inventardele var nedbrudte. Stier og gangarealer var mange steder snavsede og uhygiejniske og var så tilsølede, at grisene ikke samtidigt kunne finde tørt leje. Andre stier havde overbelægning i varierende grader.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Idet der henvises til udtalelse af d. 12. december 2007 fra Fødevareregion Syd, sagens bilag 27, anmodes om en udtalelse om, hvorvidt forholdet kan karakteriseres som værende mis-handling.

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens udtalelse af d. 12. december 2007 samt af det ledsagende billedmateriale, at der ved besigtigelsen af sigtedes 2 lejede ejendomme d. 8. november 2007 blev konstateret generelle dyreværnsmæssige problemer i slagtesvinebesætningen bestående af alvorlige problemer med pasningen af grisene i de forskellige staldafsnit og med mange døde grise og mange snavsede grise samt en del syge grise i mange af stierne. Stier og omgivende gangarealer, foderrum og udleveringsrum var meget snavsede og uhygiejniske. I de forskellige staldafsnit sås mange nedbrud i det automatiske tørfodersystem samt nedbrud i forskellig grad af vandingssystemer med ventiler, der var tilstoppede eller begravede i foder eller helt afbrudt vandforsyning.

I stald 7b, der var en mørk, kold og stærkt nedslidt stald med ca. 300 stipladser, var en del grise løsgående på grund af nedbrudt inventar. Vandforsyningen var afbrudt til denne stald-længe og havde tilsyneladende været det i længere tid, idet mange rør til vandkopper var vredet ud af samlinger. Der var ingen tegn på, at der havde været etableret reservevandforsyning f.eks. i form af vandtrug. Alle tilgængelige foderkasser var tomme for foder. I stalden blev fundet ca. 50 døde grise og ca. 50 stadig levende grise, som alle var stærkt dehydrerede (led af væskemangel), afmagrede med fremstående knogler og indfaldne øjne. Alle grisene var syge og afkræftede og ingen syntes at være medicinsk behandlet. Ca. 10 af grisene havde læderagtig hud og kredsløbsforstyrrelser med blårøde ører, hvilket indikerede, at de befandt sig i terminalstadiet. De døde grise kunne rubriceres i nydøde grise (dage) med indfaldne øjne, fremstående knoglepartier, afmagrede og med læderagtig hud (symptomer på tørst og

sult) over rådnende eller indtørrende grise til grise med mumieagtigt præg (døde i mindst 3 uger). Der var tegn på ådselædning på flere grise og der lå knoglerester overalt i stierne og på gangene.

I slagtesvinestaldene 6a, 6b og 6e, 7a og 7c var det generelle billede lignende med forholdene i stald 7b. Der sås en 15-20 kronisk uheldbredelige grise med ledbetændelser og mange (40-60) afmagrede til stærkt afmagrede grise, der skulle have været aflivet, hvorfor disse blev beordret aflivet. Endvidere sås der mange (mindst 100) syge og utrivelige grise, der skulle have været isoleret i sygestier med henblik på at kunne yde dem særlig pleje og behandling. Mange af disse blev beordret aflivet, da der ikke umiddelbart kunne etableres sygesti med pasning. I staldafsnittene var der efterladt 40-50 døde grise, hvoraf ca. 10 havde indfaldne øjne, fremstående knogler, læderagtig hud og var afmagrede – symptomer forenelige med tørst og sult. Stier og gangarealer var mange steder meget snavsede og uhygiejniske og var så tilsølede, at grisene ikke samtidigt kunne finde tørt leje. Flere steder var der problemer med tilstoppede foderkanaler, itugåede foderstreng medførende stort foderspild på gangareal og overfyldte fodertrug, der hindrede adgang til vandventil. Fem vandventiler blev fundet tilstoppede, hvilket var alvorligt, idet de hver især var eneste vandventil i de respektive stier. Vandforsyningen i hele stald 7a var afbrudt. Der var stier med overbelægning i varierende grader samt sammenblanding af store og små grise, angiveligt på grund af det nedslidte inventar, hvorved de små grise ville blive holdt borte fra vand- og foderanlæg og især med perioder med knaphed på disse dele. I stald 6c sås der ikke problemer.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at slagtesvinene igennem længere tid (uger) ved den mangelfulde foder og vandtildeling, ved den manglende passende håndtering af syge svin, ved at have opholdt sig i nedbrudte sti- og gangarealer under uhygiejniske forhold, der ikke har kunnet yde tørt leje samtidigt til dyrene samt ved at have opholdt sig i overbelagte stier og i stier med sammenblanding af små og større svin har været udsat for højeste grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom svinene ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De rum og arealer, hvor svinene har været holdt, har ikke været indrettet på en sådan måde, at dyrenes behov er tilgodeset, herunder sikret, at de har haft den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1.

Afgørelse:

Tiltalte blev straffet med fængsel i 30 dage.

Straffen skulle ikke fuldbyrdes hvis tiltalte overholdt følgende betingelse:

- 1) Tiltalte måtte ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Tiltalte blev frakendt retten til erhvervsmæssigt at beskæftige sig med dyr for et tidsrum af 3 år fra endelig dom.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-053-00327

Skrivelse af 31. marts 2008 fra Sydøstjyllands Politi

Ved den kødkontrolmæssige undersøgelse blev der konstateret et slagtesvin, der udover skin-ketatoveringer havde flere tydelige spor efter slag med tatoveringshammer, hvoraf flere slag i hovedet.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Ud fra det beskrevne om placering og antallet af ekstra slag med tatoveringshammer er det da Rådets vurdering, at svinet har været udsat for væsentlig ulempe, uforsvarlig, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af d. 21. december 2007 og det ledsagende billedmateriale, at der ved den rutinemæssige kødkontrolundersøgelse d. 14. december 2007 på et slagteri, blev konstateret overdreven brug af tatoveringshammer på et slagtesvin. Dette var påført mindst 5 ekstra slagmærker efter tatoveringshammer bl.a. henover dyrets pande, næseryg og venstre øje. Normalt anbringes ét tatoveringsmærke på hver skinke til sikring af identifikation af leverandør.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at slagtesvinet ved at være påført ekstra slagmærker med tatoveringshammer med flere slag i hovedet over næseryg, pande, kæbe og omkring øjne har været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom slagtesvinet ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder passet under hensyntagen til dets fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 2:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 10.000 kr.

2008-20-053-00328

Skrivelse af 12. april 2008 fra Sydøstjyllands Politi

Et slagtesvin blev leveret til slagteriet, hvor der konstateredes et tydeligt tatoveringsmærke på siden af hovedet udover de sædvanlige tatoveringsmærker på hver skinke.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Indebærer anvendelsen af tatovørhammer i hovedet på en gris som beskrevet og forevist på de medsendte fotos en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af grisen, jf. dyreværnslovens § 28?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af d. 27. februar 2008 samt af den ledsagende billedokumentation, at der ved kødkontrollen d. 12. februar 2008 blev konstateret, at en slagtesvinekrop ikke var tatoveret i henhold til gældende praksis (én tatovering på hver skinke), men at denne udover skinketatoveringerne havde en tatovering på venstre side af hovedet, hen over trynen og underkæbe.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at slagtesvinet er påført en tydeligt aflæselig tatovering med et slag i hovedet med en tatoveringshammer, hvorved slagtesvinet er påført en betydelig smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom det ikke har været behandlet omsorgsfuldt og passet under hensyntagen til dens fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1 og § 2.

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 2:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte blev frifundet.

2008-20-053-00317

Skrivelse af 29. november 2007 fra Sydøstjyllands Politi

I sagen var der i 7 tilfælde rejst sigtelse mod flere af en vognmands chauffører for diverse overtrædelser af dyreværnsloven i forbindelse med transport af grise til slagterier og samlestadle. Fødevarestyrelsen havde besvaret spørgsmål i 5 af forholdene.

I forhold 4 blev det konstateret ved modtagelsen på slagteriet, at en gris ikke kunne rejse sig, hvorefter den blev aflivet på stedet. Ved kødkontrollen blev det konstateret, at grisen var lidende af PSE samt havde flere mørke parallelle striber af varierende længder på ryggen. I efterkontrollen blev der modtaget yderligere 5 grise med tilsvarende striber. Embedsdyrlægen fandt, at striberne var forårsaget som følge af anvendelse af el-støder. Den patoanatomiske undersøgelse på Institut for Veterinær Patobiologi fandt forandringer, der var forenelige med tidligere anvendelse af el-støder.

I forhold 6 blev en gris, der var transporteret sammen med de øvrige grise, konstateret springhalt på venstre forben. Ved kødkontrollen fandtes et ældre hud i albueregionen. Grisens venstre forben blev beslaglagt af veterinærkontrollen. Ved Rådets anmodning om indsendelse til patoanatomisk undersøgelse var præparatet imidlertid forsvundet.

Rådet udtalte:

Vedrørende forhold 4:

Spørgsmål 4.1:

Ud fra oplysningerne i sagen, vurderes det da, at striberne på de seks grise samt skaderne på den ene gris kan være opstået ved brug af en el-støder?

Svar ad 4.1:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af den 29. juni 2006, at der ved modtagelsen af 175 slagtesvin på svineslagteriet blev konstateret, at en gris, der var transporteret sammen med øvrige svin på forvognen af en lastvogn, ikke kunne rejse sig på bagbenene. Grisen blev aflivet på rampen. Ved den kødkontrolmæssige undersøgelse blev der konstateret mørke parallelle striber med en indbyrdes afstand på 3 cm og af varierende længder på ryggen af grisen. Muskulaturen i slagtekroppen var tydeligt forandret, idet den ved indsnit i ryg og skinke var bleg, blød og fugtig – det såkaldte PSE-syndrom (Pale, Soft & Exudative) – en tilstand, der kan opstå ved voldsom belastning eller fysisk udfoldelse.

I efterkontrollen blev der fra samme leverandør yderligere modtaget 5 grise med mørke parallelle striber på ryggen og lænden, hvor den indbyrdes afstand mellem striberne også var 3 cm. 2 udtagne præparater af hud med underliggende muskulatur blev indsendt til patoanatomisk undersøgelse på Institut for Veterinær Patobiologi, hvor der på begge hudstykker fandtes 15 – 25 sribeformede, røde mærker, der var udtryk for blødninger i overhuden. Striberne var af varierende længder fra 5 – 15 cm og var i adskillige tilfælde ensartede og parallelt forløbende med en afstand imellem striberne på 3 cm. I den underliggende muskulatur på begge hudstykker fandtes udbredte områder med PSE-forandringer. Læsionerne fandtes at være forenelige med at være påført af et menneske. På grund af den slagtemæssige behandling kunne der ikke ved den histopatologiske undersøgelse iagttages sikre forandringer i tilslutning til de observerede sribninger. Det eksakte tidspunkt for påføringen af skaderne, kunne derfor ikke afklares.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at de beskrevne striber i huden på de seks grise er opstået efter traume, der efter Rådets opfattelse overvejende sandsynligt er opstået som følge af anvendelse af en el-støder eller et lignende instrument.

Spørgsmål 4.2:

Ud fra oplysningerne i sagen, vurderes det da som overvejende sandsynligt, at striberne på de seks grise samt skaderne på den ene gris er opstået ved brug af en el-støder?

Svar ad 4.2:

Rådet finder jf. svar ad 1, at det er overvejende sandsynligt, at skaderne på de seks grise er opstået ved brug af en el-støder eller et tilsvarende u hensigtsmæssigt drivmiddel.

Spørgsmål 4.3:

Ud fra oplysningerne i sagen, vurderes det da, at striberne på de seks grise samt skaderne på den ene gris kan være opstået ved brug af ”raslere” eller ”klappere”?

Svar ad 4.3:

Jf. svar ad 1 og 2 finder Rådet det overvejende sandsynligt, at skaderne er opstået ved brug af en el-støder eller et lignende instrument, der ved u hensigtsmæssig og voldsom anvendelse har kunnet påføre grisene de fysiske læsioner i huden. Rådet finder det derimod ikke sandsynligt, at ”raslere” eller ”klappere”, uanset en u hensigtsmæssig anvendelse af disse, ville være i stand til at påføre grisene de beskrevne læsioner.

Spørgsmål 4.4:

Såfremt det iagttagne lægges til grund, kan transporten af grisen uden adskillelse fra de andre dyr så betegnes som forsvarlig, uforsvarlig, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af grisen?

Svar ad 4.4:

Rådet finder det sandsynligt, at grisen, med de beskrevne symptomer af PSE-syndromet samt det forhold, at grisen efter transporten ikke var i stand til at rejse sig på bagbenene, har været udsat for en fysisk og voldsom belastning under transporten, hvilket ses med en vis hyppighed i transport af slagtegrise. Idet der ikke i sagsakterne foreligger en beskrivelse af grisens tilstand ved læsningen, skønner Rådet det ikke muligt at udtale sig, om grisen ved pålæsningen burde have været adskilt fra øvrige grise.

Vedrørende forhold 6:

Spørgsmål 6.1:

Såfremt det iagttagne lægges til grund, kan transporten af grisen uden adskillelse fra de andre dyr så betegnes som forsvarlig, uforsvarlig, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af grisen?

Svar ad 6.1:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af den 5. oktober 2006, at embedsdyrlægen ved det rutinemæssige levende syn ved modtagelsen af et læs slagtegrise konstaterede, at en gris var tydeligt gangbesværet og springhalt på venstre forben, hvor der var en hævelse omkring albueregionen. Grisen søgte hvile, så snart der var mulighed for det. Ved den kødkontrolmæssige undersøgelse konstateredes et knoglebrud ved albueleddet, hvor der ved brudstedet fandtes en kapsel af bindevæv (fibrosering) på ca. 6 mm tykkelse. Forandringerne, der var kroniske, blev vurderet til at være ikke under 14 dage gamle.

Grisens venstre forben blev opbevaret under frost med henblik på eventuel patoanatomisk undersøgelse. Ved Rådets anmodning om indsendelse til dette formål har veterinærkontrollen oplyst, at præparatet er bortkommet.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at grisen med det beskrevne ældre brud i venstre forbens albueregion ved at være transporteret sammen med øvrige grise har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe, ligesom den ikke har været behandlet omsorgsfuldt. Rådet vil betegne forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Rådet skal endvidere henvise til Redegørelse fra Det Veterinære Sundhedsråd af den 20. december 1991 om transport af syge eller tilskadekomne dyr.

Afgørelse:

Tiltalte A (vognmand) blev straffet med en bøde på 20.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 14 dage.

Tiltalte A blev frifundet for påstanden om rettighedsfrakendelse af retten til at transportere hvirveldyr, jf. straffelovens § 79, stk. 1.

Statskassen betalte omkostningerne vedrørende tiltalte A.

Tiltalte B (chauffør) blev straffet med en bøde på 12.500 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 10 dage.

Tiltalte B skulle betale omkostningerne vedrørende sin del af sagen.

Tiltalte C (landbrug ApS) blev straffet med en bøde på 5.000 kr.

Tiltalte C skulle betale delvise omkostninger med 10.000 kr. med tillæg af moms, resten blev betalt endeligt af statskassen.

Tiltalte D (driftsleder) blev frifundet.

Statskassen betalte omkostningerne vedrørende tiltalte D.

2008-20-053-00324 nyt j.nr. 2009-20-053-00013

Skrivelse af 18 december 2007 fra Sydøstjyllands Politi

På en varm dag under en hedeølge blev der ved modtagelsen på et slagteri modtaget i alt 17 døde svin fra 100 til 120 transporter af 17-18.000 slagtesvin. Svinene blev aflæsset i en lukket sluse, hvor luften var meget varm og ammoniakholdig samt uden tilførsel af frisk luft. Svinene var pustende og lidende ved aflæsningen. Embedsdyrlægen forlangte slusen åbnet, medens slagteriets driftsleder forlangte denne lukket af hensyn til omgivende miljø.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Såfremt det lægges til grund, at grisene opholdt sig i et lukket meget varmt rum uden tilførsel af frisk luft og uden at blive afkølet på passende måde, og at grisene som følge deraf var pustende og lidende, bedes Rådet vurdere, hvorvidt der var tale om uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr efter dyreværnslovens § 28, stk. 1.

Svar ad 1:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Slagterier skal have egnet udstyr og faciliteter til rådighed til aflæsning af dyr fra transportmidler. Dyrene skal aflæsses så hurtigt som muligt efter ankomsten og de skal beskyttes mod ekstreme vejrforhold og der skal være tilstrækkelig ventilation. Hvis dyrene har været udsat for specielt høje temperaturer, skal de afkøles på passende måde.

Lægges det til grund, at grisene under aflæsningen på slagteriet opholdt sig i et lukket, meget varmt rum uden tilførsel af frisk luft og uden at blive afkølet på passende måde og, at grisene som følge deraf var pustende og lidende, finder Rådet, at grisene har været udsat for uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2 samt bekendtgørelse nr. 583 af 6. juni 2007 om slagtning og aflivning af dyr, §§ 17, 18 og 20.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 7.500 kr.

2008-20-053-00334**Skrivelse af 1. juli 2008 fra Sydsjælland og Lolland-Falsters politi.**

En dyretransport blev af Rigspolitiets Færdselsafdeling standset for kontrol af transport af dyr. 5 slagtesvin blev på en mindre påhængsvogn, uden overdækning og efterspændt en traktor transporteret til slagteriet. Her konstateredes, at et slagtesvin havde et stort navlebrok, to slagtesvin var halte som følge af kronisk ledbetændelse, og et slagtesvin havde et monstrøst hævet højre øre, der havde medført en kronisk skævvridning af hoved og hals samt, at svinet ikke kunne se ud af det samsidige øje. Fødevarestyrelsen havde besvaret forholdene vedrørende navlebrok og haltheder.

Rådet udtalte:

Vedrørende slagtesvinet med monstrøst hævet øre:

Spørgsmål 1:

Hvordan har grisens almentilstand været?

Svar ad 1:

Det fremgår af sagens akter samt af embedsdyrlægens erklæring af d. 20. februar 2008 og af det ledsagende billedmateriale, at embedsdyrlægen d. 4. februar 2008 sammen med en kødkontrollerende kollega på et slagtehus inspicerede 5 slagtede svin, der stammede fra en dyretransport, som havde været standset for kontrol af transport af dyr af Rigspolitiets Færdselsafdeling. Den kødkontrollerende dyrlæge konstaterede ved det levende syn, at der med sikkerhed kunne konstateres sygdom hos svinet med det stærkt forstørrede højre øre, hos et svin med brok samt hos to svin med symptomer på ledbetændelse.

Svinet med det monstrøst hævdede højre øre havde før slagtningen en skæv hovedholdning, og øjet på samme side af hovedet var lukket på grund af hudfolder som følge af træk i huden. Ved inspektion af slagtekroppen konstateredes, at der var ulige muskelfylde af muskulaturen i de to skulderregioner som tegn på en kronisk skævvridning af hoved og hals. Det højre øre vejede 7,9 kg og var fast som bindevæv. Øret blev indsendt til patoanatomisk undersøgelse på Institut for Veterinær Patobiologi, KU LIFE. Af obduktionserklæringen af d. 11. marts 2008 fremgår, at øret fandtes at være 32x31x15 cm og havde en vægt på 7,66 kg til sammenligning med det normale venstre øre, der var 20x12x0,5 cm og havde en vægt på 0,36 kg. Baggrunden for forstørrelsen af det højre øre var en massiv subkutan (underhuds-) bindevævsnydannelse med en fortykkelse på ca. 14,5 cm til følge. Tilfældet betegnedes som elephantiasis (stærkt forøget vækst), hvor udviklingen har stået på i flere uger.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologi-

ske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at svinets situation på et langt tidligere tidspunkt ved de daglige tilsyn burde have været erkendt og afhjulpet i besætningen, og såfremt dette ikke var muligt, burde grisen have været aflivet straks eller sendt til slagteri. Svinet har med den beskrevne lidelse igennem længere tid været udsat for en betydelig smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom det ikke har været behandlet omsorgsfuldt og passet under hensyntagen til dets fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1 og § 2.

Spørgsmål 2:

Har grisen været udsat for uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling eller var der tale om mishandling?

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 3:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 9.000 kr.

6.4 Dyreværnssager vedrørende hunde og katte

2008-20-054-00108 nyt j.nr. 2009-20-054-00010

Skrivelse af 20. februar 2008 fra Nordjyllands Politi

En hund af racen Doberman pincher, hun, angiveligt 18 måneder gammel, blev trukket hen ad en landevej i en kort snor efter en kørende knallert, hvorunder hunden flere gange faldt og pådrog sig dybtgående slidskader på venstre for- og bagbens trædepuder. Sigtede havde, efter det oplyste, tidligere på sin knallert kørt med hunden.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Der anmodes om udtalelse om, hvorvidt der med sigtedes behandling af hunden er tale om

- uforsvarlig behandling, § 28, stk. 1, 1. pkt. i dyreværnsloven
- grovere uforsvarlig behandling, jf. § 28 stk. 1., 1. pkt. jf. 2. pkt. i dyreværnsloven eller
- mishandling, jf. § 28, stk. 1, 3. pkt. i dyreværnsloven.

Svar ad 1:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Ved at blive trukket i en kort snor efter en kørende knallert har hunden ikke været behandlet omsorgsfuldt eller forsvarligt. Ved den beskrevne handling har den været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Rådet vil betragte forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Der anmodes om udtalelse om, hvorvidt der alene på baggrund af den oplyste behandling af hunden bør nedlægges påstand om rettigedsfrakendelse efter § 29 i dyreværnsloven.

Svar ad 2:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte blev straffet med en bøde på 2200 kr.

Forvandlingsstraffen blev fastsat til fængsel i 6 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-054-00109

Skrivelse af 13. marts 2008 fra Midt og Vestsjællands Politi

En hundehvalp, Schæfer, hun, ca. et halvt år gammel, blev trukket hen ad en vej i en kort snor efter en kørende knallert, hvorunder hundehvalpen pådrog sig dybtgående slidskader på de store trædepuder på alle fire poter samt dybtgående afskrabning af huden på højre knæ.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Der anmodes om udtalelse om, hvorvidt det forhold, at en hund bliver slæbt efter en knallert, der kører med en hastighed af ca. 15-20 km/t, over en længere strækning, alt hvorved hunden får afskrabninger af huden på de store trædepuder på alle 4 poter samt hudafskrabning på et knæ, således at muskelvævet ved knæet bliver blottet, indebærer en uforsvarlig behandling af dyr eller eventuel en mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §1, § 28, stk. 1, og § 29, stk 1

Svar ad 1:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Ved at blive trukket i en kort snor efter en kørende knallert har hunden ikke været behandlet omsorgsfuldt eller forsvarligt. Ved den beskrevne handling har den været udsat for meget høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Rådet vil betragte forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Der anmodes om oplysning om, hvorvidt sagen i øvrigt giver anledning til yderligere bemærkninger.

Svar ad 2:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte skulle betale en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 8 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-054-00114

Skrivelse af 16. juli 2008 fra Københavns Vestegns Politi

En Schæferhund, hun, født 15. februar 2004, blev over en strækning på ca.13 km luftet efter en cykel. Efter ca. 7 km ville hunden ikke løbe mere, og efter en kort gåtur, ca. 100 m, fik den ca. en halv times pause samt ca. en halv liter vand at drikke. Herefter genoptoges luftningen efter cykel. Efter ca. 6,5 km kunne hunden ikke følge med. Sigtede trak kraftigt i cyklen, således at hunden, der var bundet til cyklens sadel, væltede. Der er herefter modstridende for-

klaringer mellem vidnerne om, hvorvidt hunden i liggende stilling blev sparket i mave/ribbensregionen. Sigtede forsøgte forgæves at løfte hunden op at stå, hvorved hunden en gang blev løftet i maven op i ca. 0,5 meters højde og smidt hårdt i fliserne.

Ved politiets ankomst fandtes hunden meget varm, forpustet og lejlighedsvist ukontaktbar. Der fandtes blodige hundepotespor over en strækning på ca. 300 m.

Hunden blev bragt til dyrehospital, hvor den fandtes kredsløbspåvirket i en sådan grad, at der måtte iværksættes behandling med drop samt smertestillende og antibiotiske midler. Ved undersøgelsen på dyrehospitalet påvistes endvidere en dybtgående slidskade på højre bagpote, hvor også klørerne var så nedslidte at det blødte fra to af disse. Ved undersøgelsen påvistes ikke andre synlige sår eller frakturer.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Har hunden været udsat for smerte og lidelse under ovennævnte cykeltur?

Svar ad 1:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Ved den ovennævnte cykeltur har hunden ikke været behandlet omsorgsfuldt eller forsvarligt. Ved den beskrevne handling har den været udsat for meget høj grad af smerte, lidelse og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 2:

I bekræftende fald bedes oplyst, a) hvornår det kan antages, at hunden blev udsat for lidelse og smerte under turen, b) hvornår og hvordan har den første gang udadtil givet udtryk for dette?

Svar ad 2:

Efter det i sagen oplyste kan det ikke præcist afgøres, hvornår hunden blev udsat for lidelse og smerte under turen. Dog har hundens reaktion og modvilje mod at fortsætte efter ca. halvdelen af turen, dvs. umiddelbart før den korte gåtur ca. halvvejs under hele forløbet, været et også for lægmand åbenlyst tegn på, at hunden gav udtryk for ubehag på grund af smerte, lidelse og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 3:

Kan sigtedes behandling af hunden beskrives som forsvarlig, uforsvarlig, groft uforsvarlig eller mishandling, såfremt det lægges til grund a) at hunden får flere spark på kroppen og bliver smidt i jorden; b) at hunden får et kraftigt spark i mave/ribben-regionen; c) at hunden ikke bliver sparket eller smidt i jorden.

Svar ad 3:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologi-

ske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Under den ovennævnte cykeltur har hunden ikke været behandlet omsorgsfuldt eller forsvarligt. Ved den beskrevne handling har den været udsat for meget høj grad af smerte, lidelse og væsentlig ulempe.

Rådet vil i alle tre tilfælde betragte forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§1 og 2.

Spørgsmål 4:

Giver sagen i øvrigt rådet anledning til bemærkninger.

Svar ad 4:

Nej.

Afgørelse:

Byretten:

Tiltalte blev straffes med fængsel i 14 dage.

Straffen skulle ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder følgende betingelser:

- tiltalte måtte ikke begå noget i en prøvetid på 2 år fra endelig dom.

Tiltalte skulle betale en tillægsbøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 8 dage.

Tiltalte blev frakendt i medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 1, 1. pkt., retten til at eje, passe, eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr i 2 år.

Tiltalte skulle delvist betale sagens omkostninger.

Sagen blev anket.

Landsretten:

Byrettens dom blev ændret, således tiltalte blev straffet med en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen var fængsel i 8 dage.

Tiltalte blev frifundet for påstanden om rettighedskendelse.

Statskassen skulle betale sagens omkostninger for landsretten.

Landsretten begrundede afgørelsen med, at tiltalte blev frifundet for påstanden om rettighedsfrakendelse, når der blandt andet blev henset til, at den grovere uforsvarlige behandling af hunden havde karakter af et enkeltstående forhold af begrænset varighed, og til, at tiltalte ikke tidligere var straffet for overtrædelse af dyreværnsloven og da der var forløbet mere end to år, siden forholdet var begået.

2008-20-054-00113

Skrivelse af 20. august 2008 fra Midt og Vestjyllands Politi

To personer havde i forening kastreret en ca. 1½ år gammel hanhund uden bedøvelse og med efterfølgende applikation af et ikke til formålet dyrlæge ordineret antibiotikapulver på operationssårene. Ingen af de to personer var dyrlæger. En dyrlæge konstaterede ca. en uge senere, at hunden virkede alment upåvirket, men at den gik forsigtigt på bagbenene, ligesom der konstateredes to sår med betændelse samt hævelse og ømhed af pungen. Hunden behandledes efterfølgende af en dyrlæge, der rensede sårene og iværksatte behandling med antibiotika og smertestillende medicin.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Er en kastration af hanhunden, som nævnt ovenfor, et smertevoldende indgreb?

Svar ad 1:

Ja, kastration af en hanhund udført som beskrevet i sagens akter er et smertefuldt indgreb.

Spørgsmål 2:

Må ikke uddannede personer selv foretage sådant et operativt indgreb?

Svar ad 2:

Nej. I henhold til Dyreværnslovens §14, stk. 1, må operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, kun foretages af en dyrlæge. Kastration af hund må kun foretages af en dyrlæge, og hunden skal være bedøvet, inden kastration foretages, jf. §§ 5 og 6 i bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupe-ring og kastration af dyr.

Spørgsmål 3:

Er det korrekt ikke at bedøve en hund før kastration?

Svar ad 3:

Det er ikke korrekt at undlade bedøvelse ved kastration af hund. Jf. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003, § 5, stk. 1, må dyr kun kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages, idet der dog gælder særlige regler for svin, jf. bekendtgørelsens §5, stk. 2.

Spørgsmål 4:

Må det antages, at indgrebet har medført smerte, lidelse og væsentlig ulempe for hunden?

Svar ad 4:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Ved i ubedøvet tilstand at blive kastreret har hunden ikke været behandlet omsorgsfuldt eller forsvarligt. Ved den beskrevne handling har den været udsat for høj grad af smerte, lidelse,

angst, varigt men og væsentlig ulempe. Rådet vil betragte forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 5:

Kan forholdet betegnes som uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr evt. med karakter af mishandling?

Svar ad 4:

Se svar ad. 4.

Spørgsmål 6:

Giver sagen Det Veterinære Sundhedsråd anledning til yderligere kommentarer?

Svar ad 6:

I henhold til Lov om dyrlæger nr. 433 af 9. juni 2004 § 2, stk. 1, pkt. 3, samt stk. 2, er det alene tilladt dyrlæger at tage dyr under behandling under anvendelse af lægemidler, der efter apotekerlovgivningen kun må udleveres mod recept.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 5000 kr.

2008-20-054-00110

Skrivelse af 7. april 2008 fra Sydøstjyllands Politi

En hundehvalp, Labrador, han, angiveligt født april 2007, blev dagligt i nogle få dage i ca. 8 timer lukket inde i et hundehus (120 cm x 80 cm x 80 cm), hvor indgangen var tildækket i en sådan grad, at der kun var mulighed for lys og luft via en sprække på ca. 10 cm x 15 cm.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Indebærer en indespærring af en labradorhvalp, som vist på de vedlagte fotos, i en kasse af den ovenfor beskrevne karakter og størrelse, hvor der kun er lys og luft gennem en sprække på ca. 10 x 15 cm, gennem et tidsrum på ca. 8 timer en uforsvarlig, eller grovere uforsvarlig behandling af hunden, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 1:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Ved i ca. 8 timer dagligt i nogle få dage at være lukket inde i en kasse af den ovenfor nævnte karakter og størrelse har hunden ikke været behandlet omsorgsfuldt eller forsvarligt

eller i overensstemmelse med sine behov. Ved den beskrevne handling har den været udsat for betydelig grad af lidelse, angst og væsentlig ulempe. Rådet vil betragte forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Indebærer en indespærring under de i spørgsmål 1 angivne betingelser, men hvor der er tale om en daglig indespærring på ca. 8 timer, der foretages gennem flere dage en uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af hunden, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 2:

Se svar ad 1. Bortfalder.

Spørgsmål 3:

Opfylder den ovenfor beskrevne pasning af dyret de generelle standarder for behandling og pasning af dyr, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1, jf. §§ 1-3?

Svar ad 3:

Nej. Se svar ad 1. Bortfalder.

Spørgsmål 4:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 3:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte fik forelagt et bødeforelæg på 2000 kr.

6.5 Dyreværnssager vedrørende får og geder

2008-20-055-00027

Skrivelse af 29.juli 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi

Under klipning af en større fåreflok påførte en professionel fåreklipper med sin klippemaskine fem får større sår, heraf et ved et slag mod bughulen, hvorved der blev dannet et åbent sår gennem bugvæggen medførende et fremfald af vom og krøs. Sårene blev angiveligt påført fårene i hidsighed og affekt, herunder ved at hugge til fårene med klippemaskinen.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Er klipningen af får A, B, C, D og E sket dyreværnsmæssigt korrekt/forsvarligt?

Svar ad 1:

Det fremgår af den praktiserende dyrlæges erklæring af den 8. maj 2008 samt af det ledsagende billedmateriale, at denne efter i en vagt at være blevet tilkaldt til en fårebesætning konstaterede, at får A havde et sår ved hasen, får B havde et sår ved venstre albue, får C havde flere snitsår og en hale, hvor den yderste del var klippet af, får D havde sår på halsen og får E havde et 10-12 cm langt hul i bugvæggen, hvorigennem noget af vom og krøs hængte ud. Sidstnævnte blev rensset, hvorefter bugvæggen blev syet sammen igen, medens de øvrige blev behandlet med antibiotika. Det blev oplyst, at sårene var påført fårene i hidsighed, når klipningen ikke gik glat på grund af uro hos dyrene eller hvis ulden var beskidt eller fedtet.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Lægges ovennævnte til grund skal Rådet udtale, at 4 af de omhandlede får (A, B, C og D) ved at være påført de beskrevne sår under klipningen har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Endvidere finder Rådet, at fåret E, der med klippemaskinen fik påført et større sår med åbning til bughulen, hvorved der efterfølgende kom fremfald af bughuleorganer og krøs, var udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom fåret ikke blev behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til dets fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rådet vil karakterisere dette forhold som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Vil Rådet karakterisere forholdene som uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller som mishandling af dyr?

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til kommentarer?

Svar ad 3:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 10.000 kr.

6.6 Dyreværnssager vedrørende andre dyr

2008-20-056-00058

Skrivelse af 2. januar 2008 fra Nordsjællands Politi

Efter anmeldelse om opbevaring af diverse dyr i ikke godkendte lokaler tilhørende en dyrehandel aflagde den tilsynsførende dyrlæge et besøg i forretningen. Herunder konstateredes, at der i 2 kælderrum blev opbevaret feriedyr, der skulle passes af forretningen. I et rum var bure stablet op til 4 ovenpå hinanden, hvor der opbevaredes minimum 20 dyr på en måde, hvorpå de kunne tilsøle og forurene hinanden. I et andet lokale var der én skildpadde i et bur, der var hævet op fra gulvet. Af fastklæbede sedler fremgik, at gnavere, fugle og krybdyr havde været opstaldet i ca. 6 uger.

Rådet udtalte:

Spørgsmål:

Politiet anmoder om en udtalelse om, hvorvidt der er tale om en uforsvarlig, eventuel grovere uforsvarlig behandling af dyrene efter dyreværnslovens § 28, stk. 1 i forbindelse med opbevaringen af dyrene.

Svar ad:

Af sagens akter, herunder udskrift af den tilsynsførende dyrlæges journal, fremgår, at der i dyrehandelen blev opbevaret ”feriedyr” i 2 kælderlokaler, der ikke var godkendte til dette formål af politi eller den tilsynsførende dyrlæge. I det ene lokale placeret ved vareafleveringens tilkørselsrampe var minimum 20 dyr opbevaret i gnaverbure, der var stablet direkte på betongulvet op til 4 bure ovenpå hinanden, hvorved dyrene kunne tilsøle og forurene hinanden. Krybdyrene var anbragt direkte på gulvet uden behørig varme og belysning. Af fastklæbede ”ejerskabssedler” fremgik, at der havde været opstaldet gnavere (kaniner), fugle og krybdyr i ca. 6 uger. Ventilationen af lokalet bestod af borede huller foroven og forneden i adgangsdøren.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, jf. dyreværnslovens § 1. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, jf. dyreværnslovens § 2.

Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov, jf. dyreværnslovens § 3, stk. 1.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at dyrene ved at være opbevaret i et rum uden tilstrækkelig ventilation i bure, hvor de kunne tilsøle og forurene hinanden, igennem længere tid (uger) har været udsat for en betydelig grad af lidelse, angst og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt, huset og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Desuden har rummet, hvor dyrene var opbevaret, ikke været indrettet på en måde, der har tilgodeset dyrenes behov. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 12.000 kr.

2008-20-056-00059

Skrivelse af 8. februar 2008 fra Bornholms Politi

En embedsdyrlæge havde i 2 tilfælde forsøgt at aflægge et uanmeldt tilsyn i en minkfarm, uden at det var lykkedes at træffe ejeren. Under det tredje forsøg sammen med repræsentant fra miljømyndigheden og politiet konstateredes enkelte syge mink, bure med beskadigede tråde og redekasser uden passende strøelse og uden overdækning. Flere bure indeholdt dynger af ekskrementer og nogle bure med mink var udsat for slagregn. Endvidere blev der konstateret flere overtrædelser af miljølovgivningen.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Der skal forespørges, om Rådet er enig i at straffebestemmelserne er korrekte i forhold 1 i forhold til beskrivelsen i anklageskriftet.

Svar ad 1:

Ifølge § 29 i Lov om dyrlæger har Det Veterinære Sundhedsråd alene kompetence til at afgive udtalelse om veterinære spørgsmål. Rådet har således ikke hjemmel til at vurdere, om et givet forhold er en overtrædelse af lovgivningen eller til at oplyse om relevante regler for sagen.

Det Veterinære Sundhedsråd afgiver udtalelse på grundlag af konkrete spørgsmål. Spørgsmål kan eventuelt stilles ved at sammenkæde lovens ordvalg med et konkret forhold. F.eks.: ”Er dyrene med hensyn til .... (et konkret forhold som f.eks. opholdsarealer, tilsyn, belægningsgrad, bevægelsesfrihed, sygdom, fodring m.v.) behandlet forsvarligt og beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe?” og/eller ”Er dyrene med hensyn til .... (konkret forhold) behandlet omsorgsfuldt og under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov?”

Spørgsmål 2:

Der ønskes tillige en vurdering af, hvorvidt Rådet anser forholdet for uforsvarligt eller grovere uforsvarligt.

Svar ad 2:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af den 17. januar 2007 samt af det ledsagende billedmateriale, at der ved tilsynet i pelsdyrbesætningen den 11. januar s.å. blev konstateret en mink med et ca. 2-3 cm stort sår hele vejen omkring haleroden samt en syg mink, der lå sløv i et burs redekasse. Den kunne kun rejse sig med besvær på grund af en delvis lammelse af bagparten, og en stor del af kroppen var tilsølet af afføring. Endvidere blev der i flere bure konstateret mere end 1 mink i hvert bur (både 2, 3 og 4 stykker) og i enkelt bur 8 mink. I enkelte bure var der ophobet gødning indenfor i burene, og generelt var burene i dårlig stand som følge af rust og slitage, ligesom nogle havde tråde, som var gået løs i svejsninger, og som stak ud til fare for dyrene. Enkelte bure havde åbninger med løse ombukkede tråde, som dyrene kunne komme til skade på. Burenes redekasser havde ingen eller kun ringe mængder af halmstrøelse, og burene havde ingen overdækning på redekasserne. Minkene, som opholdt

sig i burene nærmest dørene, var våde af slagregn, idet de ikke kunne søge ly på grund af den manglende overdækning af redekasserne.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, jf. dyreværnslovens §1. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, jf. dyreværnslovens § 2.

Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov, jf. dyreværnslovens §3, stk. 1.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at de ovenfor nævnte mink under de beskrevne forhold har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De beskrevne bure har ikke været indrettet på en måde, der har tilgodeset dyrenes behov, og i flere bure har der været for mange dyr, ligesom alle dyrene ikke har været sikret mod vejr og vind.

Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr.

Spørgsmål 3:

Endvidere forespørges, om sagn i øvrigt giver Rådet anledning til bemærkninger.

Svar ad 3:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte blev straffet med en bøde på 10.000 kr.

Forvandlingsstraffen blev fastsat til fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-056-00060

Skrivelse af 1. september 2008 fra Midt- og Vestsjællands Politi

En tilsynsførende fra Fødevareregionen konstaterede under et tilsyn i en fiskevirksomhed, at levende ål blev overhældt med ammoniak. Den sigtede erkendte at have anvendt ammoniakopløsning til affedning af ålene.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Kan anvendelse af ammoniakopløsning til affedning af levende ål, betragtes som uforsvarlig behandling af dyr eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, evt. med karakter af mishandling?

Svar ad 1:

Det fremgår af den tilsynsførendes anmeldelse af d. 12. december 2007, af kontrolrapporten af d. 5. november 2007 samt af sagens dokumenter, at den tilsynsførende ved tilsyn i fiskevirksomheden d. 5. november 2007 konstaterede, at virksomheden foretog affedtning af ål med ammoniak ved overhældning på levende ål. Lægges ovennævnte til grund og under henvisning til Rådets udtalelse af september/november 1993 om affedtning af ål finder Rådet, at metoden med affedtning af ål i vand tilsat ammoniakspiritus har påført ålene højeste grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling.

Spørgsmål 2:

Vil ål typisk blive aflivet ved at blive anbragt i spande med ammoniakopløsning?

Svar ad 2:

Nej.

Spørgsmål 3:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 3:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 10.000 kr.

2008-20-056-00061

Skrivelse af 5. november 2008 fra Nordjyllands Politi

På grund af tekniske nedbrud på et fjerkræslagteri blev ca. 80.000 kyllinger først slagtet efter at have opholdt sig i transportkasser i gns. 27 timer i slutningen af juli, hvor dagtemperaturen var ca. 25°C og med stort set skyfri vejrforhold. En stor del af kasserne var aflæsset udenfor slagteriets modtagelsesområde, hvor det ikke var muligt at foretage mekanisk ventilation. Ved ophængningen til slagtning konstateredes et stort antal døde kyllinger i kasserne (fra 19,6 til 5,3 % af de leverede).

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Har kyllingerne ud fra de foreliggende oplysninger i forbindelse med ventetiden på slagteriet været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller evt. mishandling?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af d. 14. august 2008, at der på fjerkræslagteriet ved slagtning af ca. 80.000 kyllinger d. 30. juli 2008 blev konstateret et stort antal døde kyllinger i transportkasserne.

Efter påbegyndelse af en slagterunde kl. 19.50 d. 29. juli 2008 opstod der efter slagtningen af ca. 25.000 kyllinger fra én leverandør tekniske problemer på slagtekæden, hvorfor slag-

ningerne blev standset. Uanset dette ankom der løbende aftenen og natten igennem ca. 80.000 kyllinger fra 3 øvrige producenter. Om formiddagen d. 30. juli 2008 slagtes ca. 4.000 kyllinger, hvorefter virksomheden besluttede at lade de resterende kyllinger stå over til om aftenen, hvor slagtingerne planlagdes påbegyndt kl. 17.50 - 2 timer tidligere end sædvanligt. Imidlertid blev slagtingen af de ventende kyllinger på grund af tekniske problemer først påbegyndt kl. ca. 19. Derved havde kyllingerne opholdt sig i transportkasserne fra ca. 16 til ca. 27 timer førend slagtingerne blev genoptaget. På i alt 17 trailere var de ca. 80.000 kyllinger i transportkasser anbragt i metalstativer. Hver anden trailer var aflæsset og kasserne i stativerne var sat på jorden med god afstand imellem for at forbedre luftskiftet. Ved inspektion af de levende kyllinger virkede kyllingerne rimeligt upåvirkede. 5 trailere var aflæsset i slagteriets modtageområde, der kunne ventileres mekanisk.

Ved genoptagelsen af slagtingerne af første hold kyllinger, der var indfanget fra kl. 16 dagen før, konstateredes, at 37.865 kyllinger blev slagtet og 9.000 kyllinger var døde i kasserne (19,6 % af de leverede). Fra andet hold kyllinger, der blev indfanget fra kl. 20 dagen forinden, blev 25.936 kyllinger slagtet, medens 3.000 var døde i kasserne (10,4 % af de leverede). Fra tredje hold, der var indfanget fra kl. 23 dagen forinden, blev 23.266 kyllinger slagtet og 1.300 var døde i kasserne (5,3 % af de leverede). Temperaturen de pågældende dage var på ca. 25°C med solskin og med en stort set skyfri himmel.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at kyllingerne i ventetiden på slagteriet under de mangelfuldt ventilerede forhold og uden muligheder for indtagelse af foder og vand har været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De rum og kasser, hvor de opholdt sig, var ikke indrettet på en sådan måde, at deres behov blev tilgodeset, herunder sikret mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Rådet finder, at virksomheden på et tidligere tidspunkt burde have draget omsorg for en passende aktiv ventilation, fodring og vanding af kyllingerne eller alternativt foretaget nødslagtninger i nødvendigt omfang eller på et tidligt tidspunkt i forløbet have standset indfangninger af kyllinger hos leverandørerne, hvorved kyllingerne kunne forblive i deres vante miljø.

Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1, § 2 og § 3, stk. 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 2:
Nej.

Afgørelse:

Tiltalte fik forelagt et bødeforlæg på 18.000 kr.

6.7 Dyreværnssager vedrørende blandede besætninger

2008-20-057-00050

Skrivelse af 22. juli 2008 fra Nordjyllands Politi

En besætningsejer havde på en mark, hvorpå der var placeret mange gamle landbrugsredskaber, maskiner, biler m.m., 3 heste opbundet til hver sin gamle traktor i ca. 10 m. lange kæder. En af hestene havde viklet sig ind i traktoren, hvorved den havde en meget begrænset bevægelsesradius. I en staldbygning opholdt sig 2 ponyer i en sti, hvor bunden var fugtig uden tørre områder og uden rent halm. I en anden tilsvarende sti opholdt sig endnu en pony. I en sti, hvoraf $\frac{3}{4}$ var dækket af 2-3 cm gylle opholdt sig 3 søer, 3 orner samt 5 smågrise. Endnu en so opholdt sig i en sti, hvis bund bestod af ca. $\frac{1}{2}$ m dybstrøelse, der ikke var tør i overfladen og uden rent, tørt halm. Alle grisene var små i kropsstørrelse og under middel i foderstand, dog var en meget mager med tydelig fremstående knoglepartier.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Finder Rådet, at A ved at behandle sine dyr som i forhold 1 beskrevet har behandlet sine heste og grise grovere uforsvarligt.

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af den 7. april 2008, at der ved et besøg i besætningen den 31. marts sammen med politiet blev konstateret, at 3 heste af ponyblandinger (islænder, fjordhest og andet) var opbundet i ca. 10 m lange kæder til hver sin gamle traktor på en mark, hvor der i øvrigt var placeret mange gamle landbrugsredskaber, maskiner, biler m.m. Hestene var under middel af huld med tydeligt fremstående bækkenknogler og et mat og langt hårlag. Den ene hest havde viklet sig ind imod traktoren, hvorved den havde en meget begrænset bevægelsesradius. I stalden gik 2 ponyer i en sti med dybstrøelse, hvor bunden var fugtig og uden tørre områder og uden rent halm. Endnu en pony gik i en anden sti med dybstrøelse, hvor bunden var fugtig og uden tørre områder og uden rent halm. I en 6 x 2,5 m sti, hvor $\frac{3}{4}$ af stien var dækket af 2-3 cm gylle, opholdt sig 3 søer, 3 orner og 5 smågrise. En so var meget mager med tydeligt fremstående skulderblade, ribben, rygrad og bækkenknogler, medens de øvrige søer og orner alle var under middel i foderstand. I staldafsnittet, der var uden lys, opholdt sig en so i en anden sti, hvor bunden bestod af ca. $\frac{1}{2}$ m dybstrøelse, der ikke var tør i overfladen og uden rent, tørt halm.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at ponyen, der i sit tøj var viklet ind mod en traktor og 3 ponyer og grisene, der gik i stier uden mulighed for at finde tørt leje, samt grisene ved ikke at være fodret til opretholdelse af en acceptabel foderstand, har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har væ-

ret behandlet omsorgsfuldt, herunder huset, fodret, vandet og passet under hensyn til deres fysiologiske, adfærds og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De arealer og rum, hvor dyrene opholdt sig, har ikke været indrettet på en måde, der har tilgodeset dyrenes behov, herunder sikret dem den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder, drikke og hvile.

Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2, og 3, stk. 1.

Spørgsmål 2:

Finder Rådet, at forholdene har en sådan karakter, at der efter Rådets opfattelse bør nedlægges påstand om retlighedsfrakendelse.

Svar ad 2:

Der er ikke i sagen oplysninger om, hvorvidt sigtede tidligere er kendt skyldig efter dyreværnsloven, og Rådet karakteriserer jf. svar ad 1 forholdene som uforsvarlige. Hvorvidt sagen bør føre til hel eller delvis frakendelse af retten til at holde dyr, jf. dyreværnslovens § 29, beror på en juridisk vurdering, der alene foretages af domstolene.

Spørgsmål 3:

Giver sagen i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger.

Svar ad 3:

Nej

Afgørelse:

Tiltalte skulle betale en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 8 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-057-00051

Skrivelse af 13. november 2008 fra Midt- og Vestsjællands Politi

På baggrund af en anmeldelse om dyreværns­mæssig uforsvarlige forhold i en besætning af­lagde først politiet og efterfølgende politiet sammen med embedsdyrlæge besøg i besætningen. Det konstateredes, at flere kreaturer gik i meterhøje, fugtige gødningsmåtter, hvorved dyrene sank i til bugen og havde meget besvær ved at bevæge sig. I svinestalden gik 2 søer med deres ikke fravænnede grise under lignende forhold, hvorfor dyrene ikke kunne finde tørt leje. Desuden havde to kreaturer mangelfuld klovpleje.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Kan nogle af de beskrevne forhold i sig selv betragtes som uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller mishandling?

Svar ad 1:

Det fremgår af embedsdyrlægens erklæring af d. 3. oktober 2008 samt af politiets billedmateriale optaget d. 2. oktober 2008, at embedsdyrlægen sammen med politiet ved et besøg i sigtedes besætning d. 2. oktober 2008 konstaterede flere uacceptable forhold. I et delvis sammenstyrtet skur og i et andet skur havde der indtil d. 1. oktober 2008 opholdt sig kreaturer i et metertykt lag gødning, hvorved kreaturerne sank ned i gødningslaget indtil bugen og derved næsten ikke kunne bevæge sig. I staldbygningen, der var opdelt i flere mindre rum, stod kreaturer opbundet i halsremme, der ikke var lange nok til, at dyrene frit kunne rejse sig og lægge sig, ligesom flere af halsremmene var for stramme. Dyrene var stærkt tilsmudsede på bagparten med flere uger gamle lårkager på grund af mangelfuld strøelse. To af de bundne kreaturer trængte stærkt til beskæring, idet klovene var for lange og havde opadpegende klovspidser. I en vogn stod et par kreaturer, der var fjernet fra de gødningsfyldte skure, på en bar jernbund uden strøelse. I en mørk svinestald opholdt sig to søer med deres ikke fravænnede grise i stier, hvor bunden bestod af et ca. ½ meter tykt lag gødning. Der var ikke foretaget udmugning i mange uger, og der havde ikke været strøet. Den eneste mulighed, grisene havde for at komme væk fra sølet var at ligge på hinanden, idet der ikke var tørt leje noget sted i stalden.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at flere kreaturer, søerne og de ikke fravænnede grise på grund af hhv. for stram opbinding i for korte reb, manglende klovbeskæring og de manglende muligheder for at finde tørt leje samt manglende muligheder for at kunne bevæge sig frit på fast bund igennem uger har været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, ligesom dyrene ikke har været behandlet omsorgsfuldt, herunder huset og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. De rum, hvori flere kreaturer og svinene har opholdt sig, har ikke været indrettet på en måde, der har tilgodeset dyrenes behov, herunder sikret dyrene den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Rådet vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1, § 2 og § 3, stk. 1.

Spørgsmål 2:

Vil forholdene samlet set kunne betragtes som uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller mishandling?

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 3:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte blev straffet med bøde på 7.500 kr.

Forvandlingsstraffen er fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

7. Sager vedrørende dyrlægers virksomhed

2008-20-07-00036 nyt j.nr. 2009-20-07-00003

Skrivelse af 8. februar 2008 fra Fødevareregion Nord

En ejer klagede over en dyrlæge, idet denne havde taget en biopsi fra børen på en hoppe uden først at undersøge hoppens drægtighedsstatus. Hoppen kastede et foster 3 dage senere. Ejeren oplyste, at det ikke var lykkedes at få hoppen i fol året forinden. Hun ønskede derfor at få hoppen undersøgt ordentligt, inden det igen blev forsøgt at få hoppen drægtig. På tidspunktet for udtagelsen af biopsien var hoppen opstaldet andet steds. Dyrlægen oplyste, at han var blevet tilkaldt med henblik på udtagelse af uterus biopsi af hoppen. Det var blevet oplyst, at hoppen de sidste to år ikke var blevet drægtig, og at der nu ønskedes et estimat for hoppens chancer for at blive drægtig. Året tidligere havde pågældende dyrlæge scannet hoppen og erklæret den ikke-drægtig. Det blev ikke oplyst om hoppen efterfølgende skulle være blevet insemineret. Efter udtagelse af uterusbiopsien foretog dyrlægen en rektalundersøgelse, hvor det blev konstateret, at hoppen var drægtig. Ved scanning kunne der ikke konstateres blødninger fra biopsiudtagningen, og der blev institueret forebyggende behandling med NSAID og antibiotika.

Ejer klagede over dyrlægens manglende sikring af, at hoppen ikke var i fol inden udtagelse af biopsi fra uterus.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Kan der udtages en uterusbiopsi fra et dyr, uden først at undersøge om dyret er drægtig.

Svar ad 1:

Rådet forstår spørgsmålet således, at der forespørges om, hvorvidt det vil være fagligt korrekt at udtage en uterusbiopsi på en hoppe uden først at undersøge, om dyret er drægtig. Rådet finder, at en dyrlæge, inden udtagning af en uterusbiopsi på en hoppe, ved en undersøgelse af hoppen skal sikre sig, at denne ikke er drægtig.

Spørgsmål 2:

Kan fundet af ”cervix åben for én finger” give anledning nok til at anse hoppen for værende i brunst?

Fødevareregionen er i tvivl om dette, eftersom der findes nogle perioder under drægtigheden hos hopper, hvor cervix, på grund af hormonale ændringer, bliver mere afslappet og kan nemt give anledning til en forkert fortolkning. Dette begrundes med, at ved ca. 5 måneders drægtighed bliver produktion af C.L. progesteron overtaget af placentaen. I denne overgangsperiode kan mange hopper vise tegn på mild brunst. Samtidig bliver cervix blød og afslappet sidst på drægtigheden.

Svar ad 2:

At cervix er åben for én finger er ikke en entydig parameter for, at en hoppe er i brunst.

Rådet blev i mail af 17. juli 2009 fra Fødevarestyrelsen anmodet om at besvare supplerende spørgsmål i ovenstående sag.

Rådet udtalte:

Forespørgsel vedr. klage over dyrlæge A.

Iht. Bekendtgørelse nr. 120 af 28/02 2005 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarestyrelsen, jf. § 1 stk. 1, skal Fødevareregion Nord forelægge følgende konkrete veterinærfaglige spørgsmål for Fødevarestyrelsen til udtalelse. Der henvises til Fødevarestyrelsens j.nr. 2008-20-292-01046.

Fødevareregion Nord, daværende Kontrolafdeling Århus, modtog den 29. juni 2007 en klageskrivelse vedrørende dyrlæge A's behandling af hoppen X, tilhørende Y.

Fødevarestyrelsen forelagde i den forbindelse regionens spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd, som i sin udtalelse af 16. maj 2008 (j.nr. 2008-20-07-00036) fandt, at en dyrlæge, inden udtagning af en uterusbiopsi på en hoppe, ved en undersøgelse af hoppen skal sikre sig, at denne ikke er drægtig. Samtidig udtalte Rådet, at fundet af, at cervix er åben for én finger, ikke er en entydig parameter for, at en hoppe er i brunst.

Regionen ønsker i den forbindelse at stille Rådet yderligere spørgsmål:

Spørgsmål 1:

Hvilke forudgående undersøgelser mener Rådet det vil være fagligt korrekt for en dyrlæge at foretage forud for en uterusbiopsi, herunder for at sikre, at en hoppe ikke er drægtig?

Svar ad 1:

Ved en dyrlæges udredning af en gynækologisk problemstilling hos en hoppe, herunder en eventuel udtagelse af en uterusbiopsi, er det vigtigt at indlede en sådan med at optage en så fyldestgørende anamnese som muligt, herunder observationer af brunstperioder samt eventuelle bedækninger eller insemineringer og tidligere behandlinger m.v. Herefter skal dyrlægen ved en sufficient undersøgelse skabe sig et overblik over hoppens ydre og indre kønsorganer, herunder sikre sig, at hoppen ikke er drægtig enten ved en manuel rektalundersøgelse eller ved en ultralydsscanning.

Lægges ovennævnte til grund finder Rådet, at den fagligt korrekte undersøgelse er, at en dyrlæge, forud for udtagelse af uterusbiopsi/uterussvaber, sikrer sig, at hoppen ikke er drægtig, idet en udtagelse af en uterusbiopsi på en drægtig hoppe indebærer den allerhøjeste risiko for at fremprovokere en abort.

Spørgsmål 2:

Hvilke undersøgelser mener Rådet det på *daværende tidspunkt* ville være fagligt korrekt for en dyrlæge at foretage sig for at sikre, at en hoppe ikke er drægtig i forbindelse med udtagelse af en uterusbiopsi?

Svar ad 2:

Forud for udtagning af uterusbiopsien finder Rådet, at det ville have været fagligt korrekt, at hoppen var blevet drægtighedsundersøgt, jf. svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Er en udtalelse fra lægmand (stutteriejer) om, at en hoppe viser tegn på brunst samt dyrlægens efterfølgende konstatering af, at cervix er åben for én finger, en tilstrækkelig undersøgelse af hoppen forud for udtagelse af en uterusbiopsi?

Svar ad 3:

Nej. Se endvidere svar ad 1.

Spørgsmål 4:

Er det Rådets vurdering, at en dyrlæge, som udtager en uterusbiopsi på grundlag af lægmands udtalelse om, at hoppen er i brunst samt konstatering af, at cervix er åben for én finger, ved denne handling har udvist omhu og samvittighedsfuldhed ud fra en veterinærfaglig vurdering?

Svar ad 4:

Nej. Se svar ad 1 og 3. Rådet finder ud fra en veterinærfaglig vurdering, at en dyrlæge, der undlader at sikre sig en hoppes status ved de under svar ad 1 nævnte undersøgelser, udviser manglende omhu og samvittighedsfuldhed.

Spørgsmål 5:

Vil det ændre på Rådets vurdering under spørgsmål 4, at dyrlægen - efter at have konstateret, at hoppen er drægtig - giver hoppen noget betændelsehæmmende medicin, noget smertestillende og sætter hoppen i antibiotikabehandling?

Svar ad 5:

Nej. Se svar ad 1, 2, 3 og 4.

Spørgsmål 6:

Har Rådet øvrige kommentarer til forespørgslen?

Svar ad 6:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte straffes med bøde på 8.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-07-00038

Skrivelse af 23. september 2008 fra Fødevareregion Øst.

En kat fødte om morgenen en killing. Tre timer efter fosterafgang erkendtes yderligere fosterbevægelser i abdomen. Ejeren kontaktede sin sædvanlige dyrlæge, der efter administration af vestibulerende medicin gav udtryk for, at der ikke "er mere i katten". To døgn senere var der synlige fosterdele i den ydre kønsåbning. Den sædvanlige dyrlæge konsulteredes igen, og i bedøvelse forsøgte fremtrækning af foster. Kun bagbenene lod sig fremtrække og dyrlægen administrerede igen vestibulerende medicin samt initierede antibiotiose. Ejeren oplystes om, at nu ville resten af fosteret rådne op i livmoderen og derefter flyde ud. Der udleveredes antibiotika til peroral anvendelse i 7 dage. På forespørgsel om mulighed for operativ løsning af problemet oplystes ejeren om, at dette ikke kunne lade sig gøre. Katten blev efterfølgende behandlet kirurgisk for problemet hos anden dyrlæge. Denne konstaterede bl.a., at de tilbageblevne fosterdele i liv-

moderen var i forrådnelse med resulterende livstruende påvirkning af de omgivende bughuleorganer i form af akut bughindebetændelse.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Hvorvidt dyrlæge A ved undersøgelse og behandling af katten i nævnte periode har udvist omhu og samvittighedsfuldhed jf. § 8, stk. 1 i lov om dyrlæger.

Svar ad 1:

Det fremgår bl.a. af journaludskrift af d. 25. juli 2008 fra Dyreklinik B vedrørende huskat, hun, X, født sept. 2007, tilhørende Y:

”23.07.08. Anamnese: Katten fødte mandag morgen (d. 21.07.08.) en killing. Tre timer efter fosterafgang erkendes yderligere fosterbevægelser i abdomen. Ejer kontakter sædvanlig dyrlæge, der efter administration af vestimulerende giver udtryk for at der ikke "er mere i katten". I dag til morgen er der synlige fosterdele i ydre kønsåbning. Sædvanlig dyrlæge konsulteres og i sedation/anæstesi forsøges ekstraktion af foster. Kun bagbenene lader sig fremtrække og dyrlægen administrerer igen vestimulerende medicin, samt initierer antibiotikabehandling. Ejeren oplyses om at nu vil resten af fosteret rådne op in utero og derefter flyde ud!! Der udleveres antibiotika til per oral anvendelse i 7 dage. På forespørgsel om mulighed for operativ løsning af problemet oplyses ejeren om at det ikke kan lade sig gøre.

K1. 11.40. Ejer ønsker anden dyrlæges vurdering. Kons.: Objektivt ses en lettere stresset hun- kat, med ødematøse vulvæ og en blodunderløben vaginal slimhinde. Perineum er blodtilsølet og hårene på caudale flader af lårene er stive af indtørret væske/sekret. Caudo-dorsalt i abdomen palperes fast, aflang og fastsiddende legeme, der strækker sig til 5-8 cm cranialt for pecten. Tentativ diagnose: retinerede rester af foster.

Ejer ønsker kirurgisk løsning. Katten indlægges til laparotomi og der institueres i.v.væske (Ringer laktat) og der gives inj. meloxicam 0,5 mg. Den levende killing er medbragt. Telefonisk kontakt til dyrlæge A, der oplyser at katten har været sederet med Domitor og reverteret med Antisedan. Der er givet inj. oxytocin og anvendt amoxicillin som antibiotikabehandling. Han mener ikke det indledende behandlingsforløb har været uheldigt.

Telefonisk kontakt til Fødevareregionen, beredskabschef, dyrlæge C, der beder om en skriftlig indberetning angående forløbet.

K1.16. Katten er stabil og velbefindende. Der gives im inj. Zoletil, iv propofol, intubering og ventileres med ilt og kvælstofforilte.

Der udføres ventral midtlinie laparotomi. Ved gennemskæring af peritoneum evakueres en del sero-hæmoragisk væske. Corpus uteri er voldsomt udspilet og kraftigt indkilet i bækkenet. Corpus er fibrinøst adhæreret til omkring liggende strukturer på grund af akut peritonitis. Begge ovariestilke underbindes og overskæres. Uterus lægges caudalt for at lette fridissektionen ind i bækkenhulen. Det er ikke muligt uden først at gøre indsnit på corpus uteri. Macereret foster fremdrages (kraftig lugt). Uterus fjernes efter gennemstukne suturer på laterale cervix kar, lukkes med tobaksposesutur. Vicryl 3-0. Peritoneum skylles med store mængder fysiologisk saltvand og der lukkes i tre lag med Vicryl 3-0. På den fremdragne uterus ses i venstre horn en

fortykkelse, med ansamling af macereret væv i lumen. Efter ekstubering gives inj. Antisedan 0,1 ml sc. og 0,5 ml oxytocin se.”

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Ved ikke langt tidligere at være tilbudt forløsning af de ufødte fosterdele har hunkatten udviklet en alvorlig komplikation i form af akut bughindebetændelse som følge af, at fosterdelene i løbet af to døgn er gået i forrådnelse. Hunkatten har således ikke været behandlet omsorgsfuldt eller i overensstemmelse med dens behov. Ved at gå i to døgn med ufødte dele af et foster i livmoderen har katten været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Rådet vil vurdere, at dyrlæge A ved undersøgelse og behandling af katten i den nævnte periode ikke har udvist omhu og samvittighedsfuldhed i tilstrækkeligt omfang, jf. § 8, stk. 1 i lov om dyrlæger.

Spørgsmål 2:

Endvidere hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråd har yderligere at tilføje til sagens akter.

Svar ad 2:

Rådet vil anse den beskrevne behandling af katten for uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyre værnslovens §§ 1 og 2.

Afgørelse:

Sagen blev politianmeldt.

2008-20-07-00039

Skrivelse af 11. november 2008 fra Fødevareregion Syd

På baggrund af en telefonsamtale med ejeren af en hest samt en efterfølgende tilsendt prøve iværksatte en dyrlæge A en medicinsk behandling af en hest. Efter 2 mdrs. behandling uden effekt vurderede en anden dyrlæge B, at hestens eksem skyldtes mitter og iværksatte behandling for dette, hvorefter hestens eksem forsvandt. Dyrlæge A oplyste, at han ikke selv havde undersøgt hesten.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Fødevareregionen ønsker en vurdering af, hvorvidt dyrlægen har udvist tilstrækkelig omhu og samvittighedsfuldhed ved at iværksætte en medicinsk behandling uden selv at have set eller foretaget klinisk undersøgelse af hesten?

Svar ad 1:

Det fremgår af sagens akter at dyrlæge A, kontaktes af en hesteejer, hvis hest er tilset grundet eksem af Dyrehospital C. Efter samtale med ejeren opfordrer dyrlæge A ejeren til at få udtaget en blodprøve, som skal sendes til A med henblik på at få udført en allergitest. På baggrund

af blodprøvesvaret anbefales hestens ejer at påbegynde en hyposensibiliserende behandling overfor planten Rødknæ, et forløb der vil tage 1-2 år. Vaccinedosis samt behandlingsvejledning tilsendes ejeren. Ejer følger ikke fremgangsmåden og en ny vaccinedosis samt fremgangsmåde fremsendes. Efter 2 mdrs. behandling uden effekt kontaktes en tredje dyrlæge, der vurderer, at hestens eksem skyldes mitter og der iværksættes anden behandling, hvorefter hestens eksem forsvinder. Dyrlæge A oplyser, at han ikke selv har undersøgt hesten samt, at hestens kliniske symptomer kunne ”lyde som en allergisk reaktion i man og hale”. Ejer beskriver hestens symptomer efter 2 mdrs. behandling som ”værre og værre”. Hesten kløede sig uafbrudt og der opstod blodige sår på man og halerod.

Hypersensitivitetsreaktioner i huden hos hest er karakteriseret ved kløe, hårtab og utilpashed. Symptomerne kan blive så alvorlige, at hesten beskadiger sig selv og ikke kan anvendes til sit oprindelige formål. Ofte stilles diagnosen på baggrund af optagelse af en grundig anamnese samt klinisk undersøgelse. Den hyppigst forekommende og bedst beskrevne årsag til ovennævnte symptomer er hypersensitivitet overfor mitter.

Rådet finder, at en dyrlæge skal fortolke ethvert test-resultat i lyset af patientens kliniske tilstand og finder, at en troværdig diagnose er essentiel for at påbegynde en behandling, jf. § 12, i lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger.

Der foreligger ikke oplysninger for Rådet om, hvilke kliniske og differentialdiagnostiske overvejelser, der ligger til grund for den valgte behandlingsstrategi.

Såfremt dyrlæge A har iværksat en medicinsk behandling uden personligt at have set eller foretaget en klinisk undersøgelse af hesten og derfor heller ikke har været i stand til at fortolke testresultatet i lyset af patientens kliniske tilstand finder Rådet at dyrlæge A ikke har udvist omhu og samvittighedsfuldhed, jf. § 8, stk.1 i lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger

Afgørelse:

Fødevareregionen havde givet den praktiserende dyrlæge en administrativ bøde på 6.000 kr. som han ikke betalte.

Sagen blev politianmeldt.

8. Høringer

2008-20-08-00121

Høring af undersøgelse af det veterinære område.

Rådets kommentarer:

Rådet skal indledningsvis bemærke, at beskrivelsen af forholdene vedr. den hidtil udførte kontrol på det veterinære område og de i undersøgelsen anførte anbefalinger er oplysende og systematisk.

Undersøgelsen har givet anledning til at Rådet skal komme med følgende bemærkninger:

Afsnit 5. Egenkontrol for dyresundhed, dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed:

Rådet finder det vigtigt, at indførelsen af et sådant yderligere bureaukratisk element med indbyggede sanktioner, kommer til at hvile på et fundament af forståelse, oplysning og samarbejde mellem besætningsejere, besætningsdyrlæger og kontrolinstans der fungerer begge veje. Hvis ikke et sådant fundament af positiv vilje, samarbejde og oplysning bringes til veje ved indførelse og løbende administration af egenkontrollen, finder Rådet, at egenkontrol af flere af de involverede parter kun vil opleves som egenkontrol for egenkontrollens skyld og dermed næppe vil få en positiv indvirkning på sundhed, velfærd og fødevarer sikkerhed.

Afsnit 5. Næstsidste anbefaling og flere andre steder i afsnit 5 samt side 80:

Der anvendes formuleringen:

” At de privatpraktiserende dyrlæger i forbindelse med deres dialog med besætningsejerne i tilknytning til sundhedsrådgivningsaftalerne forpligtes til at informere Fødevarestyrelsen, hvis der gentagne gange konstateres dyrevelfærdsmæssige forhold, der alene kan karakteriseres som værende ikke grove, uanset besætningsejeren i øvrigt straks retter op på forholdene. Uforsvarlig behandling af dyr skal fortsat anmeldes til politiet”.

Rådet finder denne formulering misvisende, idet ”ikke grove dyreværns mæssige forhold” kan forstås som forhold, der er helt i orden. Rådet foreslår følgende formulering, der er i tråd med ordlyden i § 20, stk.1 i dyreværnsloven:

*” At de privatpraktiserende dyrlæger i forbindelse med deres dialog med besætningsejerne i tilknytning til sundhedsrådgivningsaftalerne forpligtes til at informere Fødevarestyrelsen, hvis der gentagne gange konstateres **uforsvarlige** dyrevelfærdsmæssige forhold, der alene kan karakteriseres som værende ikke grove, uanset besætningsejeren i øvrigt straks retter op på forholdene. **Groft** uforsvarlig behandling af dyr skal fortsat anmeldes til politiet”.*

Afsnit 5.3.2. Ensartetheden i sanktionsanvendelse og Afsnit 5.3.3. Anbefalinger, side 68-70:

Rådet finder det meget bekymrende og betænkeligt, at der, som det fremgår af Tabel 5.4 og specielt Tabel 5.5, er så stor variation i sanktionsanvendelsen mellem de forskellige kontrolafdelinger.

Rådet finder det nødvendigt, at sanktionsanvendelsen kalibreres de enkelte kontrolenheder imellem og at det altid tilstræbes, at kontrollen udføres på en måde, der af de kontrollerede opleves som retfærdig og forståelig og med fokus på, hvad der er væsentlig for sundhed, vel-

færd og sikkerhed. Denne bemærkning skal ses i lyset af den senere tids voldsomme kritik af medicinrejsesholdets sanktioner overfor besætningsdyrlæger, hvor det fremføres, at kontrollen nogle gange bliver betegnet som en direkte hetz mod dyrlægerne, idet der sanktioneres voldsomt overfor selv ubetydelige afvigelser fra gældende regelsæt. Afvigelser der af mange opleves som uundgåelige, når parter skal samarbejde, og som af den ene part opleves som værende absolut under bagatelgrænsen.

Rådet ser i den forbindelse med stor bekymring på det forhold, at der ses en stigende modvilje blandt dyrlæger mod at påtage sig arbejdet som dyrlæger i besætninger med produktionsdyr og at en væsentlig årsag hertil angives at være det detaljerede regelsæt og en kontrol med voldsomme sanktioner for minimale overtrædelser uden negativ indvirkning på dyrevelfærd, dyresundhed eller fødevarer sikkerhed.

Rådet er bekendt med at dette fører til angst, frustration og vrede hos dyrlægerne og i sidste ende til at dyrlæger vælger andre grene af erhvervet, hvor bøder og politianmeldelser trods høj faglig standard og samvittighedsfuldt dyrlægearbejde ikke er en daglig risiko.

Til løsning af disse sidst nævnte forhold finder Rådet det anbefalelsesværdigt, at der ved udformning af et nyt regelsæt for det veterinære område i regelsættet inkorporeres et større ligeværdigt samarbejde mellem Fødevarestyrelsens dyrlæger og besætningsdyrlægerne på dyrevelfærdsområdet, da dette uden tvivl ville komme alle til gavn og give en nødvendig og bedre forståelse for, hvor problemerne måtte være.

I denne henseende finder Rådet, at det vil være hensigtsmæssigt, at en udveksling af kontrolrapporter, kontrolvejledninger og anvendte parametre for vurderingerne blev udvekslet med besætningsdyrlægen.

2008-20-08-00123

Høring over forslag til Lov om ændring af dyrlægeloven (Sprogkrav, egenkontrol med dyrevelfærd og praktiserende dyrlægers uafhængighed)

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd har ingen bemærkninger til udkastet. Rådet synes, at det er glædeligt med en uddybning/opblødning af reglerne om og konsekvenserne for personer med samtidige relationer til praksis og lægemiddelindustri.

Afgørelse:

LOV nr. 410 af 28/05/2009

Lov om ændring af lov om dyrlæger (Sprogkrav og praktiserende dyrlægers uafhængighed)

LOV nr. 411 af 28/05/2009

Lov om ændring af lov om dyrlæger (Dyrlægers forpligtelser i forbindelse med egenkontrol med dyrevelfærd i landbrugsbesætninger)

2008-20-08-00124

Høring over udkast til bekendtgørelse om registrering og drift af dyrekirkegårde

Rådets kommentarer:

DVS kunne savne:

- A. I § 7 en summarisk dødsårsagsregistrering som nyt punkt 4); nuværende punkter 4) og 5) rykker i så fald til 5) og 6).
- B. Indrapporteringspligt af dødsårsager med passende mellemrum under alle omstændigheder.

Dette for at kunne opfange større sygdomsudbrud tidligere.

En lille kommentar vedr. §4 pkt 2: hvor der referes til "virksomhedsejer" - idet der må være tale om en virksomhed foreslås det, at der udover navn, adresse mv, også anføres CVR-nummer.

Afgørelse:

BEK nr. 457 af 10/06/2008

Bekendtgørelse om registrering og drift af dyrekirkegårde

2008-20-08-00125

Høring vedrørende ændring af bekendtgørelse nr. 1160 af 5. oktober 2007 om salmonellose hos fjerkræ og salmonella i slagtefjerkræ mm., som ændret ved bekendtgørelse nr. 1562 af 20. december 2007

Rådets kommentarer:

Rådet havde ingen kommentarer til ovenstående høring.

Afgørelse:

BEK nr. 230 af 07/04/2008

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om salmonellose hos fjerkræ og salmonella i slagtefjerkræ m.m.

2008-20-08-00126

Høring af bekendtgørelse om hold af svin på friland.

Rådets kommentarer:

Rådet havde ingen kommentarer til ovenstående høring.

Afgørelse:

BEK nr. 642 af 25/06/2008

Bekendtgørelse om hold af svin på friland

2008-20-08-00127

Høring vedrørende bekendtgørelse om trikinundersøgelse af kød mv.

Rådets kommentarer:

Rådet er enig i ophævelse af krav om trikinundersøgelse af stort set alle slagtesvin, idet der ikke fundet trikiner i kød i DK siden år 1926. Evt. kunne det tænkes, at der udførtes stikprøver på indendørs slagtesvin, f.eks. 1 gang årligt per slagteri.

Rådet er betænkelig ved kravet jf. § 6 (og § 7), at jægere skal sikre, at det modtagelige vildt de nedlægger trikinundersøges. Da det meste vildt teoretisk kan blive inficeret med trikiner skal alle jægere få deres nedlagte vildt trikinundersøgt og opbevare resultatet i 2 år bare de skyder en hare eller en and. Dette vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde for jægere.

Afgørelse:

BEK nr. 412 af 28/05/2008

Bekendtgørelse om trikinundersøgelse af kød

2008-20-08-00128

Høring til to bekendtgørelser om akvakulturbrug

Rådets kommentarer:

På vegne af Det Veterinære Sundhedsråd fremsendes hermed høringssvar vedr. bekendtgørelser om autorisation og drift af akvakulturbrug og -virksomheder, og om overvågning og bekæmpelse af visse smitsomme sygdomme hos akvakulturdyr.

Det bemærkes at man efter læsning af §1, stk. 1, i bkg. om autorisation og drift vil kunne konkludere, at den omfatter alle, der holder fisk, herunder private, der har et akvarium til pynt i stuen, og personer der f.eks. har Koi-karper eller guldfisk i en dam i haven. Begrebet er præciseret i bkg. om overvågning og bekæmpelse, §3, stk. 2m, men det er ikke hensigtsmæssigt, at definitionerne ikke fremgår klart ved læsning af kun førstnævnte bekendtgørelser. Det ville være en forbedring, hvis begreberne kunne tydeliggøres, f.eks. ved at præcisere akvakulturdyr - det er ikke det samme som akvatiske organismer.

Afgørelse:

BEK nr. 755 af 08/07/2008

Bekendtgørelse om autorisation og drift af akvakulturbrug og -virksomheder

BEK nr. 371 af 22/05/2008

Bekendtgørelse om overvågning og bekæmpelse af visse smitsomme sygdomme hos akvakulturdyr

2008-20-08-00129

Høring over arbejdsgrupperapport om skuldarsår hos søer

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd anerkender det store arbejde og det gode initiativ, der har ført til denne omfattende og lærerige rapport.

Rådet bifalder forslaget om, at det vil være hensigtsmæssigt fremover at knytte såvel overvågningen som sikringen af, at der sker en reduktion i antallet af søer med skuldarsår, sammen i et nationalt program vedr. skuldarsår og at et sådant program inkorporeres i de nuvæ-

rende regler om sundhedsrådgivningsaftaler for svin, herunder indgår i det påtænkte egenkontrolprogram for dyrevelfærd.

Det anføres i rapporten på side 26, afsnit 4, at ”hverken skuldarsår patogene eller progressionsretning er veldokumenteret”.

Til dette skal Rådet bemærke, at det i Notatet fra Professor Henrik Elvang Jensen (Bilag 2 i rapporten) anføres, at den foreliggende og efter Rådets mening vægtige dokumentation af patogenese og progressionsretning for skuldarsår hos søer udelukkende tyder på, at patogenesen er, at sårene udvikler sig udefra og ind og skyldes trykpåvirkning af huden mellem prominensen på skulderbladskammen og et hårdt underlag, der resulterer i nekrose af epidermis og dermis med evt. følgende progrediering i dybden afhængig af trykpåvirkningens styrke og varighed.

Rådet er vidende om, at de i bilag 2 anførte betragtninger vedrørende patogenese og progressionsretning er baseret på undersøgelse af over 500 skuldarsår. De kliniske aspekter af skuldarsår hos søer er på besætningsniveau undersøgt af Kaiser et al., i meddelelse nr. 783 ”Gummimåtters effekt på skuldarsår”. Af undersøgelserne fremgik det, at samtlige 303 søer, der udviklede skuldarsår i besætningerne, kunne identificeres og klassificeres initialt som grad 1 eller grad 2 skuldarsår. Rådet finder på dette grundlag såvel patogenese som progressionsretning veldokumenteret.

Det anføres i rapporten på side 32, afsnit 3, at ”der kun består moderat reproducerbarhed mellem forskellige personers inddeling af skuldarsår i graderne 0-4 på det levende dyr”. Til dette skal Rådet bemærke, at dette kun har været tilfældet ved bedømmelsen af de lette grader af skuldarsår. Af undersøgelserne udført af Strathe (2007), hvor søer undersøgte umiddelbart før slagtning, var resultatet, at alle grad 3 og grad 4 skuldarsår var klinisk erkendbare umiddelbart før slagtning. De straffelagte grader af skuldarsår har således alle kunnet erkendes på det levende dyr. Rådet skal dog ikke med denne bemærkning modsætte sig indførelse af en anden og måske mere anvendelig bedømmelsesskala vedrørende bedømmelse af skuldarsår på det levende dyr.

Det anføres i rapportens side 56, punkt 7.1 Forslag om blødt leje i andet afsnit med henvisning til bilag 3, at ”gummimåtter øger lejets blødhed og virker trykaflastende for soens skulderregion, men på grund af gummis fysiske egenskaber også indebærer sandsynlige, betydelige risikomomenter for udvikling af eller forværring af skuldarsår”.

Rådet finder, at der efterhånden er indhøstet så mange positive erfaringer med konsekvent brug af gummimåtter i farestalde, at en sådan brug må anses som den enkeltfaktor, der indtil nu har vist at have den største effekt til undgåelse af skuldarsår. I meddelelse nr. 783 ”Gummimåtters effekt på skuldarsår” af Kaiser et al (2007) konkluderes der ligeledes på baggrund af undersøgelsen foretaget på 303 søer at gummimåtter til enhver tid bør indgå i forebyggelse og håndtering af skuldarsår, Rådet er enig i denne konklusion. Rådet har i intet tilfælde set angivelser af, at brug af gummimåtter skulle indebære risikomomenter for udvikling eller forværring af skuldarsår. På dette grundlag finder Rådet, at arbejdsgruppens mangel på anbefaling af brugen af gummimåtter er uforståelig og for forsigtig.

Det Veterinære Sundhedsråd skal henvise til Rådets netop udsendte ”Supplerende udtalelse om skuldarsår hos søer” af 22. maj 2008, hvor Rådets vurderinger vedrørende patogenese, forebyggelse, behandling og dokumentation af skuldarsår er anført.

Afgørelse:

Arbejdsgrupperapport om skuldarsår hos søer kan findes på Justitsministeriets hjemmeside.

2008-20-08-00130

Høring over udkast til bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav mv.

Rådets kommentarer:

§9: Besætningsdyrlægen bør også modtage en kopi.

§10: Besætningsdyrlægen bør også modtage en rapport.

Afgørelse:

Loven blev ikke ændret på baggrund af ovenstående forslag.

2008-20-08-00131

Høring over Det Dyreetiske Råds udtalelse om familie- og hobbydyr

Rådets kommentarer:

Det Veterinær Sundhedsråd hilser fremkomsten af Udtalelse om familie- og hobbydyr fra Det Dyreetiske Råd velkommen. Det Veterinær Sundhedsråd deler Det Dyreetiske Råds bekymringer for dyrevelfærden for familie- og hobbydyr i Danmark. Det Veterinære Sundhedsråd har senest behandlet emnet i Tema for Rådets Årsberetning 2005.

Nedenfor anføres punktvis Rådets kommentarer til Udtalelse fra Det Dyreetiske Råd om familie- og hobbydyr:

Det Veterinære Sundhedsråd er enig i, at der ofte er væsentlige problemer med dyrevelfærden for familie- og hobbydyr.

Det Veterinære Sundhedsråd er enig i, at uvidenhed om pasning af dyr er et stort problem både hos dyrehandlere, dyreejere og i et vist omfang hos kontrolinstanser.

Det Veterinære Sundhedsråd er enig i, at viden om pasning af familiedyr ikke i nær tilstrækkeligt omfang videreformidles fra dyresælgere til dyrekøbere og/eller dyreholdere.

Det Veterinære Sundhedsråd kan støtte et lovmæssigt krav om "tilstrækkelig uddannelse" af dyrehandlere i st. f. den nuværende formulering "fornøden viden" hos dyrehandlere i Bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr (dyrehandlere) (BEK nr. 1022 af 12/12/2002). Tillige støttes et krav om en jævnlig opdatering af dyrehandlernes uddannelse.

Det Veterinære Sundhedsråd kan støtte et lovmæssigt krav om, at den, der sælger dyr, skal udlevere en skriftlig vejledning i pasningen af dyret. Ligeledes, at der stilles konkrete krav til indholdet i disse vejledninger om f. eks. arealbehov og -indretning, behov for social kontakt for sociale dyrearter eller adgang til gemmesteder samt særlige fodringsmæssige behov.

Det Veterinære Sundhedsråd kan støtte anbefalingen af fastsættelse af regler for erhvervsmæssigt kattehold i lighed med tilsvarende regler for hunde i Bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med og opdræt af hunde samt hundepensioner og hundeejerskab (BEK nr.

1466 af 12/12/2207). Ligeledes støttes anbefalingen af fastsættelse af tilsvarende regler for erhvervsmæssigt opdræt af andre familiedyr end hunde og katte, f. eks. gnavere og fugle.

Det Veterinære Sundhedsråd er enig i, at fodring med levende dyr, f. eks. rotter og mus til slanger, skal undgås.

Det Veterinære Sundhedsråd støtter anbefalingen af et totalt forbud mod halekupering af hunde uden veterinærfaglig begrundelse.

Det Veterinære Sundhedsråd støtter anbefalingen af en revurdering af den gældende lovmæssige status vedr. aflivning af mindre familie- og hobbydyr, der i dag må foretages af personer, der ikke har modtaget uddannelse eller instruktion i aflivning af dyr.

Afgørelse:

Det Dyreetiske Råds udtalelse om familie- og hobbydyr kan findes på Justitsministeriets hjemmeside.

2008-20-08-00132

Høring over Dyreværnsrådets udtalelse om kastration af pattegrise

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd kan underskrive Dyreværnsrådets udtalelse om kastration af pattegrise.

Rådet er enig med Dyreværnsrådet i, at kastration af grise ER forbundet med smerte og derfor bør afløses af noget andet og bedre. Rådet er også enig i, at de kendte metoder til lokal- eller fuld bedøvelse inden kastration ikke er egnede til at forhindre smerte ved kastration, og at det bedste alternativ ville være helt at undlade kastration. Da sidstnævnte løsning ikke er brugbar i dag, støttes, at der bliver foretaget yderligere forskning på flere alternativer til kastration (kønssortering af sæd, "vaccination" af hangrisene, som det allerede sker i Australien, fodring med fodermidler, der fjerner ornelugten fra kødet, o.a.), hvorefter spørgsmålet skal genoptages senest om 5 år.

Det Veterinære Sundhedsråd er også enig med Dyreværnsrådet i, at der for nuværende ikke er grund til at ændre på kravene til uddannelse af de grisepassere, der står for kastrationerne. Rådet er tryk ved det håndlag og den måde kastrationerne rent teknisk udføres i stort set alle sobesætninger.

Afgørelse:

Dyreværnsrådets udtalelse om kastration af pattegrise kan findes på Justitsministeriets hjemmeside.

2008-20-08-00134

Høring over EU-dyresundhedsstrategi, Handlingsplan for gennemførelse af EU-dyresundhedsstrategien

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd kan hermed meddele, at Rådet ikke umiddelbart har kommentarer til handlingsplanens mange smukke ord og intentioner.

Afgørelse:

EU-dyresundhedsstrategi kan findes på www.europa.eu.

2008-20-08-00135

Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd støtter bestræbelserne på at fremme skånsom aflivning/slagtning.

Rådet har én konkret bemærkning med hensyn til teksten. Det foreslås, at rituel slagtning uden bedøvelse fortsat vil være tilladt i EU, med mulighed for et nationalt forbud (artikel 4, stk. 2). Rådet noterer sig, at det p.t. ville være svært at forbyde rituel slagtning på EU-plan. Rådet finder dog, at fødevarer fra rituelt slagtede dyr i hvert fald skal mærkes hermed, således at forbrugerne har mulighed for at vælge disse produkter fra.

Afgørelse:

Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

2008-20-08-00136

Høring over udkast til lov om forbud mod hold af ræve

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd hilser et forbud mod hold af ræve i Danmark velkomment i lyset af rævenes manglende domesticeringsevne.

Afgørelse:

LOV nr. 466 af 12/06/2009

Lov om forbud mod hold af ræve

2008-20-08-00137

Høring over rapport om hold og fremvisning af dyr i cirkus mv.

Rådets kommentarer:

Rådet hilser det omfattende og detaljerede forslag til regelsæt for hold og fremvisning af dyr i cirkus velkomment.

Det overordnede og centrale hensyn må være, at dyr i forbindelse med en sådan fremvisning skal sikres en god velfærd.

1. Rådet kan tilslutte sig, at generelle regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus vil være et egnet instrument til at sikre dette.

2. Rådet kan tilslutte sig, at der etableres hjemmel i dyreværnsloven til, at justitsministeren kan fastsætte generelle regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus.

3. Rådet tilslutter sig arbejdsgruppens mindretalsindstilling om, at det i praksis ikke er muligt for et omrejsende cirkus at give visse vilde dyr passende forhold i den periode, cirkus turnerer, idet det ikke er muligt at opstalde disse dyr på en måde, der i tilstrækkelig grad tilgodeser dyrenes adfærdsmæssige behov. Dette bør mindst omfatte elefanter og søløver. Hvis de pågældende vilde dyr skal kunne fremvises i cirkus, bør det alene ske i cirkus med fast stude og ikke i omrejsende cirkus.

Afgørelse:

Arbejdsgrupperapport om hold og fremvisning af dyr i cirkus mv. kan findes på Justitsministeriets hjemmeside.

2008-20-08-00138

Høring vedrørende ændring af bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr og bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med hunde samt hundepensioner og hundepensionater

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd har ingen bemærkninger til forslaget.

Afgørelse:

Loven blev ikke ændret på baggrund af ovenstående forslag.

2008-20-08-00139

Høring om "Bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr m.v."

Rådets kommentarer:

Det Veterinære Sundhedsråd har ingen bemærkninger til udkastet.

Afgørelse:

BEK nr. 1269 af 16/12/2008

Bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr m.v.

9. Andre sager

2008-20-09-00087

Skrivelse af den 11. januar 2008 fra Kontor for Kemisk Fødevarerikkerhed, Dyrevelfærd og Veterinære Lægemidler.

I forbindelse med et øget krav om mulighed for at identificere svin, der flyttes, var der fra erhvervet rejst spørgsmål om identifikationen kunne ske ved øretatovering af svinene i det ene øre. Fødevarestyrelsen forespurgte, om det var forsvarligt, at øretatoveringen kunne foretages uden bedøvelse.

Rådet udtalte:

Vedrørende: Øretatovering af svin uden anvendelse af bedøvelse.

Baggrunden for forespørgslen er, at der i forbindelse med stramning af reglerne for mærkning af svin, således at alle svin der flyttes skal kunne identificeres ved et CHR nummer, er rejst et spørgsmål fra erhvervet, om at man må øretatovere svinene i stedet for at foretage øremærkning med plastikøremærker.

Årsagen hertil skulle angiveligt være mest af økonomisk karakter, idet der for så vidt reglerne bliver strammet, skal mærkes et betydeligt antal svin.

Fra erhvervet oplyses at:

- Svinene vil blive øretatoveret i en alder af enten 3 dage eller ved afvæning
- Øretatovering foretages med en øretatoveringstang (lignende hundetatoveringstang).
- Tangen enten klemmes om øret eller fastspændes på et bord, således at øret skal trykkes ned mod tangen.
- Der tatoveres på indersiden af øret og kun i det ene øre.
- Øretatoveringen vil blive foretaget af landmanden eller dennes ansatte.

Spørgsmål:

Fødevarestyrelsen skal hermed anmode om Rådets vurdering af, hvorvidt det må anses for dyreværns-mæssigt forsvarligt at foretage øretatovering på svin uden bedøvelse.

Svar:

Rådet skal indledningsvis bemærke, at når Fødevarestyrelsen skriver afvæning, forstår Rådet i denne sammenhæng det som fravæning. Rådet skal udtale, at under forudsætning af en korrekt udførelse vil en øretatovering med en øretatoveringstang være forbundet med en uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 14, stk. 1, 1. punktum.

Vedrørende teknikken med anvendelse af en til en bordplade fastspændt tang ønsker Rådet en mere detaljeret beskrivelse af proceduren, førend Rådet kan udtale sig herom. Rådet vil anse det for mest skånsomt at udføre tatoveringen i den første leveuge, idet håndteringen på dette tidspunkt kan foregå mest skånsomt. Rådet forudsætter, at tatoveringen foretages af en til formålet uddannet og trænet person.

Afgørelse:

Den planlagte høring blev sat i bero.

2008-20-09-00090

Skrivelse af 20. august 2008 fra Fødevarestyrelsen, 5 kontor.

På baggrund af en praktiserende dyrlæges forespørgsel til Fødevarestyrelsen om halekupering af halebidte grise mellem 2 uger og 6 måneders alder ved anlæggelse af elastrator efter forud-

gående lokalbedøvelse og universel analgesi samt en efterbehandling med smertestillende medicin, stillede Fødevarestyrelsen spørgsmål til metodens anvendelighed.

Rådet udtalte:

En praktiserende dyrlæge er fremkommet med en forespørgsel til Fødevarestyrelsens medicinrejseshold vedrørende halekupering af grise med elastrator.

Dyrlægen ønsker at halekupere halebidte grise i alderen 2 uger – 6 måneder. Han påtænker at lokalbedøve grisen med lidokain samtidig med universel analgesi i form af Finadyne eller Metacam. Herefter vil dyrlægen påsætte en elastrator på halen. Elastratoren skal sidde, indtil den halebidte stump falder af. Landmanden behandler grisen med Finadyne eller Metacam i en periode efter påsætningen af elastrator. Hensigten med metoden er at stoppe spredning af mikroorganismer fra halestumpen samt at stoppe blodtilførslen til den afbidte stump, så de andre grise mister interessen for såret. Derved ville et større antal grise kunne behandles på en gang f.eks. i tilfælde, hvor hele stier pludselig er blevet halebidte, frem for at flytte de enkelte halebidte grise i sygestier.

Fødevarestyrelsen anmoder venligst Det Veterinære Sundhedsråd om at besvare følgende spørgsmål:

Til brug for Rådets vurdering af sagen har Rådet haft forelagt sagen for ekstern bistand.

Spørgsmål 1:

Anser Rådet den ovenfor beskrevne metode for at være forsvarlig behandling af dyr?

Svar ad 1:

Nej. Anvendelse af elastrator antages at kunne medføre smerte og ubehag, både på kort og langt sigt, som ikke i alle tilfælde skønnes at kunne lindres ved behandling med almindelig smertedæmpende medicin.

Rådet anser ikke den beskrevne procedure for at være forsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens intentioner om at beskytte dyr bedst muligt mod smerte, lidelse, varigt men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 2:

Hvis Rådet svarer nej til spørgsmål 1, anser Rådet da den ovenfor beskrevne metode for at være forsvarlig behandling af dyr, såfremt de behandlede grise kommer i sygesti?

Svar ad 2:

Nej.

Anbringelse i sygesti vil alt andet lige være en forbedring af forholdene for halebidte grise, men vil ikke bidrage til at mindske de neuropatiske smerter, som et antal grise må antages at opleve.

Spørgsmål 3:

Hvis Rådet svarer nej til spørgsmål 1 og 2, hvilke elementer af metoden ligger så til grund for, at den ikke anses som værende forsvarlig behandling af dyr?

Svar ad 3:

- a. Amputation med elastrator kan potentielt inducere smerter, som udover smerten ved selve afsnøringen af blodforsyningen inkluderer langvarige inflammatoriske og neuro-

- patiske smerter, hvoraf visse ikke kan lindres med almindeligt tilgængelige lægemidler.
- b. Amputation af en hale, som allerede er bidt, må antages at være forbundet med større risiko for udvikling af neuropatisk smerte eller andre kroniske smerter.
  - c. Anvendelse af elastrator virker ved induktion af ischæmisk nekrose, som alt andet lige indebærer risiko for infektion og yderligere induktion af inflammatorisk og neuropatisk smerte. Metoden beskriver ikke, hvor elastratoren placeres, hvor der f.eks. ved placering af denne over korpus af en halehvirvel vil være usikkerhed om, hvor længe halen kan holdes i live af de i hvirvlen værende kar, som jo ikke komprimeres.
  - d. I væv med inflammation i relation til halesår må forventes en kraftigere smertereaktion end i intakt væv som følge af aktivering af såvel nociceptorer i det lokale væv som ganglier i medulla og cortex. Det forhold, at elastrator anvendes på større dyr med kraftigere hud- og muskellag samt knoglestrukturer, må skønnes at accentuere dette forhold. Der er derfor ikke sikkerhed for, at infiltration med lidokain efterfulgt af behandling med milde analgetika vil give en tilstrækkelig smertefrihed.
  - e. I en ældre dansk undersøgelse blev det påvist, at anvendelse af elastrator hhv. til behandling af halesår samt anbragt på intakte haler i begge tilfælde medførte udvikling af læsioner i form af osteomyelitiske processer og mikroabscesser i halevævet kranialt for de påsatte elastratorer. I de eksperimentelt undersøgte dyr blev der dog ikke observeret henkastninger til regionale lymfeknuder eller tegn på pyæmi, således som det forekom hos grisene med halesår udviklet under produktionsforhold. Der foreligger ikke undersøgelser, der beskriver, hvorvidt grise, der under produktionsforhold påsættes elastrator på haler med friske sår, vil have en gennemsnitlig mindre risiko for udvikling af pyæmisk spredning end grise, der behandles med standardmetoder.

Spørgsmål 4:

Hvis Rådet svarer nej til spørgsmål 1 og 2, kan Rådet da anvise en forsvarlig procedure til halekupering af grise efter 4. levedøgn og op til slagtesvinestørrelse?

Svar ad 4:

Halesår/-bid forekommer forholdsvis hyppigt hos danske slagtesvin på trods af udbredt anvendelse af halekupering. I mange tilfælde udvikles kraftige inflammationstilstande, der medfører lymfogen eller hæmatogen spredning af pyæmiske henkastninger i f.eks. vertebrae, lunger, lever eller led.

For at forebygge halebid er det vigtigt, at der sikres optimale forhold vedr. temperatur, træk, belægningsgrad, antal og funktion af ædepladser samt tilgængelighed af rode- og beskæftigelsesmateriale.

For at begrænse halebid er det vigtigt at sikre en god overvågning, så udbrud af halebid i stier opdages, så snart de første dyr bliver angrebet. Ofte vil det være muligt at identificere de forholdsvis få individer, der er ansvarlige for de bid, der medfører halesårene.

Almindelig behandling af dyr med halesår/-bid er flytning til sygesti og dermed sikring af dyret fra aggressive stifæller. Ved inflammationstilstande foretages parenteral antibiotika-behandling.

Almindeligt anvendelige kirurgiske metoder til udførelse af haleamputation på dyr findes beskrevet i samtlige veterinærkirurgiske lærebøger.

Spørgsmål 5:

Giver det beskrevne i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 5:

Rådet erkender, at der i svineproduktionen eksisterer såvel økonomiske som medikamentelle begrænsninger for kirurgisk behandling af f.eks. halebidte grise. Disse forhold accentuerer vigtigheden af en god overvågning, rettidig indgriben og behandling for at hindre dyreværnsmæssigt uforsvarlige forhold, hvorfor også aflivning kan være en mulighed.

Afgørelse:

Udtalelsen blev offentliggjort på Det Veterinære Sundhedsråds hjemmeside.

2008-20-09-00091

Skrivelse af 7. juli 2008 fra Fødevarestyrelsen, 5 kontor.

Fødevarestyrelsen havde fået en henvendelse angående opbevaring af hummere i et akvarium i et varehus. Op mod 50 hummere gik i et akvarium, hvor de lå i flere lag. På de medsendte billeder sås, at hummerne lå ovenpå hinanden med størst koncentration af hummere ved akvariets ilttilledning. Det oplystes, at hummerne var meget urolige og tilsyneladende kæmpede for at komme tæt på ilttilledningen, som foregik via en slange i ét af hjørnerne i akvariet. Hummerne havde bundet klørerne sammen med strips. Det fremgik af billederne, at flere strips lå løst i vandet, hvilket kunne tyde på at nogle af hummerne kunne bruge klørerne.

Rådet udtalte:

Af det fremsendte billedmateriale fremgår det ikke tydeligt hvorvidt krabber og hummere går i samme akvarium eller i hver sit. Rådet har derfor valgt at komme med to besvarelser der tager højde for dette. Rådet har haft sagen til ekstern bistands vurdering.

Såfremt hummere og krabber opholder sig i hver sit akvarium skal Rådet udtale følgende:

Det konkrete tilfælde omhandler opbevaring af levende hummere i et akvarium, hvor medsendte billeder viser, at hummerne er samlet i den ende af akvariet, hvor der beluftes. Hummerne ligger ovenpå hinanden, og det oplyses, at hummerne var urolige.

Spørgsmål:

Det ønskes vurderet, om det må anses for dyreværnsmæssigt forsvarligt at opbevare levende krebsdyr, herunder hummere, i akvarier i butikker og restauranter når:

1. Vandet i akvariet ikke er tilstrækkelig iltet, så alle krebsdyr i akvariet, uanset hvor de opholder sig i akvariet, får nogenlunde samme mængde ilt.
2. Der ikke er plads til, at alle krebsdyr kan stå på bunden i akvariet på én gang.

Svar:

De to medsendte billeder viser, at hummerne er samlet i flere lag på et lille område. Dette forhold er uhensigtsmæssigt, da hummernes fysiske kontakt påvirker dem negativt, og da flere af individerne ikke er tilstrækkeligt klofikserede, vil de desuden kunne beskadige hinanden.

Der foreligger ingen oplysninger om vandets iltindhold, temperatur, salinitet, surhedsgrad eller ammoniakindhold (som følge af ekskretion), som alle er af betydning for hummernes trivsel.

Ved velfungerende klofiksering vil de skadelige sammenstød mellem hummerne blive reduceret væsentligt, om end den fysiske kontakt, aggression og indbyrdes konkurrence vil øge hummernes stofskifte.

Det vurderes, at de viste forhold ikke er dyreværnsmæssigt forsvarlige. Det må tilstræbes at indrette opbevaringsforhold med en god vandkvalitet og sikre, at dyrene holdes mere adskilt.

Anbefaling

For at opretholde betingelser der er dyreværnsmæssigt forsvarlige, anbefales det at

- 1) sikre tilstrækkeligt iltindhold (eksempelvis > 60 % mætning) i hele akvariet. Her kan cirkulation i akvariet sikre ensartede iltforhold,
- 2) etablere individuelle skjul, refugier og/eller øge heterogeniteten på bunden af akvariet (eksempelvis delvis overdækning eller mulig adskillelse ved brug af rør eller skillerum),
- 3) sikre tilpas vandudskiftning med hensyntagen til pH, saltholdighed og ammonium/ammoniakindhold, og at
- 4) arealet af akvariet skal være af en størrelse, så dyrene ikke skal ligge i lag.

Såfremt hummere og krabber befinder sig i samme akvarium skal Rådet udtale følgende:

Det konkrete tilfælde omhandler opbevaring af levende hummere i et akvarium, hvor medsendte billeder viser, at hummerne er samlet i den ende af akvariet, hvor der beluftes. Hummerne ligger ovenpå hinanden, og det oplyses, at hummerne var urolige.

Spørgsmål:

Det ønskes vurderet, om det må anses for dyreværnsmæssigt forsvarligt at opbevare levende krebsdyr, herunder hummere, i akvarier i butikker og restauranter når:

1. Vandet i akvariet ikke er tilstrækkelig iltet, så alle krebsdyr i akvariet, uanset hvor de opholder sig i akvariet, får nogenlunde samme mængde ilt.
2. Der ikke er plads til at alle krebsdyr kan stå på bunden i akvariet på én gang.

Svar :

Det vurderes, at de viste forhold ikke er dyreværnsmæssigt forsvarlige. Det må tilstræbes at indrette opbevaringsforhold med en god vandkvalitet, og sikre at dyrene holdes mere adskilt.

De to medsendte billeder viser, at hummerne er samlet i flere lag på et lille område. Dette forhold er u hensigtsmæssigt, da hummernes fysiske kontakt påvirker dem negativt, og idet flere af individerne ikke er tilstrækkeligt klofikserede, vil de desuden kunne beskadige hinanden. Sammenklumpningen skyldes sandsynligvis forekomsten af krabber i akvariet, hvis blotte tilstedeværelse er ugunstig for hummerne.

Der foreligger ingen oplysninger om vandets iltindhold, temperatur, salinitet, surhedsgrad eller ammoniakindhold (som følge af ekskretion), som alle er af betydning for hummernes trivsel. Det er således ikke nødvendigvis iltindholdet, der forårsager sammenklumpningen af hummerne i akvariet.

Ved velfungerende klofiksering vil de skadelige sammenstød mellem hummerne blive reduceret væsentligt, om end den fysiske kontakt, aggression og indbyrdes konkurrence vil øge

hummernes stofskifte. Hummerne vil i det angivne akvarium have plads nok på bunden, se anbefaling punkt 3 nedenfor.

Anbefaling

For at opretholde betingelser der er dyreværnsmæssigt forsvarlige, anbefales det at

- 1) fjerne krabberne fra akvariet,
- 2) sikre tilstrækkeligt iltindhold (eksempelvis > 60 % mætning) i hele akvariet, (her kan cirkulation i akvariet sikre ensartede iltforhold),
- 3) etablere individuelle skjul, refugier og/eller øge heterogeniteten på bunden af akvariet (eksempelvis delvis overdækning eller mulig adskillelse ved brug af rør eller skillerum), og at
- 4) sikre tilpas vandudskiftning med hensyntagen til pH, saltholdighed og ammonium/ammoniakindhold.

Afgørelse:

Fødevareregionen har efterfølgende aflagt et opfølgende besøg hos virksomheden. Ved besøget var der ca. 20 hummere i akvariet, og bortset fra at akvarierne manglede skjul, fandtes forholdene, herunder vandkvalitet og iltning, i orden.

Virksomheden blev vejledt i hvilke betingelser, der anses for dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt, herunder behovet for individuelle skjul. Virksomheden vil følge op på dette, og Fødevareregionen foretog sig ikke yderligere.

2008-20-09-00093

Skrivelse af 5. august 2008 fra Fødevarestyrelsen, 5. kontor.

Rådet har i en udtalelse fra 2001 udtalt at: ”inseminering af søer i børen (”intrauterin inseminering”) på baggrund af den nuværende viden ikke ses at være en tilstrækkelig forsvarlig behandling af dyret, jf. dyreværnslovens § 1.” Rådet blev forelagt ny viden og anmodet om, hvorvidt denne gav anledning til ændring af Rådets udtalelse af 16. november 2001 om inseminering af søer i børen/intrauterin inseminering af søer.

Rådet udtalte:

Spørgsmål:

På baggrund af en ansøgning om tilladelse til anvendelse af dyb inseminering på svin anmoder 5. kontor i Fødevarestyrelsen, Det Veterinære Sundhedsråd om at vurdere, hvorvidt det er velfærdsmæssigt forsvarligt at anvende dyb inseminering (i børen) på avlssvin i danske svinebesætninger.

Rådet har i en udtalelse fra 2001 udtalt, at: ”inseminering af søer i børen (”intrauterin inseminering”) på baggrund af den nuværende viden ikke ses at være en tilstrækkelig forsvarlig behandling af dyret, jf. dyreværnslovens § 1.”

Ansøgeren har efterfølgende under tilladelse fra Rådet for Dyreforsøg gennemført forsøg med dyb inseminering af søer bl.a. med henblik på at undersøge, hvilken belastning søerne er udsat for i forbindelse med dyb inseminering. Resultaterne tyder ikke på, at søerne lider overlast ved dyb inseminering og Rådet anmodes derfor om at tage stilling til, om der er grundlag for at ændre Rådets udtalelse ”Inseminering af søer i børen/intrauterin inseminering af søer” fra den 16. november 2001.

Til vurdering af henvendelsen er følgende publikationer vedlagt og lagt til grund for udtalelsen:

1. DS-publikation meddelelse nr. 654, Dyb inseminering. 21.04.2004
2. DS-publikation meddelelse nr. 808, Dyb inseminering ved anvendelse af tokammer pose. 25.02.2008.

Svar:

Til brug for Rådets vurdering af sagen har Rådet haft forelagt sagen for ekstern bistand.

Af det til sagen vedlagte materiale fremgår det, at der siden Rådets udtalelse af 16. november 2001 er udført forsøg til belysning af graden af læsioner og smerte i forbindelse med intrauterin inseminering. Disse forsøg involverende dels smertemåling og slagtefund hos et mindre antal søer og dels registrering af uro og besvær under henholdsvis intrauterin og traditionel inseminering hos et stort antal søer i flere besætninger.

Det fremgår, at ingen af disse undersøgelser fandt forskel på de målte parametre.

Det skal bemærkes, at der i forsøgene, der involverede dels smertemåling og slagtefund, konkluderes på et meget lille materiale (antal søer) og det bør overvejes, at der med tiden konkluderes på et større materiale.

Ud fra de forelagte præmisser finder Rådet ikke, at dyb inseminering i højere grad end traditionel inseminering er uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnsloven §§ 1 og 2.

Rådet finder det nødvendigt, at personer, der skal foretage intrauterin inseminering/dyb inseminering af søer, skal være autoriserede dyrlæger eller personer, der bliver særligt uddannede og autoriserede til opgaven efter et nærmere beskrevet uddannelsesforløb.

Denne udtalelse erstatter Rådets tidligere udtalelse af 16. november 2001 om inseminering af søer i børen/intrauterin inseminering af søer.

Afgørelse:

Udtalelsen blev offentliggjort på Det Veterinære Sundhedsråds hjemmeside.

2008-20-09-00095

Skrivelse af 23. september 2008 fra Fødevarestyrelsen, Kontor for Kemisk fødevarerikkerhed, Dyrevelfærd og Veterinære lægemidler.

Dyrlæger fra Fødevarestyrelsens besætningskontrol havde under kontrol af fårebesætninger observeret anvendelse af adoptionsbokse og opbinding af moderfår mhp. at få disse til at amme adopterede lam.

Rådet udtalte:

Fødevarestyrelsens Kontor for Kemisk fødevarerikkerhed, Dyrevelfærd og Veterinære lægemidler har af dyrlæger fra fødevareregionernes besætningskontrol fået oplyst, at man jævnligt oplever får, som fastholdes i adoptionsbokse.

Når et får skal adoptere et lam, bliver fåret i nogle tilfælde fastholdt i en boks, så det bliver tvunget til at acceptere det nye lam. Fåret fastholdes ved, at dets hoved trækkes gennem en

åbning i boksen. Åbningen spærres delvis, så hovedet ikke kan føres tilbage. Når fåret er fikseret, er det ikke i stand til at vende sig. I de tilfælde, hvor der anvendes plader i stedet for tremmer i boksens væg, vil fåret være forhindret i at klø sig i hovedet. Desuden er det tvivlsomt, om fåret kan finde et ordentligt leje, når det skal hvile. I det vedlagte materiale fra Landbrugets Rådgivningscenter beskrives proceduren på side 16. Det fremgår, at fastholdelsen normalt vil have en varighed af fem dage. I det vedlagte materiale fra Tidsskrift for Dansk Fåreavl ses billedeksempler på adoptionsbokse med front af hhv. tremmer og plader. Fødevarerregionernes dyrlæger har også set tilfælde, hvor fåret opbindes med reb i en boks i et tilsvarende tidsrum. Fåret er da i stand til at lægge sig, men vil stadig have problemer med visse former for normaladfærd som f.eks. at klø sig bagpå.

På baggrund af ovenstående beskrivelse samt det vedlagte materiale har Fødevarerstyrelsens Kontor for Kemisk Fødevarerikkerhed, Dyrevelfærd og Veterinære Lægemidler i brev af den 23. september 2008 anmodet Rådet at besvare følgende spørgsmål:

Spørgsmål 1:

Anser Rådet den ovenfor beskrevne metode til fiksering af får ved hovedet ved hjælp af tremmer eller plader i op til fem dage for at være en forsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1, § 2 og § 3, stk.1 og 2?

Svar ad 1:

I fåreavlen foregår der i læmningsperioden, intensivt over hele døgnet, tilsyn og bistand til læmmende får. I denne periode er der stort fokus på at få moderfårene til at give die først og fremmest til egne lam samt undertiden på at få amme får til at modtage overtallige lam fra moderfår, der af en eller anden grund ikke kan give mælk til de fødte lam (f.eks. trillingelam, generel mælkemangel, ved sygdom hos moderfåret eller evt. dets død). Moderfårs moderinstinkt er stærkt og specielt knyttet til eget/egne lam. Moderinstinktet er bl.a. knyttet til lugt og lyd fra lammene. Flere metoder anvendes af branchen for at omgå et moderfårs lejlighedsvis modvilje imod at lade egne lam die eller et amme fårs tilsvarende modvilje til at lade ikke egne lam die. Beskyttelsesinstinktet hos et moderfår eller et amme får kan f.eks. fremprovokeres ved at lade en hund nærme sig adoptionslammet, hvorved moder-/ amme fåret undertiden vil reagere beskyttende overfor lammet og dermed tage det til sig. Opsamling af fostervand, fosterhinde og efterbyrd fra et moderfår kan anvendes til ved påføring på adoptionslam at skjule en fremmed lugt hos disse, ligesom andre lugtstoffer kan anvendes til påsmøring på såvel amme får som adoptionslam, således at disse får ”fælles” lugt.

Andre metoder består i en opbinding af moder-/amme får enten ved reb eller ved indsættelse af moderdyret i særlige bokse, hvorved fåret ikke kan se, hvilke lam, der dier hos hende. Ved opbindingen eller i de såkaldte adoptionsbokse kan fåret lægge sig samt indtage foder og vand frit, men kan på grund af fikseringen i boksen ikke vende sig imod sin egen bagpart.

I mindre besætninger bliver der kun sjældent flyttet lam til et andet moderfår, da dette kræver stor erfaring og flere samtidige læmninger. I de mindre besætninger benyttes adoptionsgrinder eller opbinding af moderfår, når dette afviser et eller flere af hendes egne lam. Behovet for at sikre moderbindingen på disse måder varierer fra besætning til besætning. I mindre fårehold anvendes endvidere håndopflaskning af enkelte lam, hvilken mulighed dog begrænses stærkt af tidsforbruget hermed. Ligeledes anvendes i et vist omfang en såkaldt lammebar, hvor lam frit kan die mælkeerstatning via gummisutter.

I de større besætninger (med over 10 læmninger i døgnet) bliver der flyttet lam fra moderfår, som får 3 eller flere lam til de moderfår, der kun får 1 lam eller kun dødfødte lam. I de fleste tilfælde lykkes disse flytninger uden, der er behov for fiksering af moder-/ammefåret. Når dette findes nødvendigt, er det af såvel praktiske årsager som af hensyn til managementmuligheder især indsættelse i særlige bokse (adoptionbokse eller grinder), der finder anvendelse.

Lægges ovennævnte til grund, finder Rådet, at under forudsætning af, at en fiksering af amme får er så kortvarig som muligt (maksimalt 3-5 dage) og med en samtidig tilsikring af, at fåret frit kan lægge sig, indtage foder og vand samt med en sufficient overvågning af både amme får og lam, vil de beskrevne metoder, uanset den derved påførte begrænsede grad af ulempe, være forsvarlige og omsorgsfulde overfor moderfår og lam og være i overensstemmelse med anerkendte praktiske erfaringer i Danmark og i udlandet.

Spørgsmål 2:

Anser Rådet den ovenfor beskrevne metode med fiksering af får ved opbinding med reb i en boks i op til fem dage for at være forsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1, § 2 og § 3, stk.1 og 2?

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Hvis Rådet svarer nej til spørgsmål 1 og/eller 2 bedes det angivet, hvorvidt det vurderes, om der er tale om uforsvarlig eller groft uforsvarlig behandling af dyr evt. med karakter af mishandling.

Svar ad 3:

Bortfalder.

Spørgsmål 4:

Hvis Rådet svarer nej til spørgsmål 1 og/eller 2, kan Rådet da anvise en forsvarlig procedure til fiksering af får i forbindelse med adoption?

Svar ad 4:

Bortfalder

Spørgsmål 5:

Giver det beskrevet i øvrigt Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 5:

Nej

Afgørelse:

Fødevarestyrelsen videresendte Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse.

10. Rådets generelle udtalelser

2008-20-02-00041

Supplerende udtalelse af 22. maj 2008 om skuldarsår hos søer.

På baggrund af erfaringer indhøstet siden 18. november 2003, hvor Det Veterinære Sundhedsråd fremkom med ”Udtalelse om skuldarsår hos søer”, fremkom Rådet med følgende supplerende udtalelse om skuldarsår hos søer.

Vedrørende patogenesen af skuldarsår hos søer:

De typiske skuldarsår hos søer er et sygdomskompleks, hvor hovedårsagen er en trykpåvirkning af huden mellem et hårdt underlag og skulderbladskammens prominens (tuber spinae scapulae) i perioden, hvor søerne opholder sig i farestien og ammer sine grise. Dette tryk fører til iskæmi og efterfølgende nekrose af epidermis og dermis med evt. progrediering i dybden afhængig af trykpåvirkningens styrke og varighed.

En sådan progrediering i dybden forstærkes ofte af, at afhelingen af såret vedblivende er blevet kompromitteret af manglende aflastning, som burde være givet i form af tilbud om et blødere leje, behandling af en tilstedeværende infektion o.l.

Af undersøgelser udført på besætningsniveau (Kaiser et al, 2007) fremgår, at alle søer, der udvikler skuldarsår i besætningerne initialt kan identificeres og klassificeres som grad 1 eller grad 2 skuldarsår. Hvis søer med sådanne lavgradige skuldarsår ikke hurtigt tilbydes en sufficient aflastning/terapi vil sårene progrediere i dybden gennem bindevævet (grad 3) med risiko for til sidst at inddrage knoglevævet med reaktion i og/eller direkte afslidning af knoglevævet (grad 4).

Skuldarsår hos søer opstår således udefra og indad.

Det er ofte fremført, at skuldarsår hos søer også kunne opstå indefra og ud, således at de i de indledende faser var skjult for staldpersonalet under de daglige tilsyn. En sådan patogenese ville kræve, at prominensen på skulderbladskammen var dækket af muskulatur, hvilket ikke er tilfældet hos søer.

Der ses hos søer med skuldarsår aldrig blødning eller nekrose i muskelgrupperne på skulderbladet og der er i intet tilfælde fundet belæg for, at læsioner i dybden dækket med intakt hud har kunnet progrediere mod hudoverfladen (Henrik Elvang Jensen). Rådet tilslutter sig på dette grundlag, at skuldarsår opstår udefra og ind.

Skuldarsår hos søer er stort set altid sæde for infektion og de er i de højere grader altid kroniske og ledsaget af større eller mindre reparatoriske reaktioner i form af granulationsvævsnydannelse og /eller fibrosering. Da afhelingen fra bunden af såret ofte vedblivende er blevet kompromitteret grundet manglende aflastning vil de patologiske fund således ofte bestå af vekslende mængder af arvævsnydannelse.

Vedrørende forebyggelsen af skuldarsår hos søer:

Det er Rådets vurdering, at der er fremkommet veldokumenterede relevante tiltag til forebyggelse af skuldarsår i besætningerne. Udfra erfaringerne vedr. skuldarsårs patogenese er der identificeret adskillige disponerende faktorer for udvikling af skuldarsår hos søer, herunder farestiens gulvudformning, soens huld, alder, race, tidligere skuldarsår, andre sygdomme, årstid, fugt o.a.

Det er Rådets vurdering, at den enkeltfaktor, der har den største indflydelse på såvel udvikling som ophevelse af skuldarsår hos søer er udformningen af underlaget i farestierne. Det er derfor

Rådets vurdering, at alle søer i farestald med stor fordel kan anbringes på et blødt underlag (f.eks. gummi-måtte).

Herved minimeres og fordeles trykbelastningen fra underlaget på skulderregion og skulderbladskam således, at der ikke dannes skulderrår. Det er Rådets vurdering, at en sådan indretning af farestien bør være obligatorisk og ikke først institueres, når skulderrår er udviklet. Hvis der samtidig i besætningerne er fokus på styring af søernes huld, således at ingen søer under opholdet i farestalden bliver for magre, er det Rådets vurdering, at alle søer, der ikke tidligere har haft skulderrår, heller ikke udvikler sådanne.

Vedrørende behandling af skulderrår hos søer:

Skulle en so udvikle skulderrår finder Rådet det altafgørende, at der hurtigt sættes ind med behandling, der bør bestå af tildeling af et blødt leje og daglig behandling af såret med blødgørende og desinficerende salve. Heler såret ikke herved umiddelbart op bør soen anbringes i sygesti med endnu blødere leje og eventuelt fravænnens sine grise.

Vedrørende dokumentation af graden af skulderrår hos søer:

Rådet har under behandling af flere sager med anmeldelse af søer med skulderrår fundet, at dokumentationen af graden af skulderrårene har været mangelfuld. Dette vanskeliggør en vurdering af om eller i hvilken grad en sådan so har været udsat for uforsvarlig behandling.

Rådet finder den anvendte gradinddeling med 4 grader af skulderrår mest præcis og lettest anvendelig ved bedømmelse af skulderrår hos det aflivede/slagtede dyr, hvor det er muligt at foretage en obduktion af sår og omgivelser. Dette forhold giver Rådet anledning til at indskærpe, at den præcise vurdering af graden af skulderrår hos det levende dyr kræver en grundig undersøgelse af såret samt soen.

Rådet finder, at huden i sig selv er en dårlig markør for en præcis vurdering af et skulderrårs grad på det levende dyr. Rådet finder derfor, at der til dokumentation af forholdene vedrørende skulderrår hos det levende dyr foretages både en visuel beskrivelse (herunder foto) og en beskrivelse af de palpatoriske forhold i og omkring såret med en objektiv beskrivelse af evt. hævelser og forskydelighed af huden i forhold til underliggende strukturer samt evt. palpationsfund vedr. evt. fund af blottet knoglevæv. Hertil bør beskrivelsen indeholde en klinisk vurdering af soen og en vurdering af smertegraden i forhold til §§ 1 og 2 i dyreværnsloven.

Hos den aflivede/slagtede so bør en bedømmelse baseres på indsnit i dybden med en udførlig pato-anatomisk beskrivelse af fundene. Om muligt bør materiale reserveres til obduktion.

Vedrørende anmeldelse af skulderrår på søer leveret til slagtning på slagteri bør anmeldelsen indeholde faktuelle oplysninger omhandlende såvel observationer ved ankomst/levende syn med klinik og smertegrad som oplysninger om fund efter slagtningen jf. ovenstående.

Rådet skal her henlede opmærksomheden på, at undersøgelserne udført af Strathe (2007), hvor søer undersøgte umiddelbart før slagtning, påviste, at alle grad 3 og grad 4 skulderrår var klinisk erkendbare ved det levende syn umiddelbart før slagtning.

2008-20-02-00043

Det Veterinære Sundhedsråds redegørelse om transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr (inkl. heste)

Indhold:

- I. Indledning, regelbaggrund.
- II. Transport af dyr til slagtning og til levebrug.
- III. Transport af dyr til dyreklinik eller -hospital.

I:

Siden Det Veterinære Sundhedsråds ”Redegørelse af 20. december 1991 om transport af syge eller tilskadekomne dyr” er der både på EU og nationalt niveau fremkommet nye regelsæt, der bredt dækker forholdene omkring transport af dyr. Det Veterinære Sundhedsråd får fortsat forelagt et betydeligt antal sager vedrørende uforsvarlig transport af syge eller tilskadekomne dyr til slagtning, herunder et betydeligt antal sager vedrørende transport af drægtige dyr i den sidste tiendedel af drægtigheden. Det Veterinære Sundhedsråd er endvidere blevet opmærksom på et stigende antal transporter af syge eller tilskadekomne dyr til behandling eller diagnostik på dyrehospitaler, hvor den forudgående veterinærfaglige vurdering og støttende behandling enten er mangelfuld eller ikke foretaget. På denne baggrund finder Det Veterinære Sundhedsråd det passende at foretage en justering og opdatering af den tidligere redegørelse.

Transport af dyr er overordnet regelsat i:

1. Dyreværnsloven (LBK nr. 1343 af 4. december 2007 af dyreværnsloven),
2. Transportforordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97),
3. Transportbekendtgørelsen (Bkg. nr. 1729 af 21 december 2006 om beskyttelse af dyr under transport).

Justitsministeriet har i tilslutning til Transportforordningen udsendt Vejledning om Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om Beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. Der skal endvidere henvises til Fødevarestyrelsens ”Meddelelse af den 31. maj 2005 om skærpelse af transportegnethedsvurderingen af dyr på samlesteder og ved udførsel”.

II:

Det Veterinære Sundhedsråd skal komme med følgende anvisninger i forbindelse med transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr (inkl. heste) til slagtning eller til levebrug:

Dyr, der ikke kan gå og stå ved egen hjælp, eller dyr, der er springhalte, svært støtتهalte eller udpræget gangbesværede på grund af diagnosticeret eller formodet knoglebrud, ledscred, smertefulde betændelsestilstande i lemmerne (ledbetændelse, seneskedebetændelse o. lign.) samt dyr som lider af almen svækkelse, må ikke transporteres levende til slagtning eller til levebrug, men skal aflives eller nødslægtes på stedet. Se dog punkt III om anvisninger i forbindelse med transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr og heste til dyrehospital eller -klinik

Dyr med alvorligt åbne sår eller – eller dyr med endetarms – eller skedeprolaps anses ikke egnede til transport.

Det Veterinære Sundhedsråd anser slagtesvin med brok større end 15 cm og med komplikationer i form af sårddannelser på broksækken, bevægelseshæmning, påvirket almentilstand eller tegn på andre komplikationer i form af indeklemning, bughindebetændelse o.l. for uegnede til transport. Slagtesvin med navle- eller lyskebrok over 15 cm uden de ovenfor nævnte komplikationer kan ligeledes transporteres, når de er adskilt fra andre dyr og med et ekstra tykt lag egnet strøelse.

Dyrene skal før, under og efter transporten holdes adskilt fra raske dyr ved velbefæstede skillemur, og vognen skal være forsynet med skridsikkert underlag. Se endvidere Det Veterinære Sundhedsråds ”Udtalelse af den 2. december 2008 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok”.

Dyr må ikke transporteres til slagtning eller til levebrug i den sidste tiendedel af drægtigheden, ligesom kvæg ikke anses for transportegnet i 14 dage efter kælvning.

Dyr med upåvirket eller kun i mindre grad påvirket almenbefindende i forbindelse med mindre smertevoldende lidelser som tilskadekomst, afhelede eller lokale betændelsestilstande og lettere halvheder samt gangbesvær forårsaget heraf, kan transporteres levende, såfremt dyret ikke påføres yderligere lidelse på grund af transporten. Der skal ved tvivl om, hvorvidt dyret påføres unødigt lidelse ved transporten indhentes en dyrlægeerklæring. Af og pålæsning samt drivning skal foregå særskilt, hvor dyret skal kunne gå ved egen hjælp. Transport af syge, tilskadekomne eller afmagrede dyr må kun foretages, såfremt transportmidlets bund under transporten forsynes med et ekstra tykt lag egnet strøelse.

Disse dyr må ikke transporteres over markeder el. lign.

Det indskræpes ligeledes, at der før transporten bør foretages en afvejning eventuelt ved sagkyndig bistand af, om det eller de pågældende dyr er slagteegnede, eller om det/de bør aflives og føres direkte til destruktion.

Dyr, der bliver syge eller kommer til skade under transporten, skal snarest muligt ydes førstehjælp. De skal undergives dyrlægebehandling og for at beskytte dem bedst muligt mod yderligere smerte og lidelse om nødvendigt aflives eller nødslægtes.

III:

Det Veterinære Sundhedsråd skal komme med følgende anvisninger i forbindelse med transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr og heste til dyrehospital eller -klinik:

Det Veterinære Sundhedsråd er blevet opmærksom på, at akut syge eller tilskadekomne dyr i visse tilfælde transporteres til behandling på dyreklinik eller -hospital uden, at dyrene forinden er tilset og godkendt til transporten af en dyrlæge – herunder eventuelt har modtaget en forebyggende eller smertelindrende behandling.

Det Veterinære Sundhedsråd finder denne praksis problematisk og skal indskræpe, at i tilfælde hvor betydeligt syge eller tilskadekomne større dyr skal transporteres til dyrehospital, skal disse umiddelbart før transporten undersøges af en dyrlæge, der har ansvaret for, at transporten foretages på en dyreværns-mæssig forsvarlig måde.

Ved henvisning til dyrehospital eller –klinik bør henvisende/indsendende dyrlæge være opmærksom på indenfor hvilken tidsramme dyret skal påbegynde transporten for at transporten kan foregå forsvarligt. Kan dyret ikke transporteres indenfor en acceptabel tidsramme bør det føre til revurdering, herunder evt. genbehandling, i ventetiden eller aflivning.

Det Veterinære Sundhedsråds redegørelse af 20. december 1991 om transport af syge eller tilskadekomne dyr til slagtning tilbagekaldes.

2008-20-02-00045

Udtalelse om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok

Rådet er blevet opmærksom på, at der er et behov for at præcisere Rådets udtalelse af 22. december 2006 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok. Nærværende udtalelse erstatter derfor udtalelsen af 22. december 2006.

Rådet har på foranledning dels af forelagte sager og dels af et ændret produktions- og leveringsmønster fundet anledning til at ændre Rådets udtalelse af 2. juni 2004 om levering af svin med store navle- eller lyskebrok til slagtning. Rådet finder, at der er en tendens til, at et stigende antal grise, der på et tidligt tidspunkt burde have været aflivet i besætningen, i stedet først underkastes en ufuldstændig vurdering på slagtedagen, og at grise med omfattende ofte dybereliggende kroniske hudlæsioner, gangbesvær og/eller forstyrret almenbefindende derfor fortsat bliver sendt til slagtning. Rådet finder dette dyreværns-mæssigt kritisabelt. Dyrene skal ved de daglige tilsyn vurderes grundigt med henblik på, om de skal slagtes/aflives eller sættes i sygesti, inden de når normal slagtevægt.

Store brok kan medføre dyreværns-mæssigt betænkelige situationer, idet brokket under opvæksten kan antage et meget betydeligt omfang og hæmme grisens bevægelse i varierende grad, ligesom huden over broksækken ved slid mod underlaget og ved stifællers bid og tråd kan blive stærkt læderet. I andre tilfælde opstår komplikationer som indeklemning, bughindebetændelse o.a.

Den dyreværns-mæssige vurdering af brok kan imidlertid være vanskelig, idet selv meget store brok ikke nødvendigvis er forbundet med ovennævnte lidelser eller gener for grisen.

Rådet ønsker derfor bl. a. gennem et samarbejde mellem besætningsdyrlæge, svineproducent og transportør at åbne mulighed for, at den enkelte producent gennem en samlet transport af et større antal i øvrigt transportegnede grise med brok, på en forsvarlig måde kan få sådanne grise leveret til slagteriet. Rådet finder, at tilvejebringelse af en sådan mulighed vil kunne reducere antallet af kritisable leverancer af enkeltdyr.

Rådet vurderer broksække større end 15 cm i diameter som værende store brok.

Det Veterinære Sundhedsråd skal fremsætte følgende anvisninger:

1. Vedrørende opholdet i besætningen af grise med store brok:

Rådet skal anføre, at grise med store brok kræver ekstra opmærksomhed og påpasselighed fra staldpersonalets side ved det daglige tilsyn af det enkelte dyr.

Grise, hvor broklidelsen medfører dårligt almenbefindende, væksthæmning eller tydelig bevægelsehæmning, skal aflives straks.

Såfremt det vurderes, at et stort brok hos en gris ikke er af en sådan karakter, at dyret skal aflives/slagtes straks, skal dyret anbringes i sygesti med et tykt lag strøelse, da det er stærkt udsat for stifællers bid, tråd, puf og stød, ligesom der er stor risiko for sår dannelse på broksækken.

Grise med store brok bør transporteres til slagtning, inden de bliver påvirkede af lidelsen og/eller udvikler større eller mindre hudlæsioner på broksækken. Dette kan med fordel ske, inden grisen når normal slagtevægt.

Inden transport af en gris med brok skal der i besætningen foretages en vurdering af dens transportegnethed under hensyntagen til grisens almenbefindende og brokkets lokalisation, udseende, størrelse og eventuelle komplikationer.

Rådet anser slagtesvin med store brok med sår dannelser på broksækken, grise med bevægelsehæmning samt grise med påvirket almentilstand eller tegn på komplikationer i form af indklemning, bughindebetændelse o.l. for uegnede til transport. Sådanne grise skal afvises inden transporten og aflives i besætningen.

Alle grise skal ved læsningen inspiceres af transportøren, så ikke-transportegnede dyr kan udpeges. Enhver tvivl, der kan opstå, når et dyr befinder sig i grænseområdet mellem at blive anset for at være transportegnet eller ej, skal komme dyret til gode.

I udleveringsfolden skal grise med store brok isoleres i et særligt aflukke.

2. Vedrørende transport af grise med store brok:

Rådet finder, at transport af grise med store navlebrok kan indebære en risiko for, at de ved sammenblanding med mange dyr under begrænsede pladsforhold kan blive påført smerte og lidelse.

Rådet finder derfor, at grise med store brok, såfremt de af ejer/chauffør vurderes at være transportegnede, skal transporteres adskilt fra andre dyr på vognen, således at dyreværns-mæssigt kritisable situationer undgås.

Levering af et større antal grise med store brok fra en besætning til slagtning kan efter Rådets opfattelse finde sted, hvis en dyrlæge på baggrund af en grundig undersøgelse af grisene tidligst 7 dage inden transporten ved sin skriftlige tilladelse indestår for, at hver enkelt brokgris er transportegnet. Det vil sige at Rådet finder, at transportattesten ikke må være mere end 7 dage gammel. I sådanne tilfælde skal dyrene transporteres med op til 5 brokgrise i hvert aflukke på vognen og med et ekstra tykt lag strøelse og ekstra gode pladsforhold. Brokgrisene må ikke sammenblandes med andre grise eller brokgrise fra andre besætninger for at sikre, at transporten kan foregå så skånsomt som muligt.

Transporten skal foregå direkte til et nærtliggende slagteri for derved at minimere transporttiden. Dyrlægens tilladelse skal medfølge transporten og afleveres ved ankomsten til slagteriet. Dyrlægen, der på denne måde indestår for forsvarligheden af transporten, skal sørge for en sikker identifikation af de undersøgte dyr.

3. Vedrørende anmeldelse af grise med store brok:

Ved anmeldelse af dyreværnsmæssigt kritisable forhold skal dyrlægerne ved veterinærkontrollen så nøje som muligt beskrive de kliniske symptomer, herunder graden af bevægelsehæmning og almenbefindendet, ligesom det er vigtigt for vurdering af forholdet, at der foretages en nøje beskrivelse af de patologisk-anatomiske forandringer. Det er herudover vigtigt, at der foreligger fotooptagelser og evt. nedfrysning af relevant materiale til nærmere undersøgelse. Rådet skal henvise til Rådets udtalelse vedrørende slagteridylægers anmeldelse af dyreværnsmæssigt uforsvarlige forhold af 19. januar 2004.

Denne udtalelse erstatter tidligere udtalelse af 22. december 2006 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok.

2008-20-02-00046

Udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd vedrørende dyrlægers anmeldelse af dyreværnsmæssigt uforsvarlige forhold

Det Veterinære Sundhedsråd modtager et betydeligt antal sager til udtalelse vedrørende dyreværnsmæssigt uforsvarlige forhold. En ikke uvæsentlig del af disse sager har udgangspunkt i anmeldelser, der enten er indgivet af dyrlæger ved den veterinære kødkontrol eller af dyrlæger efter besøg ude i besætningerne.

Rådet har det indtryk, at der hersker nogen usikkerhed om, hvilke oplysninger og hvilket bevismateriale der kræves for, at der kan foretages en så objektiv vurdering som muligt. Denne usikkerhed gør sig især gældende i forbindelse med kravene til dokumentation af dyreværnsmæssigt kritisable forhold såvel ved levering og transport af syge og tilskadekomne dyr som ved forhold konstateret ude i besætningerne. Mangel på tilstrækkelig dokumentation af anmeldte forhold har i flere tilfælde efterfølgende givet anledning til frifindelse ved domstolene, da der ud fra de ofte sparsomme oplysninger i sagsakterne, herunder i dyrlægenes anmeldelser, bliver sået tvivl om tilfældets alvorlige karakter samt den tiltaltes ansvarspådragende handlinger eller undladelser.

Rådet finder det på denne baggrund hensigtsmæssigt at meddele følgende anvisninger om forholdsregler, der bør iagttages i tilfælde, hvor der menes at foreligge overtrædelse af eller eksisterer begrundet mistanke om overtrædelse af dyreværnsloven:

Anmeldelsen skal som minimum indeholde følgende:

1. En objektiv klinisk beskrivelse af det eller de pågældende dyrs tilstand i forbindelse med det levende syn eller ved vurderingen i besætningen. Beskrivelsen skal foretages med særligt henblik på at give objektive oplysninger til en vurdering af graden af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, jf. dyreværnslovens bestemmelser.

Rådet finder det således vigtigt, at anmeldende dyrlæge baserer sin anmeldelse på såvel en grundig klinisk undersøgelse (herunder inspektion og palpation) som på en grundig beskrivelse af fundene med hensyn til funktionsnedsættelse, smerte og andre forhold af betydning for vurderingen, f. eks. hævelse, forskydelighed af huden, palperbare strukturer, tegn på og type af reparationsprocesser som kan danne grundlag for bedømmelse af tilstandens alder og smertegrad.

2. I relevante tilfælde en patologisk-anatomisk beskrivelse af den eller de pågældende lidelser, herunder en skønsmæssig vurdering af hvor længe tilstanden har stået på.

For på bedst mulig måde at kunne indgå i grundlaget for Rådets vurdering af disse sager er det nødvendigt, at påviste patologiske forandringer er nøje beskrevet både kvalitativt og kvantitativt, således at disse kan indgå i sagernes vurdering med den objektive værdi, som de berettiger til.

Relevant materiale bør om muligt opbevares nedfrosset til brug for evt. nærmere undersøgelse.

Beskrivelserne under 1) og 2) bør suppleres med fotooptagelser af relevant materiale.

3. Vedrørende anmeldelser af forhold i besætninger eller andre opholdssteder bør sådanne anmeldelser indeholde en udførlig beskrivelse af dyret, dets opholdssted og relevante forhold vedrørende foder, drikkevand og pasning i øvrigt.

I øvrigt henvises til Rådets redegørelse af 17. februar 2009 transport af syge og tilskadekomne produktionsdyr inkl. heste.

Endelig skal Rådet henlede opmærksomheden på, at den enkelte dyrlæge ifølge dyreværnslovens § 20, stk. 1, har pligt til at anmelde dyreværnsmæssigt groft uforsvarlige forhold til politiet. Det er den enkelte kontrollerende dyrlæges personlige ansvar, at sådanne forhold anmeldes.

Denne udtalelse erstatter tidligere Udtalelse af 19. januar 2004 fra Det Veterinære Sundhedsråd vedrørende slagterdyrlægers anmeldelse af dyreværnsmæssigt uforsvarlige forhold.

11. Fødevarestyrelsens sager

11.1 Fødevarestyrelsens sager vedrørende heste.

2008-20-293-01383

Skrivelse af 17. november 2008 fra Midt- og Vestsjællands Politi

2 shetlandshingste gik i hver sin store boks på en 40 cm høj måtte af brugte spåner, hvorpå der var strøet et lag friske, tørre spåner. I begge bokse var der adgang til frisk vand og hør, og i stalden fandtes friskt fuldfoder og en bigballe frisk hør. Begge heste var i tilfredsstillende forderstand og havde et normalt tykt hårlag. Ponyerne kunne gå frit rundt og rejse og lægge sig i boksene.

Ponyerne havde ikke adgang til en udendørs fold. Ejer oplyste til afhøringsrapporten, at han hver dag trak dem udenfor, så de kunne blive luftet.

Den sorte pony var langtået og trængte til beskæring. Den brogede havde meget lange snabelhove (ca. 20 cm) på alle 4 ben. Hovene var vippet opad, så ponyen gik på det udvendige dragthjørne/hovvægen. Den havde en meget besværet, trippende gang, når den gik på hårdt underlag.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Er det Fødevarestyrelsens opfattelse, at den manglende hovpleje af de 2 heste, i flere år forud for og indtil 3. juli 2008 veterinærfagligt kan karakteriseres, som uforvarlig, grovere uforvarlig behandling eller mishandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1?

Svar ad 1:

På baggrund af ovennævnte oplysninger, samt sagens akter er det Fødevarestyrelsens opfattelse at ponyerne ikke har været behandlet omsorgsfuldt, da de ikke har fået den nødvendige hovpleje. Det er yderligere Fødevarestyrelsens opfattelse, at den brogede pony har været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet, som uforvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, og 2, samt lov om hold af heste § 28, stk. 1.

Spørgsmål 2:

Er det endvidere Fødevarestyrelsens opfattelse, at manglende adgang til fold eller manglende mulighed for motion for de i spørgsmål 1 nævnte heste veterinærfagligt kan karakteriseres, som uforvarlig, grovere uforvarlig behandling eller mishandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1.

Svar ad 2:

Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Ponyerne har ikke haft adgang til regelmæssig motion og fri bevægelse i en fold. De har derfor efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke været behandlet i overensstemmelse med deres fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og lov om hold af heste § 17, stk. 1.

Der henvises til sag med j. nr. 2006-20-051-00049 (DVS årsberetning 2006).

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 2.000 kr.

11.2 Fødevarestyrelsens sager vedrørende kvæg.

2008-20-293-01099

Skrivelse af 25. marts 2008 fra Midt- og Vestsjællands Politi

En landmand blev anmeldt for vanrøgt af kreaturer. Ved politiets og den tilkaldte dyrlæges gennemgang af ejendommen fandt man i en stald 26 kreaturer (kødkvæg, krydsningsrace/rød limousine). Heraf var 13 døde. Der var tale om både fikserede og ikke fikserede dyr.

Levende og døde dyr var fordelt over hele stalden. I hvert fald ét dyr var døende, idet det lå ubevægeligt og afkræftet uden at reagere på personers tilstedeværelse. Det lå med hovedet hvilende på et kadaver fra et andet dyr. Det lå med meget udstrakt hals, idet det fortsat var fikseret med halsbindsel. Det var ekstremt afmagret, reagerede ikke på hverken lyd eller berøring/skubben, og var ude af stand til at rejse sig.

De døde dyr blev af den tilkaldte dyrlæge vurderet til at have været døde i hhv. månedsvis (2 dyr), uger til måneder (4 dyr) samt uger (7 dyr). Der var indtrådt hhv. mumificering, igangværende hensmeltning af de indre organer samt mindre kadaverøse forandringer.

Der var ikke foder tilgængeligt i stalden. Nogle af de overlevende dyr og alle døde dyr var kraftigt afmagrede med tydelige udstående ribben, udtalt muskelatrofi samt med meget tydeligt fremtrædende ryggrad, hoftehjørner og skulderblade. På mange af de overlevende dyr var der væskeansamling i gulken som tegn på hungerødem. Nogle af dyrene var meget små af deres alder. Især 2 tyre, som ifølge CHR-registret skulle være omkring 2 år på besøgstidspunktet, var sat meget tilbage i vækst. Ud fra deres størrelse på besøgstidspunktet ville deres alder, ifølge tilkaldte dyrlæge, blive anslået til omkring 6 måneder. De to tyres utrivelige fremtoning sammenholdt med hungerødem hos mange af dyrene indikerer længere tids underernæring af besætningens dyr.

Der var ikke vand i drikkevandsrenderne, idet der var lukket for vandtilførslen. Dyrene havde således ikke adgang til drikkevand. De overlevende dyr var tydeligt dehydrerede og drak omgående, da der under besøget blev åbnet for vandet.

Dyrene gik i et stedvist centimetertykt lag tør gødning (fra 1-8 cm). Der lå også gødning i drikkerenderne og på foderbordet.

De overlevende 13 dyr blev aflivet på stedet på besøgsdagen.

Ejeren oplyste, at da græsnings sæsonen nærmede sig et par måneder før besøgsdagen, var dyrene så afkræftede/afmagrede, at han ikke ville være bekendt at sende dem ud på græs.

Hans lager af roer var sluppet op omkring halvanden måned før besøgsdagen, hvorefter dyrene kun fik halm som foder. Det gik ned ad bakke med dyrene, som ikke fik hvad de skulle have at spise. Ejeren forklarede, at det første dyr døde cirka en måned før besøgsdagen. Han gav troligt halm og vand og kom stadig i stalden hver dag. Ejeren var enig i, at det hele skyldtes økonomiske problemer, men håbede, at han kunne fortsætte med landbruget.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Har dyrene været behandlet forsvarligt?

Svar ad spørgsmål 1:

Det fremgår af det beskrevne og de vedlagte fotos, at der i stalden ikke fandtes foder og vand til dyrene, at flere levende og alle døde dyr var tydeligt underernærede og afmagrede, og at alle overlevende dyr var tydeligt dehydrerede. De 13 døde dyr, var alle kraftigt afmagrede og i forskellige stadier af forrådnelse. På det grundlag vurderes det, at de 13 døde dyr med overvejende sandsynlighed er døde af sult og tørst.

Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at dyrene ikke har været behandlet forsvarligt. Ved at blive underforsynet med foder i en sådan grad, at de blev afmagrede til stærkt afmagrede i en sådan grad, at 13 kreaturer var døde heraf, har kreaturerne været udsat for højeste grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Dyrene er ikke passet omsorgsfuldt, herunder fodret, vandet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Spørgsmål 2:

Har dyrene været beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe?

Svar ad spørgsmål 2:

Se svar ad spørgsmål 1.

Spørgsmål 3:

Har dyrene været passet omsorgsfuldt herunder huset, fodret, vandet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov?

Svar ad spørgsmål 3:

Se svar ad spørgsmål 1.

Spørgsmål 4:

Kan behandlingen af dyrene karakteriseres som uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr eller som mishandling af dyr?

Svar ad spørgsmål 4:

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet for dyrene som groft uforsvarlig behandling med karakter af mishandling.

Spørgsmål 5:

Giver sagen i øvrigt styrelsen anledning til bemærkninger?

Svar ad spørgsmål 5:

Oplysningerne i sagsakterne tyder på, at sigtede gennem længere tid ikke har vist evne eller vilje til at tilvejebringe dyreværnmæssigt forsvarlige forhold i sit dyrehold. Dette bør efter Fødevarestyrelsens opfattelse føre til overvejelser om, hvorvidt der skal ske hel eller delvis frakendelse af retten til dyrehold, jf. dyreværnslovens § 29. Anvendelse af § 29 beror imidlertid på en juridisk vurdering, der alene foretages af domstolene.

Der henvises til sag med j.nr. 2005-20-052-00105 (s. 108) i Årsberetning fra Det Veterinære Sundhedsråd for året 2005 samt sag med j.nr. 2004-20-052-00098 (s. 167) i Det Veterinære Sundhedsråds Årsberetning for 2004 (vedlagt).

Afgørelse:

Tiltalte blev straffet med fængsel i 30 dage.

Straffet skulle ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholdte følgende betingelser:

Tiltalte måtte ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Tiltalte blev frakendt retten til at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-293-01143

Skrivelse af 22. maj 2008 fra Syd- og Sønderjyllands Politi

En besætningsejer blev anmeldt for vanrøgt 1. september 2007. To køer fandtes gående på en afgræsset mark sammen med en kalv og en død ko. Den ene ko A var halt på højre forben og støttede kun nødtigt på benet. En tilkaldt dyrlæge kunne ikke undersøge koen nærmere, da den ikke lod sig fange. Han beordrede koen indfanget og sat i blød boks og egen dyrlæge tilkaldt. Koen blev efterfølgende sat i blød boks.

Den anden ko B's venstre bagben var stærkt hævet, og klovene strittede ud til siden og opad. Koen var meget halt. Dyrlægen konstaterede, at koen havde en voldsom infektion i de nederste 30 cm af venstre bagben, den yderste klov var meget nedbrudt af infektionen. Han skønnede, at lidelsen var mindst 14 dage gammel. Koen blev aflivet på stedet.

Ejer oplyste, at han havde observeret skavankerne men undladt at sørge for behandling, da køerne var svære at fange.

D. 27. september havde besætningsejer stadig ikke tilkaldt dyrlæge til ko A, som stadig var halt på højre forben. Dette blev påtalt af politiet.

D. 3. oktober var der stadig ikke tilkaldt dyrlæge. Ejer aflivede samme dag selv koen.

Fødearestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Det bedes oplyst om koen A efter Fødearestyrelsens opfattelse må antages at være blevet påført smerte, lidelse, angst, varige men eller væsentlig ulempe.

Svar ad 1:

Syge eller tilskadekomne dyr skal omgående have en passende behandling og om nødvendigt isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse. Hvis dyrene ikke herved viser tegn på bedring, skal de aflives eller en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Lægges det til grund, at koen har gået ubehandlet på marken, og at ejeren trods 2 pålæg efterfølgende har undladt at tilkalde dyrlæge til koen, er det Fødearestyrelsens opfattelse, at koen er blevet påført smerte, lidelse, angst, varige men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 2:

Det bedes oplyst om koen uden øremærke efter Fødearestyrelsens opfattelse må antages at være blevet påført smerte, lidelse, angst, varige men eller væsentlig ulempe.

Svar ad 2:

Syge eller tilskadekomne dyr skal omgående have en passende behandling og om nødvendigt isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse. Hvis dyrene ikke herved viser tegn på bedring, skal de aflives eller en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt.

Lægges det til grund, at koen har gået på en mark med en ubehandlet infektion i benet i mindst 14 dage, finder Fødearestyrelsen, at koen er blevet påført smerte, lidelse, angst, varige men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 3:

I tilfælde af bekræftende besvarelse af spørgsmål 1 og/eller spørgsmål 2 bedes det oplyst om, hvor længe en sådan tilstand kan antages at have bestået, ligesom det bedes oplyst, om dette efter Fødevarestyrelsen opfattelse

- a) har indebåret uforsvarlig behandling af køerne/den ene af køerne.
- b) har indebåret grovere uforsvarlig behandling af køerne/den ene af køerne.
- c) har indebåret at køerne/den ene af køerne er blevet mishandlet.

Svar ad 3:

Det er på det foreliggende grundlag ikke muligt at tilbagedatere den lidelse, som ko A led af. Infektionen i benet hos koen uden øremærke må på det foreliggende grundlag antages at have stået på i mindst 14 dage.

Det er Fødevarestyrelsen opfattelse at begge køer har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnsloven, §§1 og 2, og jf. bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 5.

Der henvises til sag med j.nr. 2004-20-052-00072 (DVS årsberetning 2004).

Spørgsmål 4:

Giver sagen i øvrigt Fødevarestyrelsen anledning til bemærkninger?

Svar ad 4:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

2008-20-293-01088

Skrivelse af 31. marts 2008 fra Sydøstjyllands Politi

Det fremgik af sagsakterne, at der ved en besigtigelse d. 8. juni 2007 på en mark ved A's gård, blev observeret 52 kreaturer tilhørende A. Iflg. dyrlæge X, Fødevareregion, varierede ernæringstilstanden fra normal til afmagret. Mange var i mager/afmagret tilstand. Græsningsarealet blev skønnet at være i underkanten til at dække dyrenes behov i tørre perioder.

Ejer oplyste, at han var begyndt at give dyrene kraftfoder.

Dyrene havde angiveligt været på græs i ca. 6 uger. Inden da havde de været opstaldet i en løsdriftsstald. Stalden trængte meget stærkt til udmugning, idet der blev fundet et meter højt lag gødning. I stalden befandt sig et dødt kreatur i kraftig forrådnelse.

Det blev antaget, at dyrene havde taget på siden udbinding, og på baggrund af dyrenes tilstand d. 8. juni, blev det vurderet, at dyrene havde været utilstrækkeligt fodrede under opstaldningen.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Ud fra det beskrevne om dyrenes tilstand, sammenholdt med beskrivelsen af den megen gødning i løsdriftsstalden, og det fremsendte billedmateriale finder Styrelsen da, at det kan betegnes som ulempe, uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyrene, at de har befundet sig i løsdriftsstalden?

Svar ad 1:

Dyr skal behandles omsorgsfuldt, og de skal beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

På baggrund af beskrivelsen af løsdriftsstalden, herunder de stærkt uhygiejniske forhold, og det efterladte kadaver, samt dyrlægens vurdering af, at fodringen under opstaldningen har været mangelfuld, finder Fødevarestyrelsen ikke at disse krav har været opfyldt.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet, som uforsvarlig behandling af dyrene.

Spørgsmål 2:

Ud fra det beskrevne og det fremsendte billedmateriale finder Styrelsen da, at det kan betegnes, som væsentlig ulempe, uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller misrøgt/mishandling af dyrene, at de har boet på marken, hvor tilgangen til mad beskrives som værende for lidt til antallet af dyr?

Svar ad 2:

Dyr skal behandles omsorgsfuldt, og de skal beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Dyrene vurderes at have taget på i vægt siden udbinding, og ejer oplyser, at han er begyndt at give dem kraftfoder.

På baggrund af dette, samt af beskrivelsen og det fremsendte billedmateriale finder Fødevarestyrelsen ikke, at det kan betegnes, som væsentlig ulempe, uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyrene, at de har opholdt sig på marken i ca. 6 uger.

Spørgsmål 3:

Ud fra det beskrevne og det fremsendte billemateriale finder Styrelsen da, at det kan betegnes, som væsentlig ulempe, uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller misrøgt/mishandling af dyrene, at de har gået på marken med direkte adgang til løsdriftsstalden, hvor det døde dyr ligger i kraftig forrådnelse?

Svar ad 3:

Udegående dyr skal i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr have adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidigt kan hvile på et tørt, strøet leje.

Da kravet om adgang til læ ikke er gældende i perioder med sommervejr, finder Fødevarestyrelsen ikke, at det forhold, at dyrene havde adgang til løsdriftsstalden, kan betegnes som væsentlig ulempe, uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyrene.

Spørgsmål 4:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 4:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

2008-20-293-01345

Skrivelse 17. november 2008 fra Fyns Politi

En kvægholder havde dyr på 2 forskellige ejendomme.

På ejendom 1 befandt sig iflg. CHR-registret 66 handyr, 177 køer og 125 kvier. Ved kontrolbesøg 26.02.08 fandt Fødevareregionen blandt kalvene flere med tydelige symptomer på lungebetændelse og tegn på utrivlighed. 3 kalve var meget påvirkede af sygdommen. Flere kalve var angrebet af ringorm. Kalvene havde ikke været behandlet.

Udenfor fandtes flere folde med kalvehytter. Der var for få kalvehytter, så det var ikke muligt for alle kalve at finde ly eller tørt leje.

Blandt køerne sås flere dyr, som burde have været tilset af dyrlæge, bl.a. 3 køer med halthed og vægttab, og en utrivelig, mager ko, som var gangbesværet og havde et gammelt halebrud. Forholdene vurderedes at have stået på i længere tid.

På ejendom 2 befandt sig 45 dyr, som havde adgang til et stort græsdækket areal og en staldbygning, som levede op til arealkravene. I stalden fandtes der ikke tørt strøet leje, men blot et dække af optrådt gødning. Området ved udgangen til marken var meget mudret, hvilket bevirkede, at de mindste dyr sank betydeligt i.

Udenfor staldbygningen var placeret en fodervogn. Området omkring vognen var optrådt og meget mudret, således at dyrene måtte stå i dybt mudder for at æde.

Ved et opfølgende besøg 03.03.08 var alle forhold ikke bragt i orden.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Anser styrelsen den i skrivelser af 3. og 6. marts 2008 fra Fødevareregion Syd, jf. bilag 3 og 4, nævnte behandling af de nævnte dyr for forsvarlig eller sædvanlig behandling af dyr, herunder om dyrene har været bedst muligt beskyttet mod smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe?

Svar ad 1:

Enhver, der holder dyr skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov. Tillige skal rum og arealer, hvor dyr holdes, indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Udegående dyr skal i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr have adgang til læskur eller bygning, hvor alle dyr samtidigt kan hvile på et tørt, strøet leje.

Alle dyr der er syge skal omgående have en passende behandling.

På baggrund af ovennævnte oplysninger, samt sagens akter er det Fødevarestyrelsens opfattelse at dyrene har været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 2:

Har det umiddelbart været muligt at konstatere dyrenes tilstand?

Svar ad 2:

Lægges sagsakterne til grund er det Fødevarestyrelsens opfattelse, at det umiddelbart har været muligt at konstatere de beskrevne sundhedsmæssigt afvigende forhold hos dyrene.

Spørgsmål 3:

Der anmodes om en vurdering af, hvorvidt forholdene kan karakteriseres, som vanrøgt, uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyrene.

Svar ad 3:

Fødevarestyrelsen vil samlet karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, og bek. nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr.

Der henvises til sag med j. nr. 2006-20-052-00159 (DVS årsberetning 2006).

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

2008-20-293-01141

Skrivelse af 26. maj 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi

En jerseyko tilhørende I/S A blev d. 21 januar indtransporteret til slagting på et slagteri X. Ved aflæsningen konstaterede embedsdyrlæge A, at koen havde en 30x20x15 cm stor hævelse af venstre underkæbe. På undersiden af hævelsen fandtes et 13x10 cm sår med dødt væv og pus, samt et 2x2 cm sår, hvorfra der flød pus. Koen savlede voldsomt, hævelsen var øm for berøring, og koen forsøgte at undgå enhver berøring af hovedet. Det fremgår af anmeldelsen, at koen først blev skilt fra de øvrige kreaturer efter ankomsten til slagteriet.

Ved undersøgelse efter slagting fandtes i det hævede område voldsom bindevævsindlejring, med områder med pusholdigt og nekrotisk væv. Underkæbeknoglen var 3 gange normal diameter, og efter flækning fandtes nekrotisk væv og knoglenydannelse. I knoglemarven fandtes tykt bindevæv med områder indeholdende pus. Lymfeknuderne i området var forstørrede og indeholdt pus. Tilstanden vurderedes at være mindst 6 uger gammel.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Hvorvidt finder Fødevarestyrelsen, at koen har været udsat for uforsvarlig behandling af dyr, groft uforsvarlig behandling af dyr, eller mishandling af dyr, ved d. 21. januar 2008 at være transporteret fra producenten A til slagteriet X. En køretur på maksimalt 30 minutter?

Svar ad 1:

Lægges ovennævnte samt de fremsendte fotos til grund finder Fødevarestyrelsen at koen er blevet påført smerte, lidelse, angst samt væsentlig ulempe ved at blive læsset, transporteret sammen med andre kreaturer fra A til X, og her aflæsset.

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at koen har været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1.

Spørgsmål 2:

I hvor lang tid mener Fødevarestyrelsen, at koen har gået med hævelsen.

Svar ad 2:

På det foreliggende grundlag er det Fødevarestyrelsens opfattelse, at tilstanden har stået på i mindst 6 uger.

Spørgsmål 3:

Giver sagen Fødevarestyrelsen anledning til yderligere bemærkninger.

Svar ad 3:

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at koen på et tidligere stadie af sygdommen burde have været forsøgt behandlet eller, hvis dette ikke havde haft effekt, slagtet eller aflivet.

Der henvises til sag med j.nr. 2002-20-052-00035 (DVS årsberetning 2002), samt sag med j.nr. 0632-51.01 (DVS årsberetning 2001).

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 3.000 kr.

2008-20-293-01278

Skrivelse af 30. september 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi

Ejeren af en drægtig ko opdagede d. 1. oktober 2007, at koen var faldet i en grøft, hvorfra den ikke kunne komme op ved egen hjælp. Ejeren vurderede, at koen havde stået i grøften siden dagen i forvejen.

Ejeren lagde herefter et reb om koens forben og bandt rebet til en minilæsser, med hvilken han trak koen op af grøften til en afstand på 2 – 3 m fra grøften.

Koen kunne ikke rejse sig. Koen fødte efterfølgende en sortbroget kalv, som blev fjernet. Den følgende aften observerede et vidne, at koen lå som død ved grøften. En tilkaldt dyrlæge konstaterede, at koen var mager, og at den var levende, men så dårlig, at han valgte at aflive den på stedet. Koen havde på dette tidspunkt ligget uden at kunne rejse sig i ca. 30 timer efter kælvningen.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Er det en korrekt måde koen bliver trukket op af grøften på?

Svar ad 1:

Nej.

Ved at trække koen på den beskrevne måde har koen været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 2:

Kan måden hvorpå koen trækkes op af grøften have medført skader, så koen efterfølgende ikke var i stand til at rejse sig?

Svar ad 2:

Det er ikke muligt for Fødevarestyrelsen på det foreliggende grundlag, at vurdere årsagen til at koen ikke kunne rejse sig.

Spørgsmål 3:

Er det normalt, at en ko, der netop har kælvet, er mere end 30 timer om at rejse sig efterfølgende.

Svar ad 3:

Nej.

Spørgsmål 4:

Er det dyreværnsmæssigt korrekt at lade en skadet ko, der netop har kælvet, ligge i mere end 30 timer på marken i koldt vejr, inden den aflives?

Svar ad 4:

Nej.

Da koen ikke kort tid efter kælvningen var kommet på benene, burde ejeren have tilkaldt en dyrlæge med henblik på diagnosticering og behandling eller aflivning af koen.

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at koen ikke har været behandlet omsorgsfuldt, men har været udsat for smerte, lidelse, angst varigt men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 5:

Er der evt. tale om uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr ved at trække koen op på nævnte måde og lade den ligge i mere end 30 timer på marken i koldt efterårsvejr?

Svar ad 5:

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet som grovere uforsvarlig behandling af dyr.

Spørgsmål 6:

Giver sagen Fødevarestyrelsen anledning til yderligere kommentarer?

Svar ad 6:

Nej.

Der henvises til sag med j.nr. 2004-20-052-00076 (DVS årsberetning 2004) og 2005-20-052-0034 (DVS årsberetning 2005).

Afgørelse:

Tiltalte 1 (landmand) vedtog en udenretlig bøde på 10.000 kr.

Tiltalte 2 (landmand) vedtog en udenretlig bøde på 10.000 kr.

11.3 Fødevarestyrelsens sager vedrørende svin

2008-20-293-01161

Skrivelse af 5. juni 2008 fra Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi

En gris blev leveret til slagtning på slagteriet X med et stort navlebrok. Grisen var ikke transporteret i et særligt aflukke.

Brokket var ca. håndboldstort, og ca. 1/3 af broksækkens overflade var dækket af et inficeret, nekrotiserende, åbent sår, som perforerede broksækken. Grisen var nedstemt og bevægede sig nødtigt.

Ved undersøgelse af brokket efter slagtning fandtes broksækken ca. 3 cm tyk. Broksækken indeholdt dele af krøset, og på såvel tynd- som tyktarm fandtes bughindebetændelse, desuden fandtes akut og kronisk tarmbetændelse.

Forandringerne skønnedes at være opstået over flere uger.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål:

1. Hvor længe har grisen haft omhandlede brok?
2. Har grisen haft smerter og/eller ulempe under sygdomsforløbet inden transporten?
3. Har grisen haft smerter og/eller ulempe under transporten?
4. Skulle grisen have været aflivet før transporten?
5. Har grisen generelt været påvirket af brokket inden og under transporten?
6. Er der inden transporten af grisen tale om uforsvarlig eller groft uforsvarlig behandling eller er der tale om mishandling?
7. Er der under transporten af grisen tale om uforsvarlig eller groft uforsvarlig behandling, eller er der tale om mishandling?

Svar:

Brokket er sandsynligvis medfødt. Såret vurderes at være flere uger gammelt.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, og enhver, der holder dyr, skal sørge for at de passes omsorgsfuldt, herunder passes under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov.

Det fremgår af anmeldelsen og fotomaterialet, at grisens brok var på størrelse med en håndbold. Der var et perforerende, inficeret sår på broksækken, og infektionen havde bredt sig til bughinden. Grisen virkede nedstemt og bevægede sig nødtigt.

På den baggrund er det Fødevarestyrelsens opfattelse, at grisen såvel i besætningen, som under på- og aflæsning og under transporten har været udsat for betydelig smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Grisens situation burde for længst ved de daglige tilsyn have været erkendt og have været afhjulpet, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved at aflive den. Grisen burde ud fra det foreliggende ikke have været transporteret levende til slagtning.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet for grisen i besætningen og under transporten som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 8:

Giver sagen ellers styrelsen anledning til bemærkninger.

Svar ad 8:

Nej.

Der henvises til sag med j.nr. 2005-20-053-00168 (DVS årsberetning 2004), samt til Rådets udtalelse af 2. juni 2004 om levering af svin med store navle- eller lyskebrok til slagtning.

Afgørelse:

Tiltalte 1 vedtog en udenretlig bøde på 13.000 kr.

Der blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 besluttet at opgive påtale mod sigtede 2 (transportfirmaet), da videre forfølgning ikke kunne ventes at føres til straf.

2008-20-293-01186

Skrivelse af 1. juli 2008 fra Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi

I en transport af i alt 5 slagtesvin til slagteri fandtes et svin med navlebrok og et svin som lå ned og pustede. Materiale fra begge svin blev efterfølgende undersøgt på Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

- a. Et svin med navlebrok. Brokket var ca. 24 cm i diameter, og ca. 20 cm dybt. På undersiden af broksækken fandtes ardannelse med en diameter på 8-10 cm og 4 sår med en diameter på 1-2 cm. Ar og sår vurderedes at skyldes slid mod underlag. Brokkets alder vurderedes til flere uger.
- b. Et svin, som lå ned og pustede. Svinet havde ved ankomsten til slagteriet en haltende gang. Ved obduktion fandtes i højre forbens albueled en kronisk, deformerende artrose/osteocondrose, som vurderedes at være flere uger gammel.

Endvidere var der en sag vedr. et svin med elephantiasis (elefantøre) denne blev oversendt til Det Veterinære Sundhedsråd (j.nr. 2008-20-053-00334, side 73).

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål ad a:

1. Er en gris med brok egnet til transport?
2. Hvorfor kan der gå hul på brokken?
3. Har grisen haft smerter?
4. Har grisen været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller var der tale om mishandling?

Svar ad a:

Grise med store brok (over 15 cm i diameter) skal, såfremt de af ejer/chauffør vurderes at være transportegnede, transporteres adskilt fra andre dyr på vognen, således at dyreværsmæssigt kritisable situationer undgås. Grise med store brok med sår dannelse på broksækken, f.eks. som følge af slid mod underlag som i det foreliggende tilfælde, er uegnede til transport. Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at grisen gennem længere tid har haft udbredt sår dannelse på broksækken, og at den som følge heraf har været påført smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Grisen har efter Fødevarestyrelsens opfattelse været udsat for uforsvarlig behandling.

Der henvises til udtalelse med j.nr. 2005-20-053-00169 (DVS årsberetning 2005), samt DVS udtalelse om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok af 22.12.06

Spørgsmål ad b:

1. Hvad er den danske betegnelse for lidelsen?

2. Har grisen haft smerter?

3. Har grisen været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller var der tale om mishandling?

Svar ad b:

Ostochondrose (OC) er en forstyrrelse af bruskdannelsen karakteriseret ved forvoksning og indfoldning af brusken på ledfladerne. OC er udbredt hos slagtesvin. Ofte giver den ikke anledning til kliniske symptomer hos disse, og den medfører typisk ikke hævelse af leddene. I anmeldelsen fra Fødevareregionen af 5. februar 2008 anføres, at grisen havde en "haltende gang". Det anføres ikke, at tilstanden vurderes at have påført grisen væsentlig ulempe. Grisen blev transporteret sammen med kun 4 andre grise i en let strøet vogn. På den baggrund finder Fødevarestyrelsen ikke, at grisen har været udsat for uforsvarlig behandling.

Afgørelse:

Tiltalte fik forelagt et bødeforlæg på 9.000 kr.

2008-20-293-01134

Skrivelse af 26. maj 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi

Ved et tilsynsbesøg blev det konstateret, at de fleste stier i en klimastald, samt grisene i disse, var stærkt tilsvinede af gødning. I stierne fandtes flere cm gødning og ajle på hele det faste gulvareal. I en enkelt sti forekom grise med halebid og andre ikke nærmere specificerede, lidelser.

Stierne blev vurderet at være overbelagt. Den faktiske belægningsgrad fremgik ikke.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Kan grisenes tilsvining, som den fremgår af de optagne fotos, antages at være opstået akut i timerne inden dyrlægens ankomst, eller må den antages at have fundet sted over tid?

Svar ad 1:

På baggrund af beskrivelse og fotos, som viser tydelig skorpedannelse, er det Fødevarestyrelsens vurdering at tilsviningen er opstået i løbet af dage, og ikke timer.

Spørgsmål 2:

Hvis det lægges til grund at tilsviningen har fundet sted akut i timerne op til dyrlægens ankomst, kan forholdet da betegnes som uforsvarlig behandling af dyr, eller groft uforsvarlig behandling af dyr?

Svar ad 2:

Bortfalder, jf. 1.

Spørgsmål 3:

Hvis det lægges til grund, at grisene har været opstaldet på den afbildede måde i længere tid, er der da tale om uforsvarlig eller groft uforsvarlig behandling af dyr?

Svar ad 3:

a. Dyr skal behandles omsorgsfuldt, herunder huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

Lægges det til grund at grisene i en periode har været opstaldet i stier, hvor lejearealet var forurenet med et lag af gødning og ajle, finder Fødevarestyrelsen at de har været udsat for væsentlig ulempe.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk 1, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003, §§ 12, stk 2, og § 15.

b. Det fremgår af såvel sagsakter som fotos, at der i en af stierne forekom tilfælde af halebidning.

Syge eller tilskadekomne dyr skal omgående have en passende behandling, og om nødvendigt anbringes i sygesti.

Besætningsejer har, ved at undlade at isolere halebidte grise i en sygesti, udsat grisene for smerte, lidelse angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2, samt bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003, § 11, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000, § 5.

c. Fødevarestyrelsen har ikke mulighed for på det foreliggende grundlag, at vurdere en mulig overtrædelse af § 4 i bekendtgørelse om beskyttelse af svin.

Der henvises til sag med j.nr. 2005-20-053-00217 (DVS årsberetning 2005)

Afgørelse:

Tiltalte 1 vedtog en udenretlig bøde på 5.000 kr.

Der blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 besluttet at opgive påtale mod sigtede 2 (transportør), da videre forfølgning ikke kunne ventes at føres til straf.

2008-20-293-01047

Skrivelse af 5. marts 2008 fra Sydøstjyllands Politi

Af det fremsendte materiale fremgik, at der ved indsyning af en transport af grise til et eksportmarked opstod mistanke om overbelægning. Transporten havde været i 2 timer og 15 minutter. Ved opmåling blev det konstateret, at lastbilens samlede areal var 90,86 kvm. Der blev transporteret 468 grise, og én gris blev sorteret fra pga. udskudt endetarm. De resterende 467 grise vejede i alt 15060 kg svarende til en gennemsnitsvægt på 32,2 kg/gris. Arealkravet ved lange transporter for grise af den givne gennemsnitsvægt er beregnet til 0,231 kvm/gris på grundlag af bilag 2, D til bkg. nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport. Det blev dermed konstateret, at lastbilen kun måtte have læsset 393 grise af den pågældende størrelse, hvilket svarer til, at der har været en overbelægning på 18,8 % i forhold til arealkravene.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Ved at sammenholde ovenstående sagsfakta, herunder at transporten varede i alt 2 timer 15 minutter, bedes Fødevarestyrelsen besvare, hvorvidt de 468 grise er behandlet uforsvarligt.

Svar ad spørgsmål 1:

Dyr skal beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe og skal behandles omsorgsfuldt, herunder passes under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov.

Lægges dette til grund, finder Fødevestyrelsen, at grisene ved at være transporteret under så trange pladsforhold som angivet i 2 timer og 15 minutter har været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Fødevestyrelsen vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af grisene jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3 samt bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport, § 10, herunder bilag 2, D.

Spørgsmål 2:

Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, bedes det oplyses, hvilke faktiske forhold der begrundes, at grisene er behandlet uforsvarligt.

Svar ad spørgsmål 2:

I vurderingen af forsvarligheden lægges det til grund, at der er sket en overskridelse af de gældende arealkrav på 18,8 %, og at transporten har været i 2 timer og 15 minutter. De gældende arealkrav er mindstekrav, som er fastsat på baggrund af en vurdering af, hvor meget plads dyr som minimum skal have til rådighed under transport, for at transporten kan foregå på forsvarlig vis.

Af sagens akter fremgår ikke en beskrivelse af, om grisene var urolige eller viste andre tegn på stress som følge af overbelægningen. Grisenes tilstand kan derfor ikke lægges til grund i vurderingen af forsvarligheden. Se desuden svar ad spørgsmål 7.

Spørgsmål 3:

Ved at sammenholde ovenstående sagsfakta, herunder at transporten varede i alt 2 timer 15 minutter, bedes Fødevestyrelsen besvare, hvorvidt de 468 grise er behandlet grovere uforsvarligt.

Svar ad spørgsmål 3:

Se svar ad spørgsmål 1.

Spørgsmål 4:

Såfremt spørgsmål 3 besvares bekræftende, bedes det oplyses, hvilke faktiske forhold der begrundes, at grisene er behandlet grovere uforsvarligt.

Svar ad spørgsmål 4:

Bortfalder.

Spørgsmål 5:

Ved at sammenholde ovenstående sagsfakta, herunder at transporten varede i alt 2 timer 15 minutter, bedes Fødevestyrelsen besvare, hvorvidt de 468 grise har været udsat for mishandling.

Svar ad spørgsmål 5:

Se svar ad spørgsmål 1.

Spørgsmål 6:

Såfremt spørgsmål 5 besvares bekræftende, bedes det oplyses, hvilke faktiske forhold der begrundes, at grisene har været udsat for mishandling.

Svar ad spørgsmål 6:

Bortfalder.

Spørgsmål 7:

Fødevarestyrelsen bedes angive sandsynligheden for, at udskudt endetarm på en af grisene er opstået under transporten, således som denne faktisk er beskrevet i ovenstående.

Såfremt Fødevarestyrelsen vurderer, at der er sandsynlighed for, at den udskudte endetarm er opstået under den konkrete transport, bedes det angivet i spørgsmål 2, 4 og 6, om den udskudte endetarm har betydning i forhold til vurderingen af forsvarligheden.

Svar ad spørgsmål 7:

Det er ikke muligt nærmere at angive hvor stor sandsynligheden er for, at udskudt endetarm på en af grisene er opstået under transporten. Der er dog mulighed for, at udskudt endetarm kan opstå som følge af overbelægning under transport. Der findes i sagens akter ikke en beskrivelse af tilstanden og udseendet af den udskudte endetarm, som kan give baggrund for en vurdering af læsionens alder og dermed en tidsangivelse for, hvornår den udskudte endetarm kunne være opstået. På baggrund af de manglende oplysninger er forekomsten af en gris med udskudt endetarm på transporten ikke lagt til grund ved vurderingen af forsvarligheden.

Spørgsmål 8:

Fødevarestyrelsen bedes oplyse, om sagen i øvrigt giver anledning til bemærkninger.

Svar ad spørgsmål 8:

Sagen giver ikke Fødevarestyrelsen anledning til øvrige bemærkninger.

Der henvises til sag nr. 2005-20-053-00211 (s. 165) i Det Veterinære Sundhedsråds Årsberetning for 2005 og sag nr. 0633-93.01 (s. 120) i Årsberetning fra Det Veterinære Sundhedsråd for året 2001 (vedlagt).

Afgørelse:

Tiltalte 1 skulle betale en bøde på 7.500 kr.

Tiltalte 1 blev tildelt et klip, jf. dyreværnslovens § 29b, stk. 1, nr. 1.

Tiltalte 2 A/S blev frifundet.

Tiltalte 1 og tiltalte 3 (der var dømt for andre forhold i sagen) skulle i fællesskab betale sagens omkostninger.

11.4 Fødevarestyrelsens sager vedrørende hunde og katte

2008-20-293-01335

Skrivelse af 10. november 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi

En mand skød en Cavalier King Charles Spaniel hund med et almindeligt luftgevær, hvilket medførte at hunden senere døde efter en større operation.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Finder Fødevarestyrelsen at det må betegnes som uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr, eller måske med karakter af mishandling, at beskyde denne lille hund – en Cavalier King Charles Spaniel – med et luftgevær på 2 meters afstand, således at den senere afgår ved døden, da haglet træffer tæt ved ryggraden?

Svar ad 1:

En Cavalier King Charles Spaniel er en lille hund med en normalvægt, der iflg. Cavalierklubben under Dansk Kennelklub svinger mellem 5,4 og 8 kg.

Iflg. sagens akter er hunden skudt på 2 meters afstand. Haglet har ramt hunden i bagparten, hvorefter det har bevæget sig gennem bughulen og her forårsaget 7 huller i tyndtarmen, for til slut at sætte sig tæt ved ryggen.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Lægges ovennævnte til grund er det Fødevarestyrelsens opfattelse at hunden har været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Fødevarestyrelsen vil karakterisere forholdet, som grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt Fødevarestyrelsen anledning til kommentarer?

Svar ad 2:

Nej.

Der henvises til sag med j. nr. 2006-20-054-00070 og sag med j.nr. 2006-20-054-00067 (DVS årsberetning 2006)

Afgørelse:

Tiltalte skulle betale 10 dagbøder på hver 1.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 10 dage.

Tiltalte skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-293-01283

Skrivelse af 6. oktober 2008 fra Midt- og Vestjyllands Politi

En dansk/svensk gårdhund blev aflivet ved kvælning. Kvælningen blev foretaget ved at en kraftig, bred plastik strip blev lagt om hundens hals, hvorefter strip'en blev strammet til. Geringsmanden oplyste, at hunden døde hurtigt.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Er måden hvorpå hunden er aflivet en korrekt måde at aflive en hund på.

Svar ad 1:

Nej.

Spørgsmål 2:

Hvor lang tid må det antages, at have gået før hunden er afgået ved døden forårsaget af kvælningen?

Svar ad 2:

Varigheden af en sådan aflivning er afhængig af, hvor hurtigt og hvor fuldstændigt afsnøringen af luftrør og blodkar foretages. Dette kan i værste fald have taget flere minutter og i den periode have medført en meget høj grad af smerte, lidelse, angst varigt men og væsentlig ulempe for hunden.

Spørgsmål 3:

Er kvælning på den nævnte måde uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, evt. med karakter af mishandling?

Svar ad 3:

Lægges ovennævnte til grund, finder Fødevarestyrelsen, at der er tale om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 13, stk 1 første punktum, samt bekendtgørelse om slagting og aflivning af dyr (1037/1994), § 13, stk. 2 .

Spørgsmål 4:

Giver sagen anledning til yderligere kommentarer?

Svar ad 4:

Nej.

Der henvises til sag med j.nr. 2005-20-054-00062 (DVS årsberetning 2005) og sag med j.nr. 2008-20-054-00021 (DVS årsberetning 2003).

Afgørelse:

Tiltalte blev frifundet.

Tiltalte blev frifundet da retten fandt, at anklagemyndigheden med tilstrækkelig sikkerhed har bevist, at tiltalte var skyldig i den rejste tiltale.

Statskassen skulle betale sagens omkostninger.

2008-20-293-01311

Skrivelse af 24. oktober 2008 fra Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi

En mand aflivede en kat ved at tildele den 2 slag mod baghoved og nakke med den flade side af en økse, og efterfølgende slå katten mod jorden. Efter at have sikret sig at katten var død, smed han den i en skraldespand.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål:

Indebærer den pågældende adfærd uforsvarlig behandling af dyr, eller evt. mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr.

Svar:

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulemper, herunder skal den, der vil aflive et dyr, sikre sig, at dyret aflives så hurtigt og smertefrit som muligt.

Den beskrevne aflivningsmetode er ikke forsvarlig, idet det ikke er muligt i alle tilfælde at sikre sig, at et slag i hovedet med den flade side af en økse placeres så præcist, at øjeblikkelig bevidstløshed indtræder.

Lægges det til grund at døden er indtrådt umiddelbart i forbindelse med det første slag, vil Fødevarestyrelsen imidlertid finde det betænkeligt, at vurdere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr.

Er døden indtrådt i forbindelse med det andet slag eller i forbindelse med, at katten blev slået mod jorden vurderer Fødevarestyrelsen, at katten har været udsat for høj grad af smerte, angst og væsentlig ulempe. Fødevarestyrelsen finder, at der i så fald er tale om grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 13 stk. 1.

Der henvises til sag med j.nr. 2004-20-054-00042 (DVS årsberetning 2004), og sag med j.nr. 2003-20-054-00020 (DVS årsberetning 2003).

Afgørelse:

Tiltalte blev frifundet.

2008-20-293-01373

Skrivelse af 2. december 2008 fra Fyns Politi

En hundeejer havde 13 hunde af racen Boxer opstaldet i stålbure i 2 etager i varerummet på en lastbil.

Hvert stålbur havde et grundareal på 50 x 70 cm, svarende til 0,35 m². Burenes højde var 90 cm.

Pladsen tillod, at hundene kunne vende sig, sidde, ligge og stå i burene. Ventilationen bestod af en loftslem på 20 x 20 cm og et kipvindue på ca. 50 x 50 cm i gavlen. Vinduet var eneste kilde til dagslys. Hundene havde ingen adgang til vand eller mad i burene.

Udenfor lastbilen fandtes en løbegård, hvorfra der var adgang til lastbilen via en rampe.

Løbegårdens areal var 2 x 4 m og den var indhegnet af et 2 meter højt trådhegn. I løbegården var opstillet et vandkar.

Ejeren oplyste at hundene blev luftet i løbegården 2 gange om dagen. Alle hunde var magre, men ikke synligt påvirkede af dette. De var aktive og opmærksomme.

Fødearestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Har hundene under de angiven forhold været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt men eller væsentlig ulempe?

Svar ad 1:

Enhver, der holder dyr skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov. Hunde skal have permanent adgang til frisk drikkevand i tilstrækkelig mængde.

Tillige skal rum og arealer, hvor dyr holdes, indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses.

En Boxer vejer normalt 25 – 30 kg. Hunde med en vægt på under 40 kg skal have et opholdsareal på min. 6 m². Ventilation skal være tilstrækkelig og må ikke medføre unødigt træk. Der skal være adgang til direkte dagslys eller kunstig belysning, så hundene kan opretholde normal aktivitet og adfærd, og de skal have adgang til en løbegård, der indeholder et beriget miljø.

Lægges ovennævnte til grund er det Fødearestyrelsens opfattelse at hundene har været udsat for lidelse og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 2:

I bekræftende fald har forholdet karakter af forsvarlig, uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling?

Svar ad 2:

Fødearestyrelsen vil karakterisere forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk. 1, samt justitsministeriets bekendtgørelse nr.1466 af 12/12/07, §§ 16, 17, stk. 2, 22, stk. 2 og 26, stk. 1.

Der henvises til sag med j. nr. 2006-20-054-00071 (DVS årsberetning 2006).

Afgørelse:

Tiltalte skulle betale en bøde på 5.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden var fængsel i 8 dage.

Tiltalte skulle betale den del af sagens omkostninger, der ikke vedrører pasning, fodring m.v., af de i sagen omhandlede dyr.

2008-20-293-01289

Skrivelse af 13. oktober 2008 fra Nordsjællands Politi

En hundeejer havde fra d. 20.12.07 til d. 24.05.08 7 blandingshvalpe i sin lejlighed. Hvalpene blev i starten fodret med afvejet fuldfoder, senere blev foderet mere tilfældigt doseret, og fra 6-8 ugers alderen blev der kun fodret med rugbrød med leverpostej, lever, samt ris. Hvalpene blev ikke luftet dagligt, men kun et kort øjeblik en gang om ugen.

D.24. maj, da hvalpene var ca. 5 måneder gamle, blev de, foranlediget af en borgerhenvendelse, afhentet af Dyrenes Beskyttelse. Iflg. foreningens dyrlæge var hvalpene på dette tidspunkt magre og underernærede, med mat og trist pels, som udtryk for, at de ikke havde fået tilstrækkeligt og korrekt foder. Iflg. en hundepsykolog udviste hvalpene tydelige frygtreaktioner, og de var hæmmede i forhold til normal udvikling.

Fødearestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Indebærer det beskrevne en uforsvarlig behandling af dyrene, eller grovere uforsvarlig behandling eller mishandling, jf. dyreværnslovens § 28 stk. 1, jf. §§ 1 og 2?

Svar ad 1:

Enhver der holder dyr skal sørge for at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske og sundhedsmæssige behov. På baggrund af ovennævnte er det Fødearestyrelsens opfattelse, at hvalpene ikke har været behandlet omsorgsfuldt eller i overensstemmelse med deres behov.

Fødearestyrelsen anser forholdet som uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Giver sagen anledning til yderligere kommentarer?

Svar ad 2:

Nej.

Der henvises til sag med j.nr. 2004-20-054-00026 (DVS årsberetning 2004).

Afgørelse:

Tiltalte fik forelagt et bødeforlæg på 2.500 kr.

11.5 Fødevarestyrelsens sager vedrørende får og geder

2008-20-293-01228

Skrivelse af 19. august 2008 fra Nordjyllands Politi

2 får blev 17. juli 2008 observeret i en indhegning, som lå i forbindelse med et nedlagt landbrug. Fårenes pels var ca. 30 cm tyk. Fårene så ikke ud til at være syge eller besværede af pelsen. Ejeren oplyste, at det var ca. 14 måneder siden, at fårene sidst var klippet.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål:

Hvorvidt det forhold at fårene ikke har været klippet i det seneste år er uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr

Svar ad 8:

Efter Fødevarestyrelsens opfattelse har fårene ikke været passet omsorgsfuldt og under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige, og sundhedsmæssige behov, jf. dyreværnslovens §2.

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse at fårene har været udsat for uforsvarlig behandling.

Der henvises til sag med j.nr. 2002-20-055-00001 (DVS årsberetning 2002).

Afgørelse:

Tiltalte vedtog en udenretlig bøde på 2.000 kr.

2008-20-293-01140

Skrivelse af 15. maj 2008 fra Nordsjællands Politi

Et får blev d. 3. oktober fundet fastlåst ved et læskur i en dyrefold. Et ca. 3 meter langt nylonreb var i den ene ende bundet stramt til fårets hals, i den anden ende sad det fast til en jerngryde. Rebenden med gryden havde viklet sig om en af læbygningens stolper. Rebet om fårets hals var så stramt, at dyret havde svært ved at trække vejret. Desuden var rebet viklet om fårets venstre bagben, der fra omviklingsstedet og ned var råddent.

Ejer oplyste, at fåret var bundet til gryden for at forhindre det i at hoppe ud af indhegningen. Iflg. attest fra dyrlæge A, som undersøgte og aflivede fåret, fandtes koldbrand og mumifikation af den strangulerede del af venstre bagben. Han vurderede indsnøringen til at være min. 3 uger gammel. Nylonsnoren omkring halsen havde skåret sig ca. 1 cm gennem huden i nakke-regionen. Halsvenerne fandtes voldsomt udspilede ovenfor indsnøringen. Fårets respiration var stærkt påvirket, og foderoptagelsen hæmmet af indsnøringen. Fåret var udmagret.

Fødevarestyrelsen udtalte:

Spørgsmål 1:

Indebærer det beskrevne en uforsvarlig behandling af dyr, eller evt. en mishandling eller grovere uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1, § 2 og § 3, § 28 og § 29, stk. 1?

Svar ad 1:

Fødevarestyrelsen skal indledningsvis henlede opmærksomheden på at styrelsen ikke besvarer spørgsmål vedr. evt. straf, da disse beror på en juridisk vurdering.

Dyr skal behandles forsvarligt, og de skal beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, og enhver der holder dyr skal sørge for, at de behandles om-

sorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Alle dyr skal tilses mindst 1 gang dagligt. På baggrund af sagsakterne og de medsendte fotos, er det Fødevarestyrelsens opfattelse, at fåret er blevet påført høj grad af smerte, lidelse, angst, varige men og væsentlig ulempe. Hvis det lægges til grund, at halsrebet var så stramt at det havde slidt sig igennem huden og medført alvorlig strangulering af fåret uden ejers indgriben, og at omsnøringen af venstre bagben har været uerkendt af besætningsejer i mindst 3 uger med det resultat, at den nederste del af benet er blevet afsnøret, vil Fødevarestyrelsen karakterisere forholdet som groft ufor- svarlig behandling af fåret, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3, stk 1, 2 og 3. Der henvises til sag med j.nr. 2004-20-052-00068 (DVS årsberetning 2004).

Spørgsmål 2:

Giver sagen i øvrigt Fødevarestyrelsen anledning til bemærkninger?

Svar ad 2:

Nej.

Afgørelse:

Tiltalte fik forelagt et bødeforlæg på 8.000 kr.

12. Register

Afgørelser i tidligere refererede sager

2003-20-09-00045	Udbrud af Newcastle Disease (ND) i Danmark.	s. 8
0634-36.01	Flere hunde efterladt uden pasning.	s. 8
0611-15.02	Hest med stor ledmus godkendt af dyrlæge ved handelsundersøgelse.	s. 8
2005-20-03-00047	Hest handlet med spat.	s. 8
2005-20-051-00035	To heste opholdt sig i udendørs indhegning under kritisable forhold.	s. 8
2005-20-053-00224	Kritisable forhold i sobesætning.	s. 9
2005-20-054-00053	Krav til hundeholds karakter og hundes pasning i forbindelse med en sag mod et større hundehold.	s. 9
2005-20-07-00022	3 forskellige dyrlæger tilså en hest med dages mellem rum, og 2. dyrlæge stillede diagnosen ”senestyltefod”. Hesten aflivedes.	s. 9
2005-20-09-00062	Kat opereret for et brækket forben og herefter aflivet.	s. 9
2005-20-293-00318	Transport af springhalt gris, der under transporten ikke var adskilt fra de andre grise.	s. 9
2006-20-03-00059	Hest handlet med forandringer i venstre forbens hovseneben.	s. 9
2006-20-03-00060/ 2009-20-03-00001	Hest handlet med skade på gaffelbåndet på venstre bagben og en lettere seneskade på det diagonale ben, højre forben.	s. 10
2006-20-04-00043	Hest kastreret og herefter død.	s. 12
2006-20-04-00047	Hest kastreret og blev efterfølgende aflivet.	s. 12
2006-20-04-00044	Kalve med lungeormsinfektion.	s. 12
2006-20-051-00052	Kritisable forhold i hestehold.	s. 13
2006-20-053-00244	Transport af gris med lammet bagpart. Grisen var ikke adskilt fra de andre grise under transporten.	s. 13
2006-20-054-00070	Mand skød en kat med et luftgevær.	s. 13
2006-20-056-00050	Test af skælshampoo på akvariefisk. 12 fisk døde.	s. 13

2007-20-03-00061	Handel af hest der kort efter købet var urent gående og som efter genoptræning fortsat var urent gående.	s. 13
2007-20-051-00059	Tre heste gik under kritisable forhold.	s. 13
2007-20-051-00061	Kritisable forhold på ejendom for heste og grise.	s. 14
2007-20-052-00185	Kritisable forhold i kreaturbesætning.	s. 14
2007-20-052-00196	Kritisable forhold i kvægbesætning.	s. 14
2007-20-052-00199	Transport af 3 køer. En ko havde svært ved at rejse sig ved aflæsning, og alle 3 køer havde problemer med at bevæge sig.	s. 14
2007-20-053-00298	Levering af so med skuldarsår af grad 4.	s. 14
2007-20-053-00305/ 2008-20-053-00318	En leverandør leverede af 3 omgange henholdsvis en so med skuldarsår af grad 3, en so med skuldarsår af grad 4 samt grise, hvor der blev påvist tydelige slagmærker på ryggene.	s. 15
2007-20-053-00302	Kritisable forhold hos en større svineproducent.	s. 15
2007-20-053-00313	I 4 tilfælde konstateredes på et slagteri, at flere svin i flere transporter udført af den samme chauffør havde adskillige blodudtrædninger under huden - angiveligt som efter slag med et drivredskab.	s. 15
2007-20-053-00297	Levering af slagtegris til slagteri. Grisen støttede meget nødigt på venstre forben pga. et gammelt, ikke korrekt ophelet brud.	s. 15
2007-20-053-00311	Levering af et overvægtigt gangbesværet slagtesvin på ca. 160 kg.	s. 15
2007-20-053-00312	Levering af en gris med auriculær elephantiasis i venstre øre på over 4 kg. Øret slog imod øjet, således at venstre øje konstant holdtes lukket.	s. 16
2007-20-054-00100	Kritisable forhold i hundekennel. Hundene havde bidskader, og flere var halte. Alle aggressive i varierende grad.	s. 16
2007-20-054-00099	En 3½ måneder gammel hundehvalp var blevet slynget mod en betonvæg.	s. 16
2007-20-054-00090	En katteejer blev anmeldt, fordi 12 af kattene var udmagrede, dehydrerede, med diarré, lungebetændelse	s. 17

	og øjenbetændelse.	
2007-20-056-00055	Dyretransport med bl.a. to æselføl blev af færdselspolitiet standset pga. kontrol af transport af dyr. Begge æselføl var afmagrede, var unormalt langpelsede og havde soleksem på mulerne.	s. 17
2007-20-057-00047	Landmand havde ikke ordentlige forhold i sit dyrehold bestående af tyre, køer, kvier og heste.	s. 17
2007-20-07-00031	Chefdyrlæges forpligtelse i forhold til dyrlægelovens §§ 8 og 9.	s. 17
2007-20-07-00035	Dyrlæges tilsyn af kennel.	s. 17
2006-20-293-00530	Levering af et svin, der var stærkt støttehalt grundet kronisk ledbetændelse. Svinet var ikke adskilt fra de øvrige under transport.	s. 17
2007-20-293-00939	Mangelfuld håndtering af syge dyr i svinebesætninger samt manglende og mangelfuldt indrettede sygestier.	s. 17
Handelssager		
2008-20-03-00062	Handel med hest, der efterfølgende blev forbens- og bagbenshalt. Dyrlæge konkluderede, at fundene på forben og bagben var tilstede før handelstidspunktet.	s. 19
2008-20-051-00067/ 2009-20-051-00001	Hest handlet med tør hoste, efterfølgende diagnosticeret med bronchitis med yderligere sandsynlighedsdiagnose ROA (Recurrent Airway Obstruction).	s. 20
Ansvarssager vedrørende heste		
2008-20-04-00053/ 2009-20-04-00005	Handel med hest, der efterfølgende bliver diagnosticeret med ERU.	s. 23
Ansvarssager vedrørende svin		
2008-20-04-00052	Stigning i antallet af døde søer i en sobesætning i et kvartal. Ejeren søgte besætningsdyrlægen.	s. 27
Ansvarssager vedrørende andre dyr		
2008-20-04-00055	Handel med parrede minktæver, en stor del af tæverne fik ikke hvalpe.	s. 31
Dyreværnsager vedrørende heste		
2008-20-051-00063	Ikke registeret beslagsmed beskoede hest, der udviklede en hovbyld på højre forben.	s. 39
2008-20-051-00066/ 2009-20-051-00009	Hest havde svær slidgigt med begyndende nedbrydning af ledbåndene og skulle aflives.	s. 40

2008-20-051-00068/
2009-20-051-00004   Transport af 3 årig hingst. Hesten kunne ikke støtte på venstre forben og kun med besvær på højre forben på ydersiden af hoven.   s. 42

Dyreværnssager vedrørende kvæg

2008-20-052-00206   4 køer var transporteret med friske ikke afhelede sår efter afhorning 3 dage tidligere, og heraf havde 2 af køerne kælvet henholdsvis 10 og 8 dage forinden.   s. 46

2008-20-052-00208   Fire kreaturer, der var afmagrede og halte, var transporteret sammen med andre kreatur var en tyr opbundet i en rebgrime og stod sammen med 3 andre løse kreaturer med store horn.   s. 47

2008-20-052-00210   Ved kødkontrollen bestod malkekos venstre kæbegren af en mangelkamret byld med tynde, sprøde benrammer og helt fyldt op med gult pus. Kødkroppen var mager og bleg, og tarme var slappe og ødematøse.   s. 50

2008-20-052-00205   Kritisable forhold i stor malkekvægsbesætning.   s. 51

2008-20-052-00211/
2009-20-052-00008   Kalv forløst med træk fra traktor. Kvien blev aflivet.   s. 54

Dyreværnssager vedrørende svin

2008-20-053-00322   Kritisable og uacceptable forhold i en svinebesætning.   s. 56

2008-20-053-00329   Kritisable forhold i en svinebesætning.   s. 64

2008-20-053-00331   Besætning med mange døde grise og mange syge grise. Nogle grise var døde indenfor dage medens andre rådne eller indtørrede, mumieagtige havde været døde igennem længere tid. Der var tegn på ådselædning på flere grise.   s. 67

2008-20-053-00327   Slagtesvin, der udover skinketatoveringerne, havde flere tydelige spor efter slag med tatoveringshammeren, hvoraf flere i hovedet.   s. 69

2008-20-053-00328   Slagtesvin med tydelige tatoveringsmærker på siden af hovedet.   s. 69

2008-20-053-00317   6 grise havde flere mørke parallelle striber af varierende længder på ryggen. Embedsdyrlægen fandt, at striberne var forårsaget som følge af anvendelse af el-støder.   s. 70

2008-20-053-00324/ 2009-20-053-00013	Svinene blev aflæst i en lukket sluse, hvor luften var meget varm og ammoniakholdig samt uden tilførsel af frisk luft. Svinene var pustende og lidende ved aflæsningen.	s. 73
2008-20-053-00334	Transport af et slagtesvin. Svinet havde et monstrøst hævet højre øre, som havde medført en kronisk skævvridning af hoved og hals, samt at svinet ikke kunne se ud af det samsidige øje.	s. 74
Dyreværnsager vedrørende hunde og katte		
2008-20-054-00108/ 2009-20-054-00010	Hundehvalp, ca. ½ år, blev trukket i kort snor efter en kørende knallert med dybtgående slidskader til følge.	s. 76
2008-20-054-00109	Hundehvalp, ca. ½ år, blev trukket i kort snor efter en kørende knallert med dybtgående slidskader og afskrabninger til følge.	s. 77
2008-20-054-00114	Schæferhund blev over en strækning på ca. 13 km, luftet efter en cykel. På dyrehospital fandtes hunden kredsløbspåvirket i en sådan grad, at der måtte iværksættes behandling.	s. 77
2008-20-054-00113	To lægmænd kastrerede en ca. 1½ år gammel hund.	s. 80
2008-20-054-00110	Hundehvalp var i nogle dage i ca. 8 timer lukket inde i et hundehus, hvor der kun var mulighed for lys og luft via en sprække på ca. 10cm x 15 cm.	s. 81
Dyreværnsager vedrørende får og geder		
2008-20-055-00027	Professionel fåreklipper påførte fem får større sår med sin klippemaskine.	s. 83
Dyreværnsager vedrørende andre dyr		
2008-20-056-00058	Dyrehandler opbevarede igennem længere tid (uger) feriedyr på en måde, hvor de kunne tilsøle og forurene hinanden.	s. 85
2008-20-056-00059	Kritisable forhold i en minkfarm.	s. 86
2008-20-056-00060	Levende ål blev overhældt med ammoniak.	s. 87
2008-20-056-00061	80.000 kyllinger først slagtet efter 27 timer, hvor dagtemperaturen var ca. 25 °C. Et stort antal kyllinger døde.	s. 88

Dyreværnssager vedrørende blandede besætninger

2008-20-057-00050	Dyreværnsmæssige uforsvarlige forhold i en besætning med blandet dyrehold.	s. 91
2008-20-057-00051	Dyreværnsmæssige uforsvarlige forhold i en blandet besætning.	s. 92

Sager vedrørende dyrlægers virksomhed

2008-20-07-00036/ 2009-20-07-00003	Dyrlæge tog en biopsi fra børen på en hoppe uden først at undersøge hoppens drægtighedsstatus. Hoppen kastede et foster 3 dage senere.	s. 95
2008-20-07-00038	Dyrlæge tilbød ikke forløsning af ufødte fosterdele i en hunkat, som udviklede en alvorlig komplikation i form af akut bughindebetændelse.	s. 97
2008-20-07-00039	Dyrlæge iværksatte medicinsk behandling af hest på baggrund af en telefonsamtale samt efterfølgende tilsendt prøve.	s. 99

Høringer

2008-20-08-00121	Høring af undersøgelse af det veterinære område.	s. 101
2008-20-08-00123	Høring over forslag til Lov om ændring af dyrlægeloven (Sprogkrav, egenkontrol med dyrevelfærd og praktiserende dyrlægers uafhængighed).	s. 102
2008-20-08-00124	Høring over udkast til bekendtgørelse om registrering og drift af dyrekirkegårde.	s. 103
2008-20-08-00125	Høring vedrørende ændring af bekendtgørelse nr. 1160 af 5. oktober 2007 om salmonellose hos fjerkræ og salmonella i slagtefjerkræ mm., som ændret ved bekendtgørelse nr. 1562 af 20. december 2007.	s. 103
2008-20-08-00126	Høring om bekendtgørelse om hold af svin på friland.	s. 103
2008-20-08-00127	Høring vedrørende bekendtgørelse om trikinundersøgelse af kød mv.	s. 103
2008-20-08-00128	Høring til to bekendtgørelser om akvakulturbrug	s. 104
2008-20-08-00129	Høring over arbejdsgrupperapport om skuldarsår hos søer.	s. 104
2008-20-08-00130	Høring over udkast til bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav mv.	s. 106

2008-20-08-00131	Høring over Det Dyreetiske Råds udtalelse om familie- og hobbydyr.	s. 106
2008-20-08-00132	Høring over Dyreværnsrådets udtalelse om kastration af pattegrise.	s. 107
2008-20-08-00134	Høring over EU-dyresundhedsstrategi, Handlingsplan for gennemførelse af EU-dyresundhedsstrategien.	s. 107
2008-20-08-00135	Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.	s. 108
2008-20-08-00136	Høring over udkast til lov om forbud mod hold af ræve.	s. 108
2008-20-08-00137	Høring over rapport om hold og fremvisning af dyr i cirkus mv.	s. 108
2008-20-08-00138	Høring vedrørende ændring af bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr og bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med hunde samt hundepensioner og hundehoteller.	s. 109
2008-20-08-00139	Høring vedr. bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr m.v.	s.109
Andre sager		
2008-20-09-00087	Øretatovering af svin i det ene øre.	s. 110
2008-20-09-00090	Halekupering af halebidte grise mellem 2 uger og 6 måneder.	s. 110
2008-20-09-00091	Opbevaring af hummere i et akvarium	s. 113
2008-20-09-00093	Forelæggelse af ny viden gav anledning til ændring af Rådets udtalelse om inseminering af søer i børen/intratuterin inseminering af søer.	s. 115
2008-20-09-00095	Anvendelse af adoptionsbokse og opbinding af moderfår i fårebesætning, mhp. at få disse til at amme adopterede lam.	s. 116
Rådets generelle udtagelser		
2008-20-02-00041	Supplerende udtalelse af 22. maj 2008 om skuldarsår hos søer.	s.119
2008-20-02-00043	Det Veterinære Sundhedsråds redegørelse om transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr (inkl. heste.)	s. 121

2008-20-02-00045	Udtalelse om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok.	s. 123
2008-20-02-00046	Udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd vedrørende dyrlægers anmeldelse af dyreværns-mæssigt uforsvarlige forhold.	s. 125
Fødevarerstyrelsens sager vedrørende heste		
2008-20-293-01383	2 shetlandshingste opstaldet under dårlige forhold, samt manglende beskæring.	s. 127
Fødevarerstyrelsens sager vedrørende kvæg		
2008-20-293-01099	Stald med 26 kreaturer heraf 13 døde. De 13 overlevende blev aflivet på stedet.	s. 129
2008-20-293-01143	To halte køer fandtes gående på en afgræsset mark sammen med en kalv og en død ko.	s. 131
2008-20-293-01088	52 kreaturer på en mark med ernæringstilstanden fra normal til afmagret.	s. 132
2008-20-293-01345	Kritisable forhold på 2 forskellige ejendomme ejet af samme kvægholder.	s. 134
2008-20-293-01141	Ko indtransporteret til slagtning med en 30x20x15 cm stor hævelse af venstre underkæbe.	s. 135
2008-20-293-01278	Drægtig ko blev trukket op af grøft af en minilæsser. Koen lå i ca. 30 timer efter kælvning, hvor den ikke kunne rejse sig, hvorefter den blev aflivet.	s. 136
Fødevarerstyrelsens sager vedrørende svin		
2008-20-293-01161	Gris leveret til slagtning med et stort navlebrok.	s. 138
2008-20-293-01186	I transport af 5 slagtesvin fandtes et svin med navlebrok, og et svin som lå ned og pustede.	s. 139
2008-20-293-01134	Stier i klimastald samt grise i disse var stærkt tilsvinede af gødning.	s. 140
2008-20-293-01047	Transport af grise havde en overbelægning på	s. 141

18,8% i forhold til arealkravene.

Fødevarestyrelsens sager vedrørende hunde og katte

2008-20-293-01335	Skød hund med et almindeligt luftgevær.	s. 144
2008-20-293-01283	Dansk/svensk gårdhund blev aflivet ved kvælning.	s. 145
2008-20-293-01311	Kat blev aflivet ved 2 slag mod baghovedet og nakken med den flade side af en økse, og efterfølgende slået mod jorden.	s. 146
2008-20-293-01373	13 hunde opstaldet i stålbure i 2 etager i varerummet på en lastbil.	s. 146
2008-20-293-01289	Kritisabel opbevaring af hvalpe i lejlighed.	s. 147

Fødevarestyrelsens sager vedrørende får og geder

2008-20-293-01228	2 fårs pels var ca. 30 cm tyk.	s. 149
2008-20-293-01140	Får fastlåst ved et læskur af et ca. 3 meter nylonreb, der var bundet stramt til fårets hals. Fåret blev aflivet.	s. 149

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg

ISBN (tryk)
ISBN (web)

Tlf.: 3395 6000
Fax.: 3395 6001

E-mail: fvst@fvst.dk
<http://www.fvst.dk>